

Korkeakoulujen arvioinnin suunnannäyttäjä

Korkeakoulujen arviointineuvosto
1996–2013 ja arviointitoiminnan
tulevaisuus

Riitta Pyykkö
Suvi Eriksson
Jan-Erik Krusberg
Pentti Rauhala
Riitta Rissanen
Mikko Vieltojärvi
Helka Kekäläinen
Kirsi Hiltunen
Sirpa Moitus
Touko Apajalahti

Korkeakoulujen arviointineuvosto

finheec@minedu.fi

Puh. +358 2953 30072, fax +358 9 1607 7608

PL 133 (Meritullinkatu 1), 00171 Helsinki

kka.fi

JULKAISIJA Korkeakoulujen arviointineuvosto

KANSI JA ULKOASU Juha Juvonen

ISBN 978-952-206-241-3 (painettu)

ISBN 978-952-206-242-0 (pdf)

ISSN 1457-3121

PAINATUS Tammerprint Oy, Tampere 2013

TIIVISTELMÄ

Julkaisija

Korkeakoulujen arviointineuvosto

Julkaisun nimi

Korkeakoulujen arvioinnin suunnannäyttäjät. Korkeakoulujen arviointineuvosto 1996–2013 ja arviointitoiminnan tulevaisuus

Tekijät

Riitta Pyykkö, Suvi Eriksson, Jan-Erik Krusberg, Pentti Rauhala, Riitta Rissanen, Mikko Vieltojärvi, Helka Kekäläinen, Kirsi Hiltunen, Sirpa Moitus ja Touko Apajalahti

Tiivistelmä

Vuonna 2014 Korkeakoulujen arviointineuvosto lakkaa toimimasta erillisenä opetus- ja kulttuuriministeriön asiantuntijaelimenä, mikäli hallituksen esitys laiksi Kansallisesta koulutuksen arviointikeskuksesta (HE 117/2013) hyväksytään ja arviointikeskus aloittaa toimintansa. Perustettavaan arviointikeskukseen tullaan yhdistämään Korkeakoulujen arviointineuvosto, Koulutuksen arviointineuvosto ja Opetushallituksen oppimistulosten arviointitoiminta. Arviointikeskus tulee olemaan koulutuksen ulkopuolista arviointia suorittava opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan virasto, joka tuottaa tietoa koulutuspoliittista päätöksentekoa ja koulutuksen kehittämistä varten. Toimintojen yhteen kokoamisen tavoitteena on koulutuksen arviointitoiminnan vahvistaminen.

Korkeakoulujen arviointineuvoston viimeisen toimikauden aikana suomalaista korkeakoulujärjestelmää on uudistettu merkittävästi. Arviointineuvosto pitää tärkeänä, että sen viiden toimikauden aikana kertynyt kokemus ja asiantuntemus kootaan, kartoitetaan korkeakoulujärjestelmään tehtyjen uudistusten vaikutuksia korkeakoulujen arviointitarpeisiin sekä laaditaan näkemys arviointitoiminnan tulevaisuuden suuntaviivoiksi. Arviointineuvosto asetti joulukuussa 2012 työryhmän laatimaan tämä näkemys.

Julkaisu sisältää katsauksen Korkeakoulujen arviointineuvoston toimintaan ja toimintaympäristön muutokseen sekä kansainvälistä vertailutietoa. Niiden pohjalta on linjattu ne korkeakoulutuksen arvioinnin suuntaviivat, joiden huomioimista arviointineuvosto pitää tärkeänä. Työryhmä esittää muun muassa seuraavia linjauksia Kansalliseen koulutuksen arviointikeskukseen siirtyvälle korkeakoulutuksen arviointitoiminnalle:

- Korkeakoulujen arviointitoiminnassa vaalitaan riippumattomuuden periaatetta ja säilytetään arviointitoiminnassa saavutettu uskottavuus ja luotettavuus. Korkeakouluja kohdellaan arvioinneissa tasapuolisesti.
- Kansallinen koulutuksen arviointikeskus rakentaa suomalaisesta arviointiosaamisesta vahvan brändin, jonka perustana on kehittävä arviointi.
- Vahvistetaan arviointitiedon läpinäkyvää hyödyntämistä korkeakoulupoliittisessa päätöksenteossa.
- Syvennetään eri toimijoiden välistä yhteistyötä. Arviointikeskus ja Suomen Akatemia järjestävät tieteenala-kohtaisia koulutuksen ja tutkimuksen yhteisarviointeja.
- Arviointikeskus ottaa vahvan roolin kansallisena arviointitiedon tuottajana, arviointitarpeiden ennakoijana ja arvioinnin osaamiskeskuksena.
- Korkeakoulujen kehittämistä palvelevaa tietoa tuotetaan eri näkökulmista monipuolisin arviointimenetelmin. Menetelmien kehittämiseen ja arviointien toteuttamiseen osallistetaan laajasti eri toimijaryhmiä.
- Koulutusaloitkohtaisia arviointeja toteutetaan nykyistä systemaattisemmin, jotta saadaan kattavaa tietoa eri alojen koulutuksen laadusta.
- Suomalaisissa korkeakouluissa opiskelijat ovat keskeisiä korkeakoulujen arviointitiedon tuottajia, hyödyntäjiä sekä toiminnan laadun kehittäjiä. Tätä lähtökohtaa on syytä kunnioittaa ja vahvistaa myös tulevaisuudessa.
- Arviointikeskus osallistuu aktiivisesti kansainväliseen arviointitoimintaan ja arviointipoliittiseen keskusteluun, vaikuttaa kansainvälisissä verkostoissa ja toimii arviointitoiminnan osalta sillanrakentajana eurooppalaisen korkeakoulutusalueen ja Suomen välillä.

Avainsanat

Ammattikorkeakoulu, arviointi, auditointi, kehittävä arviointi, laadunhallinta, korkeakoulut, yliopisto

SAMMANDRAG

Utgivare

Rådet för utvärdering av högskolorna

Publikation

Vägvisare för utvärderingen av högskolor. Rådet för utvärdering av högskolorna 1996–2013 och utvärderingens framtid

Författare

Riitta Pyykkö, Suvi Eriksson, Jan-Erik Krusberg, Pentti Rauhala, Riitta Rissanen, Mikko Vieltojärvi, Helka Kekäläinen, Kirsi Hiltunen, Sirpa Moitus och Touko Apajalahti

Sammandrag

Rådet för utvärdering av högskolorna kommer att upphöra sin verksamhet som ett skilt sakkunnigorgan vid undervisnings- och kulturministeriet 2014, ifall regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om Nationella centret för utbildningsutvärdering (RP 117/2013) godkänns och centret för utbildningsutvärdering inleder sin verksamhet. I det utvärderingscentrum som ska grundas slås Rådet för utvärdering av högskolorna, Rådet för utbildningsvärdering och Utbildningsstyrelsens utvärderingsverksamhet för inlärningsresultat samman. Utvärderingscentret kommer att vara ett ämbetsverk på undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde, som bedriver extern utvärdering av utbildning. Dessutom ska utvärderingscentret producera information för det utbildningspolitiska beslutsfattandet och för utvecklingen av utbildningsväsendet. Syftet med fusionen av funktionerna är att stärka verksamheten för utvärdering av utbildning.

Under den senaste mandatperioden för Rådet för utvärdering av högskolorna har det skett betydande reformer i det finländska högskolesystemet. Rådet för utvärdering anser att det är viktigt att de erfarenheter och den expertis som rådet samlat in under sina fem mandatperioder sammanställs, att den inverkan reformerna av högskolesystemet har på behovet av utvärdering kartläggs och att synen på riktlinjerna för utvärderingsverksamhetens framtid utarbetas. Rådet för utvärdering tillsatte i december 2012 en arbetsgrupp för att utarbeta detta synsätt.

I publikationen finns en översikt över verksamheten vid Rådet för utvärdering av högskolorna och över förändringarna i verksamhetsmiljön samt internationell jämförelsedata. Utgående från dessa har man dragit upp de riktlinjer för utvärdering av högskolor som Rådet för utvärdering av högskolorna anser vara viktiga att ta i beaktande. Arbetsgruppen framlägger bland annat följande riktlinjer för den utvärderingsverksamhet för högskoleutbildning som ska övergå till det Nationella centret för utbildningsutvärdering:

- I utvärderingsverksamheten för högskolorna värnar man om oavhängighetsprincipen och bevarar den trovärdighet och pålitlighet som uppnåtts i utvärderingsverksamheten. Högskolorna behandlas jämlikt i utvärderingarna.
- Det Nationella centret för utbildningsutvärdering bygger upp ett starkt varumärke inom finländsk utvärderingskompetens, som grundar sig på utvecklande utvärdering.
- Ett genomskinligt utnyttjande av utvärderingsinformation i det högskolepolitiska beslutsfattandet stärks.
- Samarbetet mellan olika aktörer fördjupas. Utvärderingscentret och Finlands Akademi ordnar vetenskapsområdesspecifika gemensamma utvärderingar för utbildning och forskning.
- Utvärderingscentret tar en stark roll som producent av nationell utvärderingsinformation, förutser behovet av utvärdering och är ett kunskapscentrum för utvärdering.
- Man producerar information som tjänar utvecklingen av högskolorna från många olika synvinklar och med mångsidiga utvärderingsmetoder. För att utveckla metoderna och genomföra utvärderingarna gör man många olika grupper av aktörer delaktiga.
- Utbildningsområdesspecifika utvärderingar genomförs mera systematiskt än i nuläget, så att man får fram täckande information om kvaliteten inom olika utbildningsområden.
- I de finländska högskolorna har de studerande en viktig roll när utvärderingsinformation för utvärdering av högskolor tas fram. I rollen som utvecklare av verksamhetens kvalitet är studerandena också viktiga. Det är skäl att respektera denna utgångspunkt och att stärka den också i framtiden.
- Utvärderingscentret deltar aktivt i den internationella utvärderingsverksamheten och i den utvärderingspolitiska diskussionen, påverkar i internationella nätverk och fungerar som en brobyggare mellan det europeiska högskoleområdet och Finland.

Nyckelord

Yrkeshögskola, utvärdering, auditering, utvecklande utvärdering, kvalitetsledning, högskolor, universitet

ABSTRACT

Published by

The Finnish Higher Education Evaluation Council FINHEEC

Name of publication

Leading the way in the evaluation of higher education institutions. The Finnish Higher Education Evaluation Council 1996–2013 and the future of evaluation activities

Authors

Riitta Pyykkö, Suvi Eriksson, Jan-Erik Krusberg, Pentti Rauhala, Riitta Rissanen, Mikko Vieltojärvi, Helka Kekäläinen, Kirsi Hiltunen, Sirpa Moitus and Touko Apajalahti

Abstract

In 2014, the Finnish Higher Education Evaluation Council will cease to function as an independent expert body of the Ministry of Education and Culture, provided that the government proposal for an act on the Finnish Education Evaluation Centre (HE 117/2013) is accepted and the evaluation centre begins operations. The new evaluation centre will merge the Finnish Higher Education Evaluation Council, the Finnish Education Evaluation Council and the evaluation of learning outcomes carried out under the Finnish National Board of Education. The evaluation centre will act as a government agency in the administrative branch of the Ministry of Education and Culture that will carry out external evaluation of education and produce information to support decision-making in education policy and the development of education. The merging of the functions is aimed to strengthen activities related to the evaluation of education.

Significant reforms have been carried out in the Finnish higher education system in the most recent term of the Finnish Higher Education Evaluation Council. The Evaluation Council finds it important that the experience and expertise accumulated during its five terms is compiled, the impact of the reforms carried out within the higher education system on evaluation needs in the sector are mapped and recommended guidelines are drawn up for the future of evaluation activities. In December 2012, the Evaluation Council appointed a working group to prepare these guidelines.

The publication contains a review of the activities of the Finnish Higher Education Evaluation Council and the change in the operating environment as well as international comparative information. They have been used as a foundation for producing guidelines for the evaluation of higher education as recommended by the Evaluation Council. The working group proposes that the following guidelines be observed in evaluation activities to be transferred to the Finnish Education Evaluation Centre.

- The principle of independence will be maintained in higher education evaluation activities, and the level of credibility and reliability attained in the evaluation activities will be retained. The treatment of higher education institutions in the evaluations will be impartial.
- The Finnish Education Evaluation Centre will build a strong brand of Finnish evaluation expertise with enhancement-led evaluation as its main foundation.
- Transparent utilisation of evaluation information will be strengthened in decision-making in higher education policy.
- Cooperation between different actors will be intensified. The Evaluation Centre and the Academy of Finland will organise joint field-specific evaluations of education and research.
- The Evaluation Centre will assume a central role as a national producer of evaluation information, anticipator of evaluation needs and a centre of expertise for evaluation.
- Information serving the development of higher education institutions will be produced from different perspectives with a diverse selection of evaluation methods. Several different groups of actors will be involved in the work of developing evaluation methods and implementing the evaluations.
- Field-specific evaluations will be implemented in a more systematic manner in order to gain comprehensive information on the quality of education in different educational fields.
- In Finnish higher education institutions, students are central actors in producing and utilising evaluation information as well as in developing the quality of operations. This starting point should be respected and strengthened also in the future.
- The Evaluation Centre will be an active participant in international evaluation activities and discussion on evaluation policy, exert influence in international networks and act as a bridge-builder between Finland and the European Higher Education Area.

Keywords

University of applied sciences, evaluation, audit, enhancement-led evaluation, quality management, higher education institutions, university

Esipuhe

Korkeakoulujen arviointineuvosto on päättämässä kahdeksantoista vuoden mittaista toimintaansa itsenäisenä asiantuntija-elimenä. Vuonna 2014 toimintansa aloittaa Kansallinen koulutuksen arviointikeskus, johon yhdistyvät Korkeakoulujen arviointineuvosto, Koulutuksen arviointineuvosto sekä Opetushallituksessa ollut oppimistulosten arviointitoiminta. Keskuksen toiminta kattaa siten koko opetustoimen, esiopetuksesta tohtorikoulutukseen.

Uudistus on suuri mahdollisuus. Uudessa yhteisessä arviointikeskuksessa on nykyistä paremmat mahdollisuudet tarkastella koko suomalaista koulutuspolkua ja käydä vuoropuhelua eri koulutusasteiden välillä.

Toisaalta on tärkeä pitää jatkossakin mielessä eri koulutusasteiden erilaiset tiedontarpeet ja arviointimallit. Esimerkiksi korkeakoulutuksen arviointi on perusluonteeltaan kansainvälistä, ja kansallisten arviointitoimijoiden on noudatettava yhteisesti sovittuja eurooppalaisia periaatteita ja kriteerejä. Korkeakoulutuksen arvioinnille on Suomessa myös ollut ominaista eri sidosryhmien aktiivinen osallistuminen arviointitoiminnan kaikkiin vaiheisiin. Tämä on osaltaan taannut keskinäisen luottamuksen.

Korkeakoulujen arviointineuvosto pitää tärkeänä, että sen viiden toimikauden aikana kertynyt kokemus ja asiantuntemus kootaan yksiin kansiin. Maailma on muuttunut tänä aikana, samoin suomalainen ja eurooppalainen korkeakoulutus. Arviointi ei milloinkaan tapahdu tyhjiössä, joten myös se on käynyt läpi lukuisia muutoksia.

Julkaisu sisältää siksi katsauksen Korkeakoulujen arviointineuvoston toimintaan ja toimintaympäristön muutoksiin, mutta myös kansainvälistä vertailutietoa. Niiden pohjalta on linjattu ne korkeakoulutuksen arvioinnin suuntaviivat, joiden huomioimista arviointineuvosto pitää tärkeänä. Tulevaisuuden ennustaminen on vaikeaa, eivätkä tässä hahmotellut skenaariot todennäköisesti kaikki toteudu, mutta, kuten sanotaan, sattuma suosii valmistautunutta mieltä.

Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen kaikki toiminta tulee jatkossakin perustumaan kehittävän arvioinnin periaatteelle. Yhteistyötä on lisäksi tehty myös aiempina vuosina, ja jo kahdesti on valmisteltu yhteinen kansallinen arviointisuunnitelma. Kaikki tämä tarjoaa hyvän pohjan uudelle toimijalle.

Korkeakoulujen arviointineuvoston puolesta esitän lämpimät kiitokset kaikille niille, jotka ovat osallistuneet tämän julkaisun valmisteluun. Se ei olisi voinut syntyä ilman edellisten neuvostojen ja sihteeristöissä eri aikoina työskennelleiden työtä. Kiitokset siis kaikille Korkeakoulujen arviointineuvostossa vuosien 1996–2013 aikana toimineille, ja parasta onnea ja menestystä uudelle kansalliselle arviointikeskukselle!

Riitta Pyykkö, professori

Korkeakoulujen arviointineuvoston puheenjohtaja

Sisällys

Tiivistelmä – Sammandrag – Abstract
Esipuhe

1	Johdanto	11
2	Korkeakoulujen arviointineuvoston toiminta ja arvioinnit vuosina 1996–2013	15
3	Kansallinen työnjako koulutuksen laadun varmistamisessa	33
4	Korkeakoulujen ulkoisen arvioinnin kansainvälisiä kehityssuuntia	38
5	Korkeakoulujen tulevaisuuden arviointitarpeet	47
6	Yhteenveto ja arviointitoiminnan tulevaisuuden linjaukset	53
Liitteet		
1:	Korkeakoulujen arviointineuvostojen ja sihteeristöjen kokoonpanot toimikausittain	62
2:	Korkeakoulujen arviointineuvoston julkaisut 1997–2013	68

1

Johdanto

1.1 Työryhmän tehtävät ja kokoonpano

Vuonna 1996 toimintansa aloittaneen Korkeakoulujen arviointineuvoston (KKA) viides neuvosto on päättämässä toimikauttaan. Vuonna 2014 KKA lakkaa toimimasta erillisenä opetus- ja kulttuuriministeriön asiantuntijaelimenä, mikäli hallituksen esitys laiksi Kansallisesta koulutuksen arviointikeskuksesta (HE 117/2013) hyväksytään ja arviointikeskus aloittaa toimintansa. Perustettavaan arviointikeskukseen tullaan yhdistämään pääministeri Jyrki Kataisen hallitusohjelman mukaisesti KKA, Koulutuksen arviointineuvosto ja Opetushallituksen opimistulosten arviointitoiminta.

Arviointikeskus tulee olemaan koulutuksen ulkopuolista arviointia suorittava opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan virasto, joka tuottaa tietoa koulutuspoliittista päätöksentekoa ja koulutuksen kehittämistä varten. Koulutuksen arvioinnin tehtävät tulevat säilymään sisällöllisesti pääosin nykyisellään. Keskukseen toiminta tulee kattamaan koko opetus-toimen kokonaisuuden: esi- ja perusopetuksen, toisen asteen koulutuksen, vapaan sivistystyön, ammatillisen aikuiskoulutuksen, taiteen perusopetuksen sekä korkeakoulutuksen arvioinnin. Toimintojen yhteen kokoamisen tavoitteena on koulutuksen arviointitoiminnan vahvistaminen.

Arviointikeskukseen on esitetty hallintomallia, jossa päätöksentekovalta on jaettu arviointineuvoston ja arviointikeskukseen johtajan kesken. Korkeakoulujen arviointia koskevan asiantuntemuksen ja eurooppalaisten korkeakoulutuksen laadunvarmistuksen kriteerien turvaamiseksi arviointineuvoston yhteydessä tulee toimimaan korkeakoulujen arviointijaosto. Jaostolla tulee olemaan päätösvalta arvioinneissa, jotka koske-

vat yksinomaan korkeakouluja ja siihen kuuluu myös arviointineuvoston ulkopuolisia jäseniä.

Viimeisen toimikauden aikana suomalaista korkeakoulujärjestelmää on uudistettu merkittävästi. KKA pitää tärkeänä, että sen toiminnan aikana kertynyt kokemus ja asiantuntemus kootaan, kartoitetaan korkeakoulujärjestelmään tehtyjen uudistusten vaikutuksia korkeakoulujen arviointitarpeisiin sekä laaditaan näkemys arviointitoiminnan tulevaisuuden suunta- viivoiksi.

Korkeakoulujen arviointineuvosto asetti 13.12.2012 työryhmän laatimaan tämä näkemys. Työryhmään nimettiin Korkeakoulujen arviointineuvoston työvaliokunta:

Puheenjohtaja:

Vararehtori **Riitta Pyykkö**, Turun yliopisto, Korkeakoulujen arviointineuvoston puheenjohtaja

Jäsenet:

Koulutuspoliittinen sihteeri **Suvi Eriksson**, Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL ry

Utvecklingschef, överlärare **Jan-Erik Krusberg**, Arcada – Nylands svenska yrkeshögskola

FT **Pentti Rauhala**, Korkeakoulujen arviointineuvoston varapuheenjohtaja

Vararehtori **Riitta Rissanen**, Savonia-ammattikorkeakoulu

Asiantuntija **Mikko Vieltojärvi**, Suomen ammattikorkeakouluopiskelijakuntien liitto SAMOK ry.

Työryhmän työhön osallistuivat Korkeakoulujen arviointineuvoston sihteeristöstä pääsihteeri **Helka Kekäläinen**, pääsuunnittelija **Sirpa Moitus** ja erikoissuunnittelija **Kirsi Hiltunen**, joista viimeksi mainittu toimi myös työryhmän sihteerinä.

1.2 Työskentelyn aikataulu ja aineistonkeruumenetelmät

Työryhmä hyödynsi työssään Korkeakoulujen arviointineuvostossa olevaa asiantuntemusta ja kokemusta sekä kuuli työssä aikana korkeakoulutuksen laadun ja arvioinnin kannalta keskeisiä toimijoita. Ryhmän työtä seurattiin arviointineuvostossa seuraavasti: työskentelyn alustavat tulokset esiteltiin neuvostolle toukokuussa 2013 ja työryhmän alustavia linjauksia käsiteltiin syyskuussa 2013.

Korkeakoulujen arviointineuvoston sihteeristö tuotti työryhmälle kaksi taustaselvitystä:

1. Korkeakoulujen arviointineuvoston toiminta ja arvioinnit vuosina 1996–2013 (laatija: pääsuunnittelija Sirpa Moitus);
2. Korkeakoulutuksen arviointi ja tulevaisuuden trendit eräissä vertailumaissa (laatija: erikoissuunnittelija Touko Apajalahti).

Taustaselvitysten lisäksi viisi keskeisintä aineistonkeruumenetelmää olivat huhtikuussa 2013 järjestetty kansallinen työpaja, opetus- ja kulttuuriministeriön ja Suomen Akatemian edustajien haastattelu, kesäkuussa toteutetut korkeakoulujen ulkopuolisen työelämän ja KKA:n kansainvälisen neuvottelukunnan haastattelut sekä elokuussa toteutettu Irlannin sisarorganisaation haastattelu. Aineiston keruu ja työryhmän työskentely etenivät kumuloituvasti siten, että kukin tiedonkeruuvaihe perustui aina edeltäneissä vaiheissa saatuun tietoon.

Työryhmän tehtävä oli tuottaa taustaselvitysten ja haastattelujen pohjalta analyttinen katsaus KKA:n tähänastiseen toimintaan ja näkemys korkeakoulutuksen arvioinnin tulevaisuuden suuntaviivoiksi. Työryhmä kokoontui vuoden 2013 aikana kuudesti. Taulukossa 1 on esitelty tarkemmin työskentelyn aikataulu ja käytetyt tiedonkeruumenetelmät.

Taulukko 1. Työskentelyn aikataulu ja käytetyt aineistonkeruumenetelmät

Työskentelyn vaihe ja aineistonkeruumenetelmä	Ajankohta
Suunnitteluvaihe	
– Työryhmän asettaminen	13.12.2012
– Tavoitteiden ja tiedonkeruumenetelmien määrittely	Joulukuu 2012 – Helmikuu 2013
Taustaselvitysten laatiminen	
– KKA:n toiminta ja arvioinnit vuosina 1996–2013	Tammi–toukokuu 2013
– Korkeakoulutuksen arviointi ja tulevaisuuden trendit eräissä vertailumaissa	Tammi–toukokuu 2013
Kansallinen työpaja	
	8.4.2013
– Työpajan tavoitteena oli kartoittaa korkeakoulujen tulevaisuuden arviointitarpeita ja keskustella arviointien vaikuttavuudesta	
– Työpajaan kutsuttiin edustus kaikista korkeakouluista (johtoa ja laatu-päälliköitä), KKA:n arvioinneissa asiantuntijoina toimineita henkilöitä, opiskelijoita, KKA:n entisten neuvostojen ja sihteeristöjen edustajia sekä arviointitutkijoita	
OKM:n ja Suomen Akatemian edustajien haastattelu	25.4.2013
Haastattelu työelämänäkökulmasta	6.6.2013
KKA:n kansainvälisen neuvottelukunnan haastattelu	7.6.2013
Quality and Qualifications Irelandin haastattelu	28.8.2013
Työskentelyn seuranta KKA:ssa	
– Työskentelyn alustavat tulokset	16.5.2013
– Alustavien linjausten käsittely	26.9.2013
Loppuraportin julkistaminen	4.12.2013

Korkeakoulujen arviointineuvoston toiminta ja arvioinnit vuosina 1996–2013

2.1 Korkeakoulujen ulkoisen arvioinnin käynnistyminen 1990-luvulla

---

Korkeakoulujen ulkoisen arviointitoiminnan juuret ulottuvat vuoteen 1983, jolloin Suomen Akatemia käynnisti tutkimuksen arvioinnit. Vuonna 1985 opetusministeriön työryhmä¹ esitti ensimmäistä kertaa systemaattisten korkeakoulujen arviointien aloittamista ja hajanaisten tiedonkeruiden yhdistämistä KOTA-tietokannaksi. Työryhmän mukaan arviointien tuloksia tuli käyttää ensisijaisesti kunkin korkeakoulun kehittämiseen. Työryhmän esitykset saivat korkeakouluilta pääosin myönteisen vastaanoton, ja ministeriö ryhtyi suunnittelemaan arviointitoiminnan kansallista työnjakoa.

Ennen Korkeakoulujen arviointineuvoston perustamista vuosina 1966–1995 toiminut Korkeakouluneuvosto oli toteuttanut arviointeja. Korkeakouluneuvostossa oli eri koulutusalojen jaostot, joiden tehtävänä oli valmistella neuvostossa käsiteltäviä asioita, käsitellä korkeakoululaitoksen kehittämistä ja laatia ainakin kerran kolmivuotisen toimikautensa aikana katsaus kunkin alan opetukseen ja tutkimukseen. Kun arviointitoiminnan vakinaistamista 1990-luvun puolivälissä valmisteltiin, yhtenä vaihtoehtona oli tehtävän antaminen Korkeakouluneuvostolle. Parempana pidettiin uuden riippumattoman asiantuntijaelimen perustamista.

---

¹ OPM. 1985. Korkeakoulujen toiminnan arviointimenetelmien kehittämistyöryhmän muistio. Opetusministeriön työryhmien muistioita 1985:26.

Samaan aikaan tarve korkeakoulujen riippumattomalle arviointitoiminnalle nousi esiin myös eurooppalaisessa keskustelussa. 1990-luvun alkuun mennessä neljä Euroopan maata – Tanska, Ranska, Alankomaat ja Iso-Britannia – oli käynnistänyt systemaattiset korkeakoulujen arvioinnit. Vuosina 1994–1995 Euroopan komission pilottiprojektissa² kehitettiin näiden maiden kokemusten pohjalta jäsenmaiden käyttöön arvioinnin nelivaiheinen perusmenetelmä: arvioinnin suunnittelu, itsearviointi, arviointivierailu, arviointiraportti. Jäsenmaita kannustettiin pilotoimaan arviointeja omista lähtökohdistaan käsin. Suomessa opetusministeriö rahoitti vuosina 1992–1995 pilotiarviointeina kuuden yliopiston kokonaisarvioinnit.

Edellä kuvatun kehityksen tuloksena Korkeakoulujen arviointineuvosto perustettiin asetuksella 1320/1995, ja se käynnisti toimintansa vuoden 1996 alusta. Korkeakoulujen arviointineuvoston lakisäätiseksi perustehtäväksi määriteltiin avustaa korkeakouluja ja opetusministeriötä korkeakoulujen arviointia koskevissa asioissa. Tämä tehtävä säilyi samana koko toiminnan ajan. Muita arviointineuvoston lakisäätisiä tehtäviä tarkennettiin asetusmuutoksilla neljä kertaa (asetukset 465/1998, 641/2005, 965/2007 ja 794/2009). Osa tehtävistä oli määräaikaisia ja liittyi ajankohtaisiin koulutuspoliittisiin tarpeisiin, kun taas osa tehtävien muutoksista heijasteli laadunvarmistuksen eurooppalaista kehitystä. Toimintasuunnitelmissa tarkennettiin kunkin toimikauden painotuksia ja tavoitteita. Näitä esitellään tarkemmin luvussa 2.4.

Kun ammattikorkeakoulusektori perustettiin Suomeen 1990-luvulla, opetusministeriö piti tärkeänä kytkeä arviointi ja toiminnan kehittäminen ammattikorkeakoulujen toimintaan niiden perustamisesta lähtien. Niinpä sisäisestä ja ulkoisesta arvioinnista tuli ammattikorkeakoulujen lakisäätinen velvoite jo vuodesta 1995 alkaen (laki ammattikorkeakouluopinnoista 255/1995) ja yliopistoille vuodesta 1997 alkaen (yliopistolaki 645/1997). Lainsäädännön mukaan korkeakoulujen tulee arvioida koulutustaan, tutkimustaan/tutkimus- ja kehitystoimintaansa sekä taiteellista toimintaansa ja niiden vaikuttavuutta, osallistua ulkopuoliseen toimintansa arviointiin sekä julkistaa järjestämänsä arvioinnin tulokset. Vuodesta 2009 alkaen (yliopistolaki 558/2009 ja ammattikorkeakoululaki 564/2009) korkeakoulujen on lisäksi osallistuttava laatujärjestelmiensä arviointiin säännöllisesti.

---

² European Commission. 1995. Information Note on the Results of the European Pilot Project for Evaluating Quality in Higher Education. DG XXII "Education, Training and Youth".

2.2 Kehittävästä arvioinnista toiminnan kulmakivi

Korkeakoulujen arviointineuvosto on korostanut koko toimintansa ajan arvioinnin kehittävää luonnetta pyrkien näin vahvistamaan korkeakoulujen luottamusta ja motivaatiota ulkoiseen arviointitoimintaan. Monessa muussa Euroopan maassa korostettiin 1990-luvulla arviointien kontrolliluonnetta ja korkeakoulujen velvollisuutta raportoida toiminnastaan (*accountability*). Kehittävään arviointiin ovat keskeisesti liittyneet korkeakoulujen autonomian kunnioittaminen, korkeakoulujen vastuu oman toimintansa laadusta sekä sanoutuminen irti sanktioista ja ranking-tiedon tuottamisesta. Kehittävän arvioinnin lisäksi muita toimintaperiaatteita ovat olleet arviointien riippumattomuus, asiantuntevuus sekä kansainvälisyys. Arviointitoiminnan riippumattomuudella on tarkoitettu sitä, että on itsenäisesti päätetty toteutettavista arvioinneista ja niiden menetelmistä. Viimeisimmän toimintasuunnitelmansa mukaan KKA on ”riippumaton toimija, kehittävä arvioija, kansainvälinen sillanrakentaja ja proaktiivinen vaikuttaja”.

Vaikka korkeakoulujen kehittämistä tukevia arviointeja alettiin toteuttaa jo vuonna 1997, kehittävän arvioinnin käsite lanseerattiin ensimmäistä kertaa KKA:n toimintasuunnitelmassa vuosiksi 2000–2004. Vuonna 2009 asetettiin tavoitteeksi vahvistaa kehittävä arviointia brändinä, jonka avulla voitaisiin profiloitua myös kansainvälisillä foorumeilla. Täsmennetyt määritelmän mukaan ”kehittävän arvioinnin tavoitteena on auttaa korkeakouluja tunnistamaan toimintansa vahvuudet, hyvät käytänteet ja kehittämiskohteet. Kehittävä arviointi tukee korkeakouluja strategisten tavoitteidensa saavuttamisessa ja tulevan kehittämistoiminnan suuntaamisessa sekä luo edellytyksiä korkeakoulujen toiminnan jatkuvalla kehitymiselle. Kehittävän arvioinnin keskeisiä toimintatapoja ovat osallistavat ja monipuoliset arviointimenetelmät sekä ulkoisen arviointitoiminnan kytkeytyminen luontevaksi osaksi korkeakoulujen arkea ja normaalia kehittämistoimintaa. Kehittävän arvioinnin lähestymistapaa sovelletaan Korkeakoulujen arviointineuvoston arviointiprosessin kaikissa vaiheissa: osana arvioinnin suunnittelua, toteutusta, raportointia ja seuranta.

Kehittävä arviointi on näkynyt toiminnassa muun muassa arviointien tavoitteen asettelussa, menetelmien räätälöintiä ja arviointien seuraamuksissa. Kansallisen työnjaon mukaisesti on lähdetty siitä, että opetus- ja kulttuuriministeriö arvioi osana tulostulosta korkeakoulujen tuloksia, joten KKA:n ar-

vioinneissa on keskitytty korkeakoulujen toiminnan laatuun. Arviointien tuloksilla ei ole ollut seuraamuksia esimerkiksi korkeakoulujen rahoitukseen tai tutkinnonanto-oikeuksiin. KKA:lla on ollut muutamia arviointityyppejä, joihin on liittynyt läpäisykynnys, mutta niissäkin seuraukset ovat liittyneet lähinnä julkiseen huomioon ja arvioinnin uusimiseen. Kaiken kaikkiaan kehittävän arvioinnin lähestymistapa on saanut korkeakouluilta hyvin myönteisen vastaanoton. Kehittävän arvioinnin tulevaisuutta tarkastellaan luvuissa 5 ja 6.

2.3 Toiminnan organisoinnissa keskeistä osallistavuus

Korkeakoulujen arviointineuvosto on koostunut neuvostosta ja sihteeristöstä. Neuvostolla tarkoitetaan 12-jäsenistä päätöksentekuelintä, joka on päättänyt muun muassa arviointitoiminnan strategisista linjoista, toteutettavista arvioinneista ja auditointiryhmän esitykseen perustuen siitä, läpäiseekö korkeakoulu laatujärjestelmänsä auditoinnin vai edellytetäänkö siltä uusinta-auditointia. Viiden toimikauden (1996–1999, 2000–2003, 2004–2007, 2008–2009 ja 2010–2013) aikana puheenjohtajina on toiminut kolme henkilöä (ks. liite 1). Neuvoston jäsenenä on toiminut yhteensä 55 asiantuntijaa. Lisäksi neuvostolla on ollut jaostoja ja vuodesta 2011 alkaen kansainvälinen neuvottelukunta, joka on tuonut neuvoston strategia-työhön näkökulmia arviointitoiminnan kansainvälisestä kehityksestä.

Sihteeristöllä tarkoitetaan arviointineuvoston päätökset valmistelevaa ja toimeenpanevaa elintä. Sihteeristön johdossa on toiminut neljä eri pääsihteerä. Arviointiprojektien määrän lisääntyessä sihteeristön henkilövahvuus kasvoi vuosina 1996–2013 neljästä henkilöstä yhteentoista henkilöön. Sihteeristössä on toiminut yhteensä 37 henkilöä.

Neuvosto on nimittänyt arviointien suunnittelua ja toteutusta varten määräaikaista suunnittelu- ja arviointiryhmiä, joissa ovat olleet edustettuina molemmat korkeakoulusektorit, opiskelijat ja korkeakoulujen ulkopuolinen työelämä. Arviointiryhmien jäsenenä on toiminut vuosina 1996–2013 yhteensä noin 800 kansainvälistä ja suomalaista asiantuntijaa. Kaikkiin arviointeihin on osallistunut sekä yliopistojen että ammatikorkeakoulujen edustajia, mikä on selvästi edistänyt sektorien välistä ymmärrystä ja yhteistyötä. Suomessa on ollut itses-tään selvää, että opiskelijat ja ulkoisten sidosryhmien edustajat osallistuvat arviointien kaikkiin vaiheisiin neuvoston, suun-

nitteluryhmien ja arviointiryhmien tasavertaisina jäseninä. Osallistavaan toimintatapaan on kuulunut myös kansallisten keskustelu- ja kuulemistilaisuuksien järjestäminen olennaisena osana arviointimenetelmien suunnittelua sekä korkeakoulujen palautteen huomioiminen menetelmiä edelleen kehitettäessä.

2.4 Arviointitoiminnan vaiheita

Korkeakoulujen arviointineuvoston toimintahistorian aikana suomalaisessa korkeakoulujärjestelmässä ja arviointitoiminnan eurooppalaisessa viitekehyksessä on tapahtunut runsaasti muutoksia, joista osalla on ollut suora ja osalla välillinen vaikutus arviointitoiminnan linjauksiin. Näitä kehityskulkuja olivat 1990-luvulla muun muassa normiohjauksen purkaminen ja tulosohjaukseen siirtyminen, ammattikorkeakoulusektorin luominen ja korkeakouluopiskelijamäärän kasvu. 2000-luvun alussa tutkintorakenteen uudistus, opiskelijavalinnat ja opintojen etenemisen tehostaminen nousivat merkittäviksi koulutuspoliittisiksi teemoiksi. Aluekehitys ja yhteiskunnallinen palvelutehtävä määriteltiin korkeakoulujen lakisäätöiseksi tehtäväksi. Bolognan prosessista lähtenyt kehitys nosti keskiöön eurooppalaisen korkeakoulutusalueen rakentamisen ja korkeakoulutuksen laadunvarmistuksen kehittämisen. 2010-luvun taitteessa käynnistyi koko korkeakoulusektorin lainsäädännön, ohjaus- ja rahoitusmallien ja sisäisten hallintorakenteiden uudistus sekä rakenteellinen kehittäminen. Korkeakoulujen kansainvälistyminen ja niiden rooli kansallisessa innovaatiojärjestelmässä olivat keskeisiä keskustelun aiheita ja tutkimisissa huomio kiinnittyi niiden tuottamaan osaamiseen.

Toimintaympäristön analyysin lisäksi KKA on selvittänyt korkeakoulujen arviointitarpeita kuulemalla säännöllisin väliajoin rehtorineuvostoja, opetus- ja kulttuuriministeriötä, työmarkkinajärjestöjä, opiskelijajärjestöjä ja muita keskeisiä sidosryhmiä. Arviointitoiminnan pitkäjänteisyyden kannalta suuri etu moniin muihin maihin verrattuna on ollut se, että poliittiset päättäjät eivät ole Suomessa puuttuneet arviointitoiminnan linjauksiin. Arviointitoiminnan koordinoimiseksi on laadittu kahdesti kansallinen koulutuksen arviointisuunnitelma: vuosiksi 2009–2011 ja vuosiksi 2012–2015. Opetus- ja kulttuuriministeriön päättämän arviointisuunnitelman laadintaan ovat osallistuneet Koulutuksen arviointineuvosto, Korkeakoulujen arviointineuvosto ja Opetushallitus. Suunnitelmaan on koottu yhteen arviointikohteet ja arviointien aikataulut.

Ensimmäisellä toimikaudella 1996–1999 tavoitteena oli saattaa arviointi kiinteäksi osaksi korkeakoulujen toimintaa sekä lisätä korkeakoulujen arviointiosaamista. Tässä tarkoituksessa kartoitettiin heti toiminnan alussa korkeakoulujen arviointitoiminnan silloinen tila sekä käynnistettiin systemaattinen arviointitoiminta ja pitkäkestoinen arviointiasiantuntijoiden koulutus. Lisäksi toteutettiin ammattikorkeakoulujen perustamisvaiheeseen liittynyt toimilupahakemusten arviointi.

Toisella toimikaudella 2000–2003 korostuivat kehittävän arvioinnin menetelmien syventäminen ja hyvien käytäntöjen levittäminen. Arvioinneilla pyrittiin tukemaan erityisesti korkeakoulujen tulosohjauksen ja hallinnon kehittämistä ja toisaalta tuottamaan arviointitietoa koulutuspoliittista päätöksentekoa ja kansainvälistä vertailua varten.

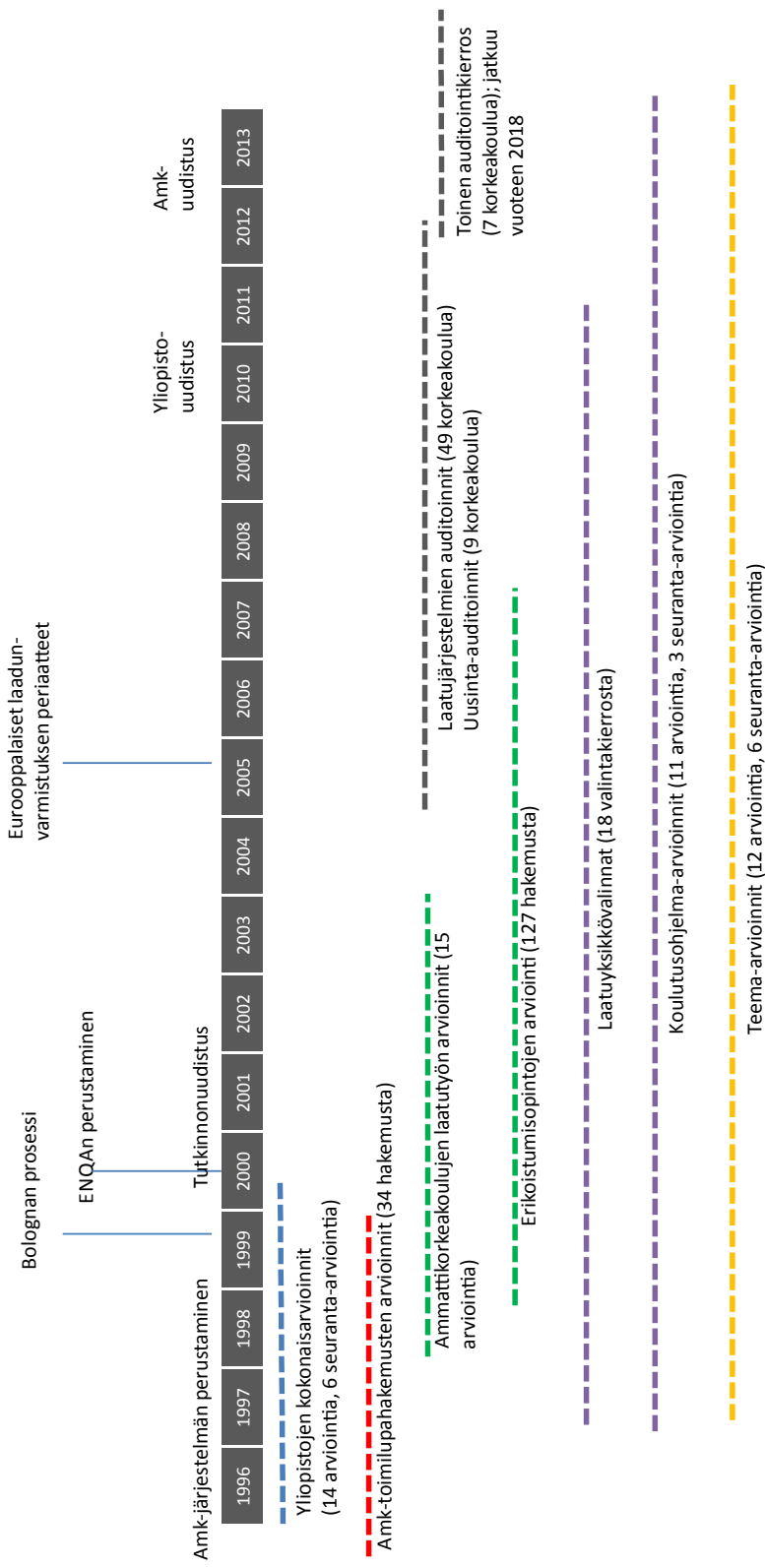
Kolmannella toimikaudella 2004–2007 eurooppalaisen korkeakoulutusalueen synty edellytti KKA:lta painopisteen muutosta. Vuonna 2005 käynnistynyttä ja myös kahta seuraavaa toimikautta (2008–2009 ja 2010–2013) leimannutta laatu- ja järjestelmien auditointia voidaan pitää korkeakoulujen ulkoisen arviointitoiminnan kolmantena vaiheena. Auditointien tavoitteena on tukea suomalaisia korkeakouluja kehittämään eurooppalaisia laadunvarmistuksen periaatteita vastaavat laatu- ja järjestelmät ja näin osoittaa, että Suomessa on toimiva ja johdonmukainen laadunvarmistus sekä korkeakouluissa että kansallisella tasolla.

Koko toimintahistoriansa ajan KKA on pitänyt tärkeänä toteuttaa rinnakkain monen tyyppisiä arviointeja, koska niiden on katsottu tukevan toisiaan ja tuottavan korkeakoulujen laadun kehittämistä palvelevaa tietoa monesta näkökulmasta.

Noin 2–3 vuotta arviointien jälkeen toteutettavien seuranta-arviointien avulla on paitsi selvitetty arviointien vaikuttavuutta, myös motivoitu korkeakouluja arviointien hyödyntämiseen. Lisäksi KKA on hankkinut lisätietoa arviointiensä vaikuttavuudesta rahoittamalla niitä koskeneita tutkimuksia ja selvityksiä.

Korkeakoulujen arviointineuvoston toteuttamat arvioinnit kuvataan aikajanalla kuviossa 1. Seuraavassa luvussa kuvataan tarkemmin eri arviointityyppejä ja niiden vaikuttavuutta.

Korkeakoulujen arviointineuvoston toiminta aikajanalla

Kuvio 1. KKA:n toteuttamat arvioinnit vuosina 1996–2013

2.4.1 Vuosina 1996–2013 toteutetut arvioinnit – räättälöinnistä kohti yhtenäistä mallia

---

Yliopistojen kokonaisarviointit 1996–1999

Ensimmäisellä toimikaudella toteutettiin 14 yliopiston kokonaisarviointit, jotka täydensivät aiemmin toteutettuja kuuden yliopiston kokonaisarviointeja (ks. luku 2.1). Näin kaikki maamme 20 yliopistoa oli arvioitu kertaalleen vuoden 1999 loppuun mennessä Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa 1995–2000 asetetun tavoitteen mukaisesti.

Kokonaisarviointien pääkohteena oli yliopiston johtaminen ja päätöksenteko, mutta yliopisto sai itse valita arvioinnin painotuksen. Esimerkiksi Itä-Suomen yliopistojen arviointi kohdistui alueelliseen vaikuttavuuteen, Tampereen yliopiston arviointi aiemmin toteutetun opetuksen laatuhankeen seurantaan, Helsingin yliopiston arviointi hallinnon benchmarkingiin ja Helsingin kauppakorkeakoulu EQUIS-arviointiin. Yhtä lukuun ottamatta kaikki kokonaisarviointit toteutettiin kansainvälisin arviointiryhmin. Seuranta-arviointien mukaan yliopistot olivat kehittäneet suositusten pohjalta muun muassa strategiatyötään ja johtamisen ja päätöksenteon vastuita, selkiyttäneet koulutusohjelmaprofiliaan, kehittäneet palautejärjestelmiä sekä siirtäneet koulutuksen kehittämisen fokuksen opetuksesta oppimiseen ja sen tukemiseen. Seuranta-arvioinneissa yliopistoille annettiin usein uusia suosituksia, millä korostettiin jatkuvan kehittämisen välttämättömyyttä.

Arviointien kirjo vuosina 1996–2004

KKA:lla oli merkittävä koulutuspoliittinen tehtävä ammattikorkeakoulujärjestelmän vakinaistamisessa. Arviointineuvoston toimilupajaosto arvioi vuosina 1996–1999 yhteensä 35 ammattikorkeakoulun toimilupahakemusta ja 34 ammattikorkeakoulun laajennushakemusta. Arviointi perustui lakisääteisiin kriteereihin, joita olivat muun muassa ammattikorkeakoulun toiminta-ajatus, koulutusohjelmien ajanmukaisuus ja tarpeellisuus, opettajien koulutustaso, työelämysuhteet sekä oppimis- ja työympäristö. Osa oppilaitoksista joutui hakemaan toimilupaa kaikkina kolmena hakuvuonna, joten hakuprosessi oli varsin vaativa. Valtioneuvosto päätti koulutus- ja aluepoliittiset näkökohdat huomioiden 29 ammattikorkeakoulun vakinaistamisesta. Vuosina 2001–2002 toimilupajaosto arvioi ammattikorkeakoulujen toimilupapäätöksiin liitetyt kehittämisvelvoitteet.

Kun ammattikorkeakoulujärjestelmä oli vakinaistettu, arvioinneissa saatettiin keskittyä ammattikorkeakoulujen sisäisen kehittämisen tukemiseen. Tässä tarkoituksessa toteutettiin vuosina 1997–2003 yhteensä 15 ammattikorkeakoulun laatutyön arvioinnit (auditointi). Arviointikohteina olivat laatutyö kokonaisuutena sekä erityisesti opetukseen ja oppimiseen liittyvät palautejärjestelmät. Osa arvioinneista tehtiin usean ammattikorkeakoulun yhteishankkeena. Laatutyön auditointien rinnalle haluttiin tuoda ammattikorkeakoulujen kokonaisarviointit, joita toteutettiin seitsemän vuosina 2000–2003. Yliopistojen kokonaisarviointien tapaan arviointien painotus vaihteli korkeakoulun johtamisen ja organisaation arvioinnista pedagogisen strategian ja opetus- ja oppimisprosessin arviointiin. Kaikki nämä arvioinnit loivat vankan perustan ammattikorkeakoulujen laatu- ja arviointityölle, mikä on näkynyt myöhemmin tehdyissä arvioinneissa laatujärjestelmien kehittyneisyytenä.

Vuosina 2002–2004 KKA sai tehtäväkseen arvioida ammattikorkeakoulujen jatkotutkintokokeiluun tulleet hakemukset sekä koko kokeilun. Jatkotutkintokokeiluun tulleista 53 hakemuksesta 36 täytti laatuvaatimukset. Jatkotutkintokokeilu arvioitiin kahdessa vaiheessa toteuttamalla ensin käynnistysvaiheen arviointi vuonna 2003 ja sille jatkona kansainvälinen loppuarviointi vuonna 2004. Arvioinnin suositusten pohjalta ammattikorkeakoulujen jatkotutkinnot vakinaistettiin osaksi koulutusjärjestelmää.

Erikoistumisopintojen arviointi 1998–2007

Vuonna 1998 käynnistettiin korkeakouluille vapaaehtoinen erikoistumisopintojen arviointi- ja rekisteröintitoiminta. Tavoitteena oli varmistaa korkeakoulujen täydennyskoulutuksen laatu ja tukea sen kehittämistä sekä siten varmistaa opiskelijan oikeusturvaa elinikäisessä oppimisessa. Arvioinnissa käytettiin erikoistumisopintolautakunnan kehittämiä kriteereitä, joihin perustuen lautakunta arvioi toimintansa aikana yhteensä 123 hakemusta. Näistä erikoistumisopintojen rekisteriin merkittiin 90 opintokokonaisuutta, joten rekisteröinti evättiin noin 27 % hakijoista. Näillä arvioinneilla KKA kehitti akkreditointiosaamistaan. Sittemmin erikoistumiskoulutuksen on katsottu kuuluvan osaksi korkeakoulujen normaalia laadunhallintaa, eikä sitä varten ole enää katsottu tarpeelliseksi ylläpitää erillistä kansallista arviointimenettelyä³.

---

³ OKM 2013. Asiantuntijuus edellä. Korkeakoulujen uusi erikoistumiskoulutus. Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2013:7.

Koulutusala-arvioinnit 1997–

Monesta muusta maasta poiketen Suomessa ei ole ryhdytty kaikki koulutusalat kattavaan ohjelma-arviointiin. Tähän ei ole nähty selkeää tarvetta, eivätkä resurssitkaan olisi siihen riittäneet. Sen sijaan koulutusala-arvioinnit on kohdistettu sellaisille aloille, jotka ovat olleet koulutus- ja yhteiskuntapoliittisesti tärkeitä, nopeasti kasvavia ja kehittyviä tai ongelmallisiksi koettuja. Vuosina 1997–2013 toteutettujen 11 koulutusala-arvioinnin kohteina ovat olleet pääasiassa sosiaali- ja terveysala, tietyt tekniikan alan koulutusohjelmat, yliopistollinen ja ammatillinen opettajankoulutus, media- ja viestintäala sekä kauppatieteellisen alan koulutus. Koulutusala-arvioinneissa on pyritty arvioimaan samanaikaisesti kunkin alan koulutusta sekä yliopistoissa että ammattikorkeakouluissa.

Jo ensimmäisessä toimintasuunnitelmassa linjattiin, että tapauskohtaisesti harkitaan tutkimuksen ja koulutuksen samanaikaista arviointia ja tehdään yhteistyötä maamme eri arviointitoimijoiden kanssa. Yhteisten arviointien määrä on kuitenkin jäänyt vähäiseksi. Slavistiikan ja baltologian koulutuksen ja tutkimuksen arviointi vuonna 2000 on esimerkki KKA:n ja Suomen Akatemian yhteishankkeesta. Koulutuksen sektorirajat ylittäviä hankkeita taas ovat olleet merenkulkualan ja varhaiskasvatuksen arvioinnit.

Seuranta-arviointien ja KKA:ssa tehdyn vaikuttavuusselvityksen⁴ perusteella koulutusala-arvioinnit ovat tukeneet koulutusohjelmia muun muassa strategiatyön, opetussuunnitelmien ja opetusmenetelmien kehittämässä, opintojen ohjauksen ja palautejärjestelmien kehittämässä sekä työelämäyhteistyön ja korkeakoulujen välisen yhteistyön lisäämisessä. Moni koulutusohjelma on kokenut, että koulutusala-arvioinnit ovat tuottaneet hyödyllistä kansallista vertailutietoa. Toisaalta osa on kokenut, että arviointi on tehnyt näkyväksi sen, mikä on jo tiedetty.

Teema-arvioinnit 1997–

Vuodesta 1997 alkaen Korkeakoulujen arviointineuvosto on toteuttanut teema-arviointeja kansallisesti ja koulutuspoliittisesti merkittävistä aiheista. Huomattava osa teema-arvioinneista on perustunut kansallisiin kehittämisstrategioihin tai opetus-

---

⁴ Moitus, S. & Seppälä, H. 2004. Mitä hyötyä arvioinneista? Selvitys Korkeakoulujen arviointineuvoston 1997–2003 toteuttamien koulutusala-arviointien käytöstä. KKA:n julkaisu 9:2004.

ja kulttuuriministeriön aloitteeseen. Arviointien kohteina ovat olleet muun muassa opintojen ohjaus (2001), avoin yliopisto (2002), tohtorikoulutus (2006), yliopistokeskukset (2009), tutkinnonuudistus (2010), ammattikorkeakoulujen tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta (2012), kansainväliset koulutusohjelmat (2013) sekä korkeakoulujen yhteiskunnallinen ja alueellinen vaikuttavuus (2013). Usein teema-arviointi on käynnistetty valtakunnallisella kartoituksella ilmiön hahmottamiseksi ja arvioinnin rajaamiseksi. Tyypillistä teema-arvioinneille on ollut menetelmien räätälöinti ja useat rinnakkaiset tiedonkeruut. Teema-arviointeihin on usein liittynyt suuria koulutuspoliittisia odotuksia ja toisinaan jännitteitäkin.

Teema-arvioinneilla on tehty näkyväksi esimerkiksi opiskelijavalintajärjestelmään, kaksiportaiseen tutkintorakenteeseen, erillisiin maisteriopintoihin, yliopistojen tutkijakoulujen ja tohtorihjelmien väliseen suhteeseen, opintojen etenemiseen sekä korkeakoulujen kansainvälistymiseen liittyviä vaihtuuksia ja kehittämiskohteita. Haasteita on usein tarkasteltu niin järjestelmätason, korkeakoulujen kuin myös hakijan/opiskelijan kannalta. Monilla teema-arvioinneilla on ollut suoraa tai välillistä vaikutusta korkeakoulupolitiikan ja -lainsäädännön valmisteluun, ja useat hallituksen esitykset sisältävät viittauksia KKA:n teema-arviointeihin. Teema-arviointien vaikutavuuden erittelemine ei ole kuitenkaan helppoa eikä aina mahdollistakaan, koska koulutuspolitiikan kehitykseen vaikuttavat arviointien ohella monet muutkin tekijät.

Laatuyksikkövalinnat 1998–

Laatuyksikköjen valinta oli osa huippuyksikköpolitiikkaa, jonka opetusministeriö käynnisti vuonna 1994. KKA:n toteuttamien laatuyksikkövalintojen tavoitteena oli korostaa koulutuksen merkitystä tutkimuksen rinnalla ja aktivoida koulutuksen jatkuvaa kehittämistä. Opetus- ja kulttuuriministeriö kohdensi valituille yksiköille tuloksellisuusrahaa. KKA toteutti yhteensä 18 laatuyksiköiden valintakierrosta neljällä eri osa-alueella: yliopistokoulutuksen laatuyksiköt, ammattikorkeakoulutuksen laatuyksiköt, aikuiskoulutuksen laatuyltiopistot ja ammattikorkeakoulujen aluekehityksen huippuyksiköt. Laatuyksikkövalintoja selvittäneen vaikuttavuustutkimuksen⁵ mukaan lähes kaikki laatuyksiköiksi valitut levittivät hyviä käytänteitä oman

---

⁵ Raaheim, A. & Karjalainen, A. 2012. Centres of excellence in university education Finland 1999–2012 – An evaluation. Publications of the Finnish Higher Education Evaluation Council 13:2012.

korkeakoulunsa sisällä ja usein myös sen ulkopuolelle. Useat yksiköt tulivat valituiksi laatuyksiköksi kaksi tai kolme kertaa.

Laatuyksikkövalinnoissa tehtiin merkittävää kansallista laadun kriteerien kehittämistyötä. Valituille yliopistokoulutuksen laatuyksiköille oli yhteistä eri kierroksilla se, että niiden koulutusta johdetaan strategisesti ja että yksiköillä on näyttöä toisiaan tukevista opetusmenetelmistä ja oppimisen arviointimenetelmistä, tutkimuksen ja työelämänäkökulman kytkeytymisestä koulutukseen sekä koulutuksen systemaattisesta kehittämisestä. Aikuiskoulutuksen laatuyliopistovalinnoissa kiinnitettiin huomio muun muassa yliopiston aikuis-koulutusstrategiaan, täydennyskoulutuksen verkottumiseen ja näkyvyyteen. Ammattikorkeakoulutuksen laatuyksikkövalinnoissa painottuivat onnistunut pedagogisen strategian jäsentely, innovatiiviset oppimisympäristöt, yrittäjäyys, verkostomaiset toimintamallit ja uudet toimintatavat. Ammattikorkeakoulujen aluekehityksen huippuyksikkövalinnoissa painotettiin muun muassa strategian tuloksellisuutta, alueellista osallistumista sekä ammattikorkeakoulun proaktiivista roolia alueen osaamisen vahvistamisessa ja innovaatioympäristön rakentamisessa.

Laatujärjestelmien auditoinnit 2005–

Korkeakoulutuksen laadunvarmistus määriteltiin yhdeksi keskeiseksi kehittämiskohteeksi muodostettaessa eurooppalaista korkeakoulutusaluetta. Suomen vastauksia Berliinin kommuniikeassa 2003 esitettyihin tavoitteisiin pohti opetusministeriön asettama laadunvarmistustyöryhmä⁶, joka esitti laadunvarmistusjärjestelmien (sittemmin laatujärjestelmien) auditointien käynnistämistä. Työryhmä laati myös ensimmäistä kertaa kuvauksen kansallisesta korkeakoulutuksen laadunvarmistuksesta ja siihen liittyvästä opetusministeriön, Korkeakoulujen arviointineuvoston ja korkeakoulujen välisestä vastuunjaosta.

Auditoinnit käynnistettiin kokeiluvaiheella vuosina 2005–2007, minkä jälkeen ne laajennettiin koskemaan kaikkia korkeakouluja. Vuonna 2012 päätökseen saatettuun ensimmäiseen auditointikierrokseen osallistuivat kaikki suomalaiset yliopistot ja ammattikorkeakoulut mukaan lukien kolme opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan ulkopuolista korkeakoulua (Högskolan på Åland, Poliisiammattikorkeakoulu ja Maanpuolustuskorkeakoulu). Ensimmäisellä auditointikierroksella teh-

---

⁶ OPM. 2004. Korkeakoulutuksen laadunvarmistus. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2004:6. Helsinki: Yliopistopaino.

dyistä 49 auditoinnista yhdeksän päätyi uusinta-auditointiin. Yksi korkeakoulu ei läpäissyt uusinta-auditointiaan, ja se tullaan auditoimaan vuonna 2014. Suuri osa auditoinneista tehtiin kotimaisin asiantuntijaryhmin. Kaikilla auditoinnin läpäisseillä korkeakouluilla on kattava, dokumentoitu ja todennetusti toiminnan kehittämistä tukeva laatujärjestelmä. Eurooppalaisia vaatimuksia vastaavien laatujärjestelmien kehittäminen on historiallinen saavutus suomalaiselta korkeakoululaitokselta.

Vuoteen 2018 ulottuvalla toisella auditointikierroksella lähes kaikki korkeakoulut ovat valinneet auditointinsa toteuttajaksi KKA:n ja näistä lähes puolet on toivonut kansainvälistä arviointiryhmää. KKA ehtii toteuttaa toisen kierroksen auditoinneista kuuden kotimaisen ja yhden ulkomaisen korkeakoulun auditoinnit; loput jäävät Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen toteutettaviksi. Merkittävä avaus rajat ylittävän arviointitoiminnan suuntaan on ollut itävaltalaisen *Karl-Franzens-Universität Grazin* auditointi, joka toteutettiin vuosien 2012–2013 aikana. Toisella auditointikierroksella arvioidaan sitä, miten kattavaa ja vaikuttavaa korkeakoulun perustehtävien laadunhallinta on, miten laatujärjestelmä tukee korkeakoulun strategista johtamista ja toiminnanohjausta sekä mitä näyttöä korkeakoululla on laatujärjestelmän vaikuttavuudesta toiminnan kehittämiseen. Auditointimallin uusina elementteinä ovat tutkintotavoitteisen koulutuksen kolme näyttöä ja valinnainen auditointikohde.

KKA on seurannut ja tukenut auditointien vaikuttavuutta järjestämällä kansallisia seurantaseminaareja sekä laatimalla ja rahoittamalla auditointien vaikuttavuuteen liittyviä tutkimuksia. Korkeakouluilta kerätyn palautteen perusteella auditointi ja siihen valmistautuminen ovat edistäneet huomattavasti korkeakoulun perustehtävien ja tukipalveluiden laadunhallintaa, tehneet näkyväksi laadun kehittämisen vastuita ja menelmiä sekä auttaneet paikantamaan korkeakoulun strategian kannalta keskeisiä laadunhallinnan haasteita. Ensimmäistä auditointikierrosta koskevien yhteenvedojen⁷ perusteella eniten kehitettävää on yhteiskunnallisen vaikuttavuuden ja aluekehitystyön, tohtorikoulutuksen ja kansainvälistymisen laadunhallinnassa.

---

⁷ Moitus, S. 2010. Analyysi korkeakoulujen laadunvarmistusjärjestelmien auditointien tuloksista vuosilta 2005–2008. Korkeakoulujen arviointineuvoston julkaisuja 10:2004.

Talvinen, K. 2012. Enhancing Quality. Audits in Finnish Higher Education Institutions 2005–2012. Publications of the Finnish Higher Education Evaluation Council 11:2012.

2.4.2 Maksullinen palvelutoiminta laajenemassa

Maksullisen palvelutoiminnan osaamista on hankittu osallistumalla tarjouskilpailuihin ja toteuttamalla lukuisia maksullisen palvelutoiminnan piiriin kuuluvia arviointeja. Näitä ovat olleet muun muassa Kansallisen elektronisen kirjaston (FinE-Lib), Snellman-korkeakoulun toteuttaman steinerpedagogisen opetuksen sekä koulutuksen hallinnon arviointi (toteuttajana HAUS).

Vuonna 2009 maksulliseen palvelutoimintaan ja arviointiosaamisen vientiin liittyvä näkökulma vahvistui myös lainsäädännöllisesti, kun KKA:sta annettuun asetukseen (564/2009) kirjattiin, että arviointineuvosto voi ottaa vastaan muita arviointiin liittyviä toimeksiantoja kotimaisilta ja ulkomaisilta toimijoilta.

Suomalaiset korkeakoulut ovat voineet tilata laatujärjestelmänsä auditoinnin miltä tahansa luotettavalta eurooppalaiselta arviointitoimijalta, joten tässä mielessä on oltu kilpailutilanteessa myös kotimaassa. Ensimmäisellä auditointikierroksella kaikki korkeakoulut ja niiden lisäksi kolme opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalaan kuulumatonta korkeakoulua tilasivat auditoinnin KKA:lta. Myös toisen auditointikierroksen tilanne näyttää kansallisen arviointitoimijan näkökulmasta myönteiseltä, sillä vuoden 2013 loppuun mennessä toisen kierroksen auditoinnin oli tilannut KKA:lta yhteensä 40 suomalaista korkeakoulua. Toisen kierroksen auditoinnit ovat korkeakouluille maksullisia. Auditointien hinta määräytyy korkeakoulun opiskelijamäärän mukaan.

Kansainvälistä kilpailukokemusta on saatu voittamalla itävaltalaisen *Karl-Franzens-Universität-Grazin* auditointia koskeva tarjouskilpailu. Vuosina 2012–2013 osallistuttiin kahteen Twinning-kilpailuun, jotka koskivat Bosnia-Herzegovinan ja Armenian korkeakoulujen arviointitoiminnan kehittämistä ja Bologna-prosessin implementointia. Twinning-hakemukset laadittiin tiiviissä yhteistyössä Suomen ulkoasiainministeriön ja kansainvälisten partneriorganisaatioiden kanssa.

Vuonna 2011 aloitettiin valmistelut tekniikan alan ohjelma-arvioinnin kehittämiseksi ja EUR-ACE-laatuleiman myöntöoikeuden hakemiseksi. Vuoden 2014 kevätkaudella *European Network for Accreditation of Engineering Education* (ENAE) tekee päätöksen KKA:n oikeudesta myöntää EUR-ACE-laatuleimaa. Osana hakuprosessia tekniikan korkeakoulutuksen jaosto on toimittanut ENAEelle ehdotuksen tekniikan alan ohjelma-arviointien kriteeristön ja menettelyt kuvaavaksi kä-

sikirjaksi. Hakuprosessin edellyttämät pilottiarvioinnit toteutetaan tammikuussa 2014.

2.5 Arviointiosaamisen ja laatutyön tukeminen yksi perustehtävistä

Yksi KKA:n keskeisiä tehtäviä on ollut korkeakoulujen arviointiosaamisen lisääminen ja laatutyön tukeminen. Tähän tavoitteeseen on pyritty monin tavoin: järjestämällä arviointiin liittyvää koulutusta, tukemalla korkeakoulujen välistä benchmarking-toimintaa, edistämällä arviointiin liittyvää tutkimustoimintaa, julkaisutoiminnalla sekä kansainvälisellä yhteistyöllä. Neuvosto ja sihteeristö ovat osallistuneet myös yleisempään suomalaisen arviointiosaamisen kehittämiseen antaen asiantuntija-apua eri organisaatioille ja toimien jäsenenä kansallisissa työryhmissä.

On järjestetty lukuisia korkeakoulujen arviointeihin ja arviointimenetelmiin liittyviä seminaareja, joilla on tavoitettu useita tuhansia korkeakoulukentän toimijoita ja sidosryhmien edustajia. On myös järjestetty kohdennettuja seminaareja muun muassa korkeakoulujen johdolle, opiskelijoille ja pedagogisille kehittäjille. Korkeakoulujen laatupäälliköt ja laatuasioista vastaavat ovat olleet tärkeä yhteistyöverkosto, jonka osaamisen kehittämistä ja verkostoitumista on haluttu tukea. KKA:lla on ollut käytettävissään määräraha, jota on suunnattu korkeakouluissa laatutyötä tekevien pitkäkestoiseen laatu-koulutukseen. Koulutukseen on osallistunut vuodesta 2005 lähtien yli 120 henkilöä. Saadun palautteen mukaan koulutus on selvästi edistänyt korkeakoulujen omaehtoista benchmarking-toimintaa. Lisäksi on haluttu tukea laatutyön kansainväliseen vertailuun liittyneitä opintomatkoja. Myös KKA:n sihteeristö on kehittänyt omaa laatuosaamistaan osallistumalla eri järjestäjien koulutuksiin.

Toinen käytössä ollut tukimuoto on ollut arviointitukiraha, jota on suunnattu erityisesti korkeakoulujen kansallisten ja kansainvälisten benchmarking-hankkeiden tukemiseen. Hankkeiden teemat on valittu muun muassa sen mukaan, missä auditointien perusteella näyttää olevan eniten kehitettävää. Esimerkiksi vuonna 2012 tuettiin korkeakoulujen kansainvälistymisen ja vuonna 2013 oppimistulosten laadunhallinnan kehittämiseen liittyviä hankkeita. Vuonna 2010 arviointitukiraha kohdennettiin sidosryhmäyhteistyön laadunhallintaa koskeneeseen tutkimushankkeeseen.

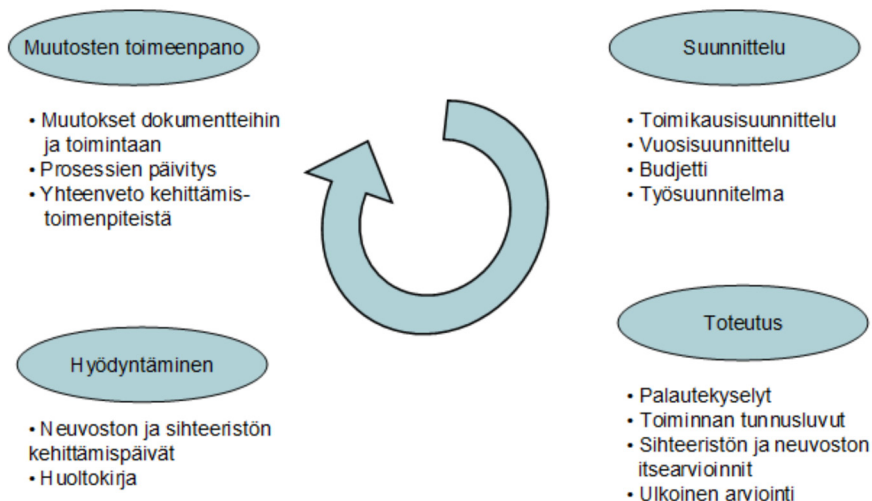
KKA on julkaissut yhteensä 234 raporttia, joista 174 on ollut arviointiraportteja (ks. liite 2). Arviointiraporteista 34 % on ollut kansainvälisten ryhmien laatimia. Arviointiraporttien lisäksi sarjassa on julkaistu muun muassa auditointikäsikirjoja, arviointimenetelmien kehittämishankkeiden raportteja ja toimintasuunnitelmia. Kaikki raportit ovat julkisia, ja vuodesta 2000 ne ovat olleet kokonaisuudessaan saatavilla verkkosivuilla.

Korkeakoulujen arviointitutkimusta tekeviä tutkijoita ja opiskelijoita on tuettu vastaamalla haastatteluihin ja tutkimuskyselyihin. Joidenkin teema-arviointien aineistoja on luovutettu korkeakoulujen luvalla tutkijoiden käyttöön. Kolme sihteeristön jäsentä on väitellyt korkeakoulujen arviointitoimintaan liittyvistä tutkimusaiheista.

Kansainvälisyys on ollut tärkeä osa arviointineuvoston toimintaa. Se on ilmennyt arviointiprojektien kansainvälisyyden lisäksi kansainvälisenä verkostoitumisena ja vaikuttamisena. Neuvoston toiminnan alkuvaiheista alkaen luotiin tiivis yhteistyö pohjoismaisten arviointiorganisaatioiden kanssa. Yhteistyöverkosto NOQAn (*Nordic Quality Assurance Network in Higher Education*) puitteissa on vertailtu muun muassa opiskelijoiden osallistumista arviointeihin, oppimistulosten käyttöä arvioinneissa ja sidosryhmäyhteistyötä. Lisäksi KKA:lla on ollut Viron sisarorganisaation kanssa kahdenvälistä yhteistyötä, johon on liittynyt arviointisijoiden vaihtoa ja vuorovuosittaisia vierailuja. Myös muille sisarorganisaatioille on välitetty ehdotuksia suomalaisista arviointisijoista. KKA:ssa on vierailut vuosittain noin 50–100 ulkomaista korkeakoulujen, ministeriöiden ja arviointiorganisaatioiden edustajaa.

Vuonna 2000 Korkeakoulujen arviointineuvostolla oli keskeinen rooli eurooppalaisen arviointitoimijoiden verkoston ENQAn (*European Association for Quality Assurance in Higher Education*) perustamisessa. ENQAn toimisto sijaitsi alkuun KKA:n toimitilojen yhteydessä, mikä helpotti eurooppalaisen laadunvarmistuksen kehityksen seuraamista. KKA:n pääsihteerit ovat olleet ENQAn aktiivisia vaikuttajia. Myös puheenjohtajilla on ollut aktiivinen kansainvälinen rooli arviointitoiminnan esittelijöinä eri foorumeilla ja kansainvälisten arviointiryhmien jäseninä. Sihteeristön edustajat ovat olleet jäseninä muun muassa arviointitoimijoiden sisäistä laadunvarmistusta kehittävässä verkostossa sekä eurooppalaisessa auditoivien maiden verkostossa.

Vuonna 2012 päätettiin osallistua NVAO:n (*The Accreditation Organisation of the Netherlands and Flanders*) koordinoimaan pilottihankkeeseen, jonka tarkoituksena on luoda eurooppalainen laatuleima korkeakoulujen kansainvälistymi-

Kuvio 2. Korkeakoulujen arviointineuvoston laadunvarmistusmenettelyt (Lähde: Korkeakoulujen arviointineuvoston laatukäsikirja 5.8.2010)

selle. Vuosina 2012–2015 toteutettavaan *Certificate for Quality in Internationalisation* -projektiin osallistuu 14 eurooppalaista toimijaa.

2.6 Laatujärjestelmä systematisoimaan arviointitoiminnan kehittämistä

Korkeakoulujen arviointineuvosto rakensi vuonna 2007 laatu-järjestelmän, johon kuuluu jatkuvan kehittämisen syklin mukaisesti toiminnan suunnittelu, palautteiden keruu arviointeihin osallistuneilta korkeakouluilta ja arviointiryhmien jäseniltä, tunnuslukujen seuranta, neuvoston ja sihteeristön itsearviointit, ulkoiset arvioinnit, palautetiedon hyödyntäminen sekä muutosten toimeenpano ja dokumentointi. Laadunvarmistusmenettelyt on kuvattu kuviossa 2.

KKA on osallistunut kahdesti toimintansa ulkoiseen arviointiin. Vuonna 2002 toteutettiin KKA:n ja tanskalaisen sisarorganisaation EVAn (*Danish Evaluation Institute*) välinen pilottiprojekti, jossa kehitettiin kriteereitä arviointiyksiköiden keskinäiseen tunnustamiseen. Toinen kansainvälinen ulkoinen arviointi⁸ toteutettiin vuonna 2010 haettaessa ENQA-jäse-

⁸ Haakstad, J. et al. 2011. Report of the panel of the review of the Finnish Higher Education Evaluation Council. Publications of the Finnish Higher Education Evaluation Council 9:2011. Tampere: Tammerprint Oy.

nyyden uusimista. KKA läpäisi arvioinnin, ja sen täysjäsenyys ENQAssa uusittiin syyskuussa 2011. KKA on myös listattu luotettavien eurooppalaisten arviointitoimijoiden rekisteriin *The European Quality Assurance Register for Higher Education* (EQAR). Lista on voimassa heinäkuuhun 2015. Lisäksi suomalaisen korkeakoulutukseen kohdistuneet selvitykset, kuten OECD-maatutkinta vuodelta 2006, ovat tuottaneet palautetietoa toiminnasta.

Ulkoisissa arvioinneissa KKA:n keskeisinä vahvuuksina on pidetty arviointitoiminnan ammattimaisuutta ja arviointiprosessin hallintaa, arviointien riippumattomuutta sekä KKA:n ja korkeakoulujen välistä luottamusta. Ulkoisten arviointien mukaan arviointimenetelmillä ja -raporteilla on ollut laaja hyväksyntä korkeakoulukentällä. Suomalaisten korkeakoulujen laatutyö vastaa yhteisesti sovittuja eurooppalaisia vaatimuksia. KKA:n sisäinen laadunvarmistus ja kehittämistoiminta on todettu perusteelliseksi ja tehokkaaksi. Useaan muuhun eurooppalaiseen arviointitoimijaan verrattuna kansainvälisten arviointien osuus kaikista arvioinneista ja koko toiminnan kansainvälisyys on ollut kiitettävällä tasolla. Tosin kansainvälisyyttä on esitetty lisättäväksi edelleen. Ulkoisten arviointien mukaan KKA on nauttinut laajaa eurooppalaista arvostusta.

Ulkoisissa arvioinneissa on saatu myös suosituksia, joista suuren osaan on jo vastattu. On muun muassa ENQAn toteutetun arvioinnin suositusten mukaisesti perustettu kansainvälinen neuvottelukunta ja kehitetty toisen kierroksen auditointimallia nostamalla koulutuksen laadunhallinta aiempaa merkittävämpään rooliin sekä OECD-maatutkinnan suosituksen mukaisesti toteutettu tohtorikoulutuksen arviointi. Myös KKA:n oma laatutyö on kerättyjen palautteiden ja itsearviointien pohjalta johtanut useisiin arviointiprosessin kehittämistoimiin, jotka on dokumentoitu verkkosivuilla vuosittain julkaistuihin kehittämistoimien yhteenvetomuistioihin.

Arviointiprojektien organisointimallia erillisine suunnitelu- ja arviointiryhmineen on pidetty ulkoisissa arvioinneissa suhteellisen raskaana. ENQAn jäsenyyskriteerit edellyttävät auditointiin liittyvän valitusmenettelyn kehittämistä. Osaa misperusteisen näkökulman vahvistaminen arvioinneissa on noussut esiin haasteena usealta eri suunnalta, samoin rajat ylittävän koulutuksen laadunvarmistus. Ulkoisissa arvioinneissa esitettyihin kehittävän arvioinnin strategian tarkistamiseen sekä kansallisen työnjaon selkiyttämiseen liittyviin haasteisiin palataan raportin luvussa 6.

Kansallinen työnjako koulutuksen laadun varmistamisessa

Suomen yliopistoilla ja ammattikorkeakouluilla on sisäisissä asioissaan itsehallinto, ja korkeakoulut vastaavat siten toimintojensa laadusta. Toisaalta niillä on lakisääteinen velvoite arvioida koulutustaan ja muuta toimintaansa ja niiden vaikuttavuutta sekä osallistua säännöllisesti ulkopuoliseen toimintansa ja laatujärjestelmiensä arviointiin. Arviointien tulokset tulee julkistaa.

Sekä yliopisto- että ammattikorkeakoululaissa mainitaan arviointia koskevassa pykälässä arviointivelvoitteen jälkeen erillisenä kohtanaan, että opetus- ja kulttuuriministeriön yhteydessä toimii ”riippumattomana asiantuntijaelimenä korkeakoulujen arviointineuvosto, josta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella”. Lait eivät siis säädä Korkeakoulujen arviointineuvostoa ainoaksi korkeakoulutuksen arviointia Suomessa toteuttavaksi tahoksi, vaan korkeakouluilla on vapaus valita myös muu toimija, kunhan arviointimallit kattavat lain edellyttämät asiat: arviointi kohdistuu toimintaan kokonaisuudessaan ja laatujärjestelmään, tapahtuu säännöllisesti ja sen tulokset julkistetaan. Tutkimuksen arviointia toteuttaa Suomen Akatemia. Korkeakoulujen arviointineuvostossa on toteutettu myös yksi koulutusala-arviointi yhteistyössä Akatemian kanssa siten että samalla arviointiin sekä koulutus että tutkimus. Malli koettiin aikanaan yliopistotoiminnan kannalta mielekkääksi.

Käytännössä korkeakoulujen laadunhallinnan tärkeä osa ovat myös kansalliset tietokannat ja korkeakoulujen suoritusperustainen rahoitusmalli. Suomen KOTA/AMKOTA/Vipunen

-tietokannat⁹ ovat kansainvälisesti ajatellen aivan poikkeukselliset. Korkeakoulut toimittavat tiedot niihin kuuliaisesti, tietokannat ovat toimineet jo vuosia, KOTA aina 1980-luvulta asti, ja tiedot ovat julkisesti käytettävissä kolmella kielellä. Näin luotettavasta julkisesta tietokannasta on vain haaveiltu useimmissa muissa Euroopan maissa. Tämä julkisesti saatavilla oleva numeerinen tieto selittää osaltaan myös sen, että Korkeakoulujen arviointineuvoston arvioinneissa ei useinkaan ole tarpeen koota runsaasti suoritettuja vaan voidaan keskittyä laadulliseen arviointiin.

Yliopistojen jo käytössä oleva ja ammattikorkeakouluille käyttöön tuleva rahoitusmalli ohjaavat myös toimintaa, ja niihin sisältyy laadullisia tekijöitä, joista tosin on myös kiistelty. Mittaako suoritettujen tutkintojen tai opintopisteiden määrä myös laatua vai ei? Vuosina 2014 ja 2015 malleihin on tulossa myös opiskelijapalaute. On selvästi nähtävissä, että ansaintamalli suuntaa toimintaa, koska korkeakoulut pyrkivät parantamaan tuloksiaan. Opintojen etenemisen sujuvoittamisen voi olettaa olevan samalla myös koulutuksen laadun kehittämistä. Tältä pohjalta voidaan ajatella, että arviointineuvoston arvioinneissa joskus keskusteluttanut sanktioiden puute korvautuu rahoitusmallin kautta.

Tietynlainen rooli korkeakoulutuksen laadunarvioinnissa on myös maan yliopistojen yhteydessä toimivilla koulutuksen tutkimusyksiköillä. Niiden tuottamat tutkimukset ja selvitykset tuottavat myös tietoa, joka vertailee korkeakoulujen laatua. Toisaalta eurooppalaisten kriteerien mukaan myös Korkeakoulujen arviointineuvoston tehtävänä on tuottaa kokonaisanalyysijä arviointituloksista, ja arviointineuvoston henkilökunta harjoittaa tutkimustoimintaa, niin omina väitöskirjaprojekteina kuin tutkimusartikkeleina ja esitelmien muodossa.

Korkeakoulujen arviointineuvostoa koskeva asetus määrittelee arviointineuvoston tehtäviksi:

- 1 avustaa korkeakouluja ja opetus- ja kulttuuriministeriötä korkeakoulujen arviointia koskevissa asioissa;

---

⁹ KOTA-tietokanta oli opetus- ja kulttuuriministeriön vuosina 1981–2009 ylläpitämä tietokanta ja online-palvelu, joka tarjosi yliopisto- ja koulutusalaakohtaisia tilastotietoja. AMKOTA-tietokanta puolestaan sisälsi ammattikorkeakoulujen toimintaa kuvaavia päätös- ja tilastotietoja. Opetushallinnon uusi tilastopalvelu Vipunen tarjoaa tilasto- ja indikaattoritietoa koulutuksen eri sektoreilta, esiopetuksesta tutkimukseen. Palvelun sisällöstä vastaavat yhdessä opetus- ja kulttuuriministeriö sekä Opetushallitus.

- 2 järjestää korkeakoulujen toimintaan ja laatujärjestelmiin liittyviä arviointeja;
- 3 tukea korkeakoulujen laadun varmistamista ja kehittämistä; sekä
- 4 osallistua kansainväliseen arviointitoimintaan ja arviointia koskevaan yhteistyöhön.

Korkeakoulujen arviointineuvosto hoitaa Manner-Suomen lisäksi ammattikorkeakoulutuksen arviointia Ahvenanmaan maakunnassa.

Asetus määrittelee oikeastaan myös arviointien luonteen: tehtävänä on avustaa korkeakouluja tuottamalla arviointitietoa. Arvioinneilla ei siten ole kontrolloivaa tehtävää eikä niiden tuloksilla ole yhteyttä korkeakoulujen rahoitukseen tai tutkinnonanto-oikeuksiin. Se rooli kuuluu opetus- ja kulttuuriministeriölle. Korkeakoulujen arviointineuvoston toiminta ministeriön yhteydessä herättää varsinkin kansainvälisissä yhteyksissä kysymyksiä, mutta myös ministeriötä palveleva tehtävä on tulkittava vertailukelpoisen arviointitiedon riippumattomaksi tuottamiseksi. Lisäksi kaikissa maissa arviointiorganisaatiot ovat jonkin taustatahon rahoittamia, ja suomalaisittain valtion budjettia voidaan pitää varsin neutraalina rahoituslähteenä. Asetus määrittelee arviointineuvoston tehtäväksi myös korkeakoulujen tukemisen. Tämä on arviointineuvostossa tulkittu aina riippumattomasti ja kaikille avoimena toteutetuksi toiminnaksi: julkaisuksi, seminaareiksi, työpajoiksi ja avoimen kilpailun kautta jaettavaksi arviointitueksi. Yksittäisten korkeakoulujen konsultointia ei ole pidetty riippumattoman asiantuntijaelimen rooliin sopivana.

Paitsi korkeakoulujen, ministeriön ja arviointiorganisaatioiden työnjaon ”kolmiona”, korkeakoulutuksen laadunhallintaa ja arviointitoimintaa on aina tarkasteltava laajemmassa kontekstissa: yhteiskunnassa ja korkeakoulutuksessa tapahtuvat muutokset vaikuttavat myös arviointitoiminnan tarpeisiin ja organisointiin. Viime vuosina suomalaisessa korkeakoulutuksessa on tapahtunut suuria muutoksia, ja muutokset jatkuvat edelleen. Muutoksia on tapahtunut kaikilla alueilla: säädöksissä, rakenteissa, hallinnossa ja johtamisessa. Jo vakiintuneeksi voi katsoa toimimisen osana eurooppalaista korkeakoulutusalueetta, jonka kehittäminen tuo edelleen myös uusia haasteita.

Kansainvälistyminen on vaikuttanut ja vaikuttaa suuresti korkeakoulutuksen laadun arviointitarpeisiin. Nyt jo vakiintunut korkeakoulutasoinen laatujärjestelmien auditointi on ollut Suomen vastaus eurooppalaisen korkeakoulutusalueen edel-

lyttämään kansallisen arviointijärjestelmän tarpeeseen. Koulutusviennin ja yhteistutkintojen kehittäminen on toisaalta lisännyt luotettavien ”laatuleimojen” tarvetta, joka on useimmiten koulutusohjelmakohtaista ja akkreditointityypistä. Eurooppalaisen korkeakoulutusalueen osana Suomelle on tärkeää edistää Euroopan kilpailukykyä, toisaalta suomalaiset korkeakoulut kilpailevat muiden eurooppalaisten korkeakoulujen kanssa niin hyvistä opiskelijoista ja henkilöstöstä kuin rahoituksestakin. Myös Korkeakoulujen arviointineuvosto toimii yhtenä organisaationa kansainvälisessä arviointiorganisaatioiden kokonaisuudessa ja kilpailee niiden kanssa. Eurooppalaisen kehityksen osa on myös vertailun mahdollistavien tutkintojen viitekehysten valmistaminen. Suomen kansallinen, eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten kanssa yhteensopiva viitekehys on käsiteltävänä eduskunnassa. Viitekehysillä on selvä yhteys laadunhallintaan.

Vuoden 2009 yliopistolaki muutti yliopistojen oikeudellisen aseman autonomisempaan suuntaan. Rehtorin ja hallituksen roolit muuttuivat, ja hallitukseen tulivat kaikissa yliopistoissa ulkopuoliset jäsenet. Kun hallituksen puheenjohtaja oli aiemmin rehtori, tehtävässä on nyt ulkopuolinen hallituksen jäsen, ja rehtorin on nautittava hallituksen luottamusta. Malli on lähentynyt yrity maailmassa vallitsevaa hallituksen ja toimivan johdon suhdetta. Tämä on vaikuttanut myös strategisen johtamisen vahvistumiseen ja johtamisen kaikinpuoliseen ammattimaistumiseen.

Käynnissä oleva ammattikorkeakoulu-uudistus toteutetaan kahdessa vaiheessa. Uudistuksen ensimmäisessä vaiheessa ammattikorkeakoulujen rahoitus- ja säädosohjaus sekä toimiluvat uusitaan vuoden 2014 alusta. Rahoitusmallista tulee suoritepohjainen, ja valtioneuvoston päättämissä uusissa toimiluvissa määrätään myös koulutustehtävästä. Uudistuksen toisessa vaiheessa vuoden 2015 alusta on tarkoitus siirtää vastuu ammattikorkeakoulujen perusrahoituksesta kokonaan valtiolle ja tehdä ammattikorkeakouluista itsenäisiä oikeushenkilöitä, osakeyhtiöitä. Kun ammattikorkeakouluja aikanaan perustettiin, Korkeakoulujen arviointineuvostolla oli selkeä rooli prosessissa. Tähän toimilupien uusimisprosessiin se ei osallistu, vaan uudistus hoidetaan kokonaan ministeriöstä käsin. Kaikessa uudistukseen liittyvässä viestinnässä on kuitenkin korostettu, että uudistuksen tavoitteena on toiminnan laadun ja vaikuttavuuden parantaminen.

Rahoitusmallit ovat osaltaan suunnanneet korkeakoulu-yhteisöissä huomion yhä vahvemmin toiminnan vaikuttavuuteen ja tuloksiin. Sama suuntaus on havaittavissa myös kan-

sainvälisesti julkisten organisaatioiden tilivelvollisuuden ja toiminnan hyödynnettävyyden korostumisena, jonka taustalla on myös talouden yleinen kiristyminen. Tämä painottaa myös strategisen johtamisen arvioinnin tarvetta: kohtaavatko korkeakoulujen strategiatyö ja yhteiskunnan haasteet? Auditointien toisen kierroksen mallissa voi jo havaita vähäistä siirtymistä toiminnasta kohti tuloksia, mutta tämä on varmasti asia, jota on jatkossa pohdittava lisää. Tulee pohtia avoimesti myös sitä, mikä on korkeakoulutuksen ”tulos” (onko se tutkinto vai oppimistulos?), ja sitä, mikä on kehittävän arvioinnin tulevaisuus. Onko se edelleen ”Suomen brändi”? Tuleeko tilivelvollisuus hoidetuksi rahoitusmallien kautta, ja meillä on edelleen ”varaa” pysyä kehittävässä arvioinnissa? Ja mitä tarkoitamme ”laadulla”: toiminnan tasalaatuisuutta vai tulosten erinomaisuutta?

Suomen korkeakoululaitoksen rakenne on muuttunut suuresti: on yhdistytty tai liittouduttu saman sektorin sisällä, on syntynyt sektorien välisiä alueellisia liittoumia, ja kehitys kohti tiiviimpää yhteistyötä jatkuu. Tämä tarkoittaa myös muutosta aiemmasta valtakunnallisesti hyvin samantyyppisestä rakenteesta kohti erilaisia aluekohtaisia ratkaisuja. Myös korkeakoulujen sisäinen organisaatorakenne on muuttunut, ja siinäkin pääsuuntaus on ollut kohti suurempia toiminnallisia yksiköitä. Vastaavaa kehitystä on muissa Euroopan maissa.

Yhteiskunnan ja työelämän suuri muutos on lisännyt aikuiskoulutuksen ja elinikäisen oppimisen merkitystä. Aikuiskoulutuksenkin vaikuttavuutta pyritään lisäämään, esimerkiksi rakentamalla aiemmin sirpaleisten kurssien tilalle mielekkäitä osaamiskokonaisuuksia. Tähän liittyy myös aikuiskoulutuksen ja elinikäisen oppimisen laadun varmistamisen tarve.

4

Korkeakoulujen ulkoisen arvioinnin kansainvälisiä kehityssuuntia

---

Yhteistyö korkeakoulutuksen laadunvarmistuksessa on ollut alusta asti tärkeä osa eurooppalaista korkeakoulutusalueetta luovaa Bolognan prosessia. Keskeinen työkalu arviointimenetelmien vertailtavuuden ja sitä kautta yhteistyön lisäämiseen on ollut alun perin vuonna 2005 julkaistu yhteinen ohjeistus *European Standards and Guidelines for Quality Assurance (ESG)*¹⁰. Ohjeistus kuvaa arviointitoimijoiden ja korkeakoulujen laadunvarmistuksen periaatteet. Ohjeistuksessa läpileikkaavia tekijöitä ovat intressiryhmien kiinnostus korkeakoulutuksen laatuun, korkeakoulujen autonomian korostuminen ja ulkoisen laadunvarmistuksen kuormittavuuden kohtuullisuus.

Tänä päivänä ESG:lla on merkittävä asema korkeakoulujen arviointitoiminnan eurooppalaisena kehikkona. Merkittävyys syntyy erityisesti kahta kautta. Ensinnäkin päästäkseen eurooppalaisten arviointitoimijoiden järjestö ENQAn jäseneksi ja luotettavien arviointitoimijoiden rekisteriin arviointitoimijan on läpäistävä ulkoinen arviointi, jossa arvioidaan täyttävätkö sen käyttämät arviointimenetelmät ja toiminta ESG:n vaatimukset. Toiseksi, koska arviointitoimijoiden käyttämät menetelmät pohjautuvat ESG:n periaatteisiin, tulee myös korkeakoulujen noudattaa ohjeistusta läpäistäkseen arvioinnit. ESG:n periaatteita ollaan päivittämässä ja uusi ohjeistus on tarkoitus tuoda Bologna-maiden opetusministerien hyväksyttäväksi vuoden 2015 ministerikokoukseen.

---

¹⁰Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area. ENQA 2009.

Taustalla vaikuttavista yhteisistä periaatteista huolimatta eurooppalaisen korkeakoulutuksen monimuotoisuus näkyy kuitenkin edelleen korkeakoulujen arviointitoiminnassa. Tämä on mahdollista siksi, että ESG ei pyrikään sovittamaan kaikkiin maihin samaa arviointimallia, vaan takaamaan valittujen periaatteiden toteutumisen eurooppalaisella korkeakoulutusalueella. Yksittäisen Euroopan valtion arviointitoiminta voidaan hahmottaa yhdistelmänä maan korkeakoulujärjestelmän historiallista kehitystä, eurooppalaisia yhdentymisen tavoitteita ja kansallisia koulutuspoliittisia tavoitteita. Eri maiden arviointimallien välillä on silti huomattavia yhtäläisyyksiä, ja suurimmat erottavat tekijät löytyvät arviointimenetelmien yksityiskohdista.

Seuraavassa luodaan katsaus arviointitoiminnan nykytilaan ja viimeaikaiseen kehitykseen Euroopassa tarkastelemalla arviointitoimintaan liittyvää korkeakoulujen ja arviointitoimijoiden tehtävien ja vastuunjaon lainsäädäntöä sekä käytössä olevia arviointimenetelmiä seuraavissa maissa: Alankomaat, Belgia (Flanderit), Espanja, Itävalta, Liettua, Norja, Ruotsi, Saksa, Tanska, Viro ja Yhdistynyt kuningaskunta. Näkökulman laajentamiseksi tarkasteluun sisällytetään havaintoja Euroopan ulkopuolelta Australiasta, Intiasta ja Venäjältä.

Arviointitoiminnasta säätäminen
tarkkaan lailla

Useimmat tarkastelun maat säätävät lailla niin korkeakoulujen pakollisesta osallistumisesta arviointeihin, käytettävistä arviointityypeistä kuin hyväksytyistä arviointitoimijoistakin.

Pakollisen lakisääteisen arvioinnin läpäiseminen kytkeytyy yleensä korkeakoulun tai ohjelman viralliseen tunnustamiseen. Poikkeuksiakin on, esimerkiksi Yhdistyneessä kuningaskunnassa korkeakouluille ei ole säädetty vaatimusta arviointeihin osallistumisesta, mutta korkeakouluja rahoitaville elimille on säädetty velvollisuus varmistua, että niiden rahoittamat korkeakoulut arvioivat toimintansa laatua¹¹. Venäjällä koulutuksen lisensoiminen ja akkreditointiin osallistuminen on valtion yliopistoille pakollista. Yksityisille yliopistoille riittää periaatteessa pelkkä lisensoiminen, mutta valtio tunnustaa vain akkreditoitujen ohjelmien tutkinnot ja vain ne kelpaavat julkisiin virkoihin, mikä tekee arvioinneista Venäjäl-

---

¹¹Further and Higher Education Act 1992; Further and Higher Education (Scotland) Act 2005.

läkin käytännössä pakollisia¹². Intiassa arviointeihin osallistuminen on ollut vapaaehtoista, mutta akkreditoinneista ollaan tekemässä pakollisia osana Intian korkeakoulutuksen laadun parantamiseen tähtäävää viisivuotissuunnitelmaa¹³.

Vaikka käytettävistä arviointityypeistä säädetään yleensä lailla, vaihtelee säätelyn tarkkuus huomattavasti. Ruotsissa määritetään laissa asti arvioinnissa tarkasteltavat näytöt¹⁴, kun taas Saksassa osavaltiot (*Länder*) ovat antaneet yhteisellä päätöksellä arviointitoiminnalle yleiset raamit, joiden perusteella Saksan liittovaltiotasolla toimiva akkreditointineuvosto *Akkreditierungsrat* valtuuttaa varsinaisia akkreditointeja tekevät toimijat ja heidän menetelmänsä¹⁵. Yhdistyneessä kuningaskunnassa ei ole lainkaan lailla säädetty arviointimenetelmistä, vaan korkeakouluja rahoittavat elimet sopivat niistä QAA:n (*The Quality Assurance Agency for Higher Education*) kanssa. Moni arviointitoimija tarjoaa lainsäädännön edellyttämien arviointien lisäksi myös muita arviointityyppejä, kuten esimerkiksi laatujärjestelmien auditointeja.

Tarkastelluissa maissa käytettävät arviointityypit voidaan jakaa karkeasti kahteen kategoriaan: institutionaalisiin arviointeihin ja ohjelma-arviointeihin. Yleisimpiä ovat joko institutionaalisella tai ohjelmatasolla tehtävät akkreditoinnit ja auditoinnit. Arvioinneissa painottuu yleisesti kehittämistä enemmän kontrolli. Yhtenä kontrollin ulottuvuutena on kuitenkin yleensä korkeakoulujen oman toiminnan kehittämisen systemaattisuus, ja monesti arviointitoiminnan tehtävissä mainitaan kontrollin ohella myös korkeakoulujen kehittämisen tukeminen.

Arviointiorganisaatiot toimivat yleisimmin valtion viraston tai keskuksena, säätinä tai järjestönä. Suurimmassa osassa maita arviointien toteuttajaksi hyväksytään ainoastaan

---

¹² Vainio, S. 2009. Quality Handbook of Higher Education in Finland and Russia. s. 120. Turun yliopisto 2009.

¹³ University Grants Commission. 2013. University Grants Commission (Mandatory Assessment and Accreditation of Higher Educational Institutions) Regulations 2012. The Gazette of India, January 19, 2013 (PAUSA 29. 1934).

¹⁴ Ministry of Education and Research. Focus on knowledge – quality in higher education Government Bill 2009/10:139. Regeringskansliet 2010. U10.015.

¹⁵ Standing Conference of the Ministers of Education and Cultural Affairs of the Länder in the Federal Republic of Germany. 2010. Common structural guidelines of the Länder for the accreditation of Bachelor's and Master's study courses.

maan oma kansallinen arviointitoimija huolimatta siitä, että eurooppalaiset standardit täyttävien arviointitoimijoiden rekisteri EQAR tarjoaisi lainsäätäjille mahdollisuuden luotettavien tahojen hyväksymiseksi laajemminkin¹⁶. Osa maista on kuitenkin avannut arviointitoiminnan rajoja: esimerkiksi Liettuassa ohjelma-akkreditointipäätös voidaan tehdä perustuen kansallisen toimiston lisäksi myös muun EQAR-rekisterissä olevan toimijan tekemään arviointiin¹⁷, Itävallassa korkeakoulun laatujärjestelmän auditoinnin voi toteuttaa kansallisen toimiston lisäksi myös EQAR-rekisterissä listattu toimija tai muu kansainvälisesti tunnustettu ja riippumaton toimija¹⁸, Virossa arvioinnin toteuttaja voi olla kansallisen toimiston hyväksymänä myös pätevä ulkomainen toimija¹⁹ ja Saksassa liittovaltion akkreditointineuvosto päättää ulkomaisten toimijoiden tekemien arviointien tunnustamisesta²⁰.

Hyväksymisen seurauksena virallinen status ja kevennettyjä menettelyjä

Hyväksytty arviointi johtaa yleensä korkeakoulun tai ohjelman viralliseen tunnustamiseen, joka on voimassa neljästä kuuteen vuotta. Kielteistä päätöstä seuraa tyypillisimmin kahden tai kolmen vuoden määräaika, jonka aikana huomatu epäkohdat tulee saattaa kuntoon. Jos näin ei tapahdu, seurauksena on viime kädessä korkeakoulun tai ohjelman rahoituksen, tutkinnonanto-oikeuden tai molempien menetys.

Arvioinnin tulos voi vaikuttaa myös seuraavan arvioinnin ajankohtaan ja laajuuteen. Liettuassa hyviksi arvioidut ohjelmat joutuvat arviointiin harvemmin kuin muut²¹ ja Intiassa ensimmäisen akkreditoinnin prosessi on raskaampi kuin jo kertaalleen akkreditoitujen korkeakoulujen²². Englannin QAA:n uudessa menettelyssä kahdesti peräkkäin positiivisesti arvioi-

---

¹⁶<http://eqar.eu/>

¹⁷Lietuvos Respublikos mokslo ir studiju istatymas XI-242, § 42.

¹⁸Act on Quality Assurance in Higher Education (HS-QSG), § 19.

¹⁹Ülikooliseadus RT I 1995, 12, 119, § 12 ja § 12².

²⁰Gesetz zur Errichtung einer Stiftung "Stiftung zur Akkreditierung von Studiengängen in Deutschland", § 2.

²¹Dël švietimo ir mokslo ministro 2009 m. liepos 24 d. įsakymo nr. isak-1652 "dël studijų programų išorinio vertinimo ir akreditavimo tvarkos aprašo patvirtinimo" pakeitimo V-1487.

²²Assessment and Accreditation (A&A) of Higher Education Institutions (HEIs) by National Assessment and Accreditation Council (NAAC) – Duties and responsibilities of NAAC. NAAC 2012.

duilla korkeakouluilla tulevien hyväksytyjen arviointien voimassaoloaika on pidempi²³.

Maissa, joissa on käytössä sekä institutionaalinen että ohjelma-akkreditointi, voi institutionaalisen arvioinnin tulos vaikuttaa ohjelma-arvioinnin prosessiin. Norjassa²⁴ ja Saksassa²⁵ institutionaalisen akkreditoinnin läpäisseet korkeakoulut eivät tarvitse ohjelmilleen erillisiä akkreditointeja, ja Belgian Flanderissa ohjelma-akkreditoinnin prosessi on erilainen, jos korkeakoulu on läpäissyt institutionaalisen laadunvarmistuksen arvioinnin²⁶.

Institutionaalisten arviointien keskiössä koulutustehtävä

Koulutuksen arviointi on keskeisenä kaikissa institutionaalisen arvioinnin malleissa. Koulutusta tarkastellaan tavoitteiden asettamisen, koulutuksen toteutuksen ja koulutuksen laadunhallinnan näkökulmasta. Koulutuksen tavoitteiden tarkastelu on monesti kytketty maan kansalliseen tutkintojen viitekehukseen. Ruotsissa tämä on viety äärimmilleen ja arvioinnissa tarkastellaan lähes ainoastaan kansallisten tavoitteiden saavuttamista tutkinnoissa. Koulutuksen prosessien katsotaan kuuluvan korkeakoulujen autonomian piiriin ja siksi arvioinnin ulkopuolelle²⁷. Johtuen Ruotsin mallin ENQAn ulkoisessa arvioinnissa saamasta huomattavasta kritiikistä²⁸ on Ruotsi kehittämässä mallia siten, että se ottaa huomioon itsearvioinnin avulla tulosten ohessa myös toimintaa. Isossa-Britanniassa ja Pohjois-Irlannissa QAA vertaa tutkintojen tuottamaa osaamista ja tutkintojen läpäisykynnystä QAA:n julkaisemaan *UK Quality Code* -ohjeistukseen²⁹.

---

²³Higher Education Review – A handbook for providers. The Quality Assurance Agency for Higher Education – QAA 2013.

²⁴Lov om universiteter og høyskoler 1.4. 2005 No. 15, § 3-3.

²⁵Rules for the Accreditation of Study Programmes and for System Accreditation, AR 11/2013. Akkreditierungsrat 2013.

²⁶Assessment frameworks for the higher education accreditation system – institutional quality assurance assessment. NVAO 2011.

²⁷Högskoleverkets system för kvalitetsutvärdering 2011–2014 – Examina på grundnivå och avancerad nivå. Rapport 2012:15 R. Högskoleverket 2012.

²⁸Swedish National Agency for Higher Education: Review of ENQA Membership. Högskoleverket 2012.

²⁹<http://www.qaa.ac.uk/AssuringStandardsAndQuality/quality-code> [Viitattu 23.8.2013].

Monissa institutionaalisen arvioinnin malleissa arvioidaan myös tutkimus- ja kehittämistoimintaa. Toimintaa tarkastellaan useimmin sen koulutusyhteyden kautta tai resurssien riittävyyden näkökulmasta, mutta on myös muita lähestymistapoja: Saksassa FIBAA (*Foundation for International Business Administration Accreditation*) arvioi muun muassa tutkimuksen vapautta, tutkimuksen ja hallinnon välisten suhteiden määrittelyä ja tutkimusstrategiaa³⁰, Virossa tarkastellaan tutkimus- ja kehittämistoiminnan vaikuttavuutta³¹ ja Norjassa tutkijankoulutuksen alan alueellista merkittävyyttä ja osallistumista tutkimuksen verkostoihin³².

Yhteiskunnallista vuorovaikutusta käsitellään yleisimmin sidosryhmien osallistumisena koulutuksen suunnitteluun ja kehittämiseen. Liettuassa³³, Norjassa ja Virossa tarkastellaan myös vaikutusta yhteiskunnalliseen tai alueelliseen kehittämiseen. QAA painottaa arvioinneissaan korkeakoulujen toiminnan läpinäkyvyyttä sekä mahdollisille tuleville opiskelijoille tarjolla olevan tiedon hallintaa, laatua ja saavutettavuutta.

Ohjelma-arviointien kohteena koulutuksen toteuttaminen

Monissa ohjelma-arvioinneissa keskeisenä tarkastelun kohteena ovat ohjelman tavoitteet. Suurimmassa osassa maista näitä peilataan kansallisen tutkintojen viitekehyksen tavoitteisiin ja oletettuihin työelämän tarpeisiin. Koko ohjelman toimintaa – opetusta, oppimisen arviointia, tukipalveluita, tiloja, resursseja ja tulosindikaattoreita – tarkastellaan asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkökulmasta. Myös laatujärjestelmän ja toiminnan kehittämisen arviointi on kaikilla mukana. Yhteiskunnallista vuorovaikutusta ei ohjelma-arvioinneissa juuri tarkastella, mutta laajempiakin teemoja on mahdollista ottaa huomioon. Esimerkiksi Espanjassa tarkastellaan yleisinä teemoina sitä, miten ohjelmissa kunnioitetaan sukupuolten välistä tasa-arvoa, ihmisoikeuksia sekä rauhan ja demokratian arvoille perustuvaa kulttuuria ja miten näitä opetetaan osana ohjelmia³⁴.

---

³⁰Assessment Guide – Institutional Audit. FIBAA 2009.

³¹Conditions and Procedure for Institutional Accreditation. EKKA 2012.

³²Regulations concerning NOKUT's supervision and control of the quality of Norwegian higher education. NOKUT 2011.

³³Procedure for the external review of higher education institutions, Resolution No 1317 of the Government of the Republic of Lithuania. Liettuua. 2010.

³⁴Evaluation for Verification – Evaluation protocol for verification of official university degrees. REACU (Spanish Network of University Quality Agencies) 2011.

Ohjelma-arvioinneissa arvioidaan nimensä mukaisesti yleensä yhtä ohjelmaa kerrallaan. Jotkut Saksan arviointitoimijat voivat akkreditoida aloiltaan lähellä toisiaan olevat koulutusohjelmat samalla kertaa, ja Virossa yhden korkeakoulun saman koulutusohjelmaryhmän (ala, jolla korkeakoululla on oikeus perustaa ohjelmia) ohjelmat arvioidaan yhdellä koulutusohjelmaryhmän arvioinnilla³⁵. Alkaville ohjelmille on Espanjassa, Norjassa ja Virossa käytössä oma prosessinsa, jossa painotetaan näyttöjen sijaan arviota ohjelman tarpeellisuudesta ja toteutuksen suunnittelusta.

Kohti suurempia kokonaisuuksia
ja riskin mukaan sopeutettavia toimia

Kansalliset koulutuspoliittiset tavoitteet näkyvät edelleen selvästi arviointitoiminnan tavoitteiden määrittämisessä, eikä suuria eri maille yhteisiä trendejä löydy käytetyn aineiston pohjalta: pieniä yhdistäviä kehityssuuntia on kuitenkin havaittavissa. Viimeaikaisten ENQAn suorittamien ulkoisten arviointien mukaan kehittävä ote on lisääntymässä joissain luonteeltaan kontrolloivissa arviointimalleissa. Arviointitoiminta myös kehittyi kohti kevyempää hallinnollista taakkaa, suurempia arvioitavia kokonaisuuksia ja arvioidun kontrollin tarpeen mukaisesti sovitettavia menetelmiä.

Tanska otti kesäkuussa 2013 käyttöön uuden järjestelmän, jonka myötä siirrytään ohjelma-akkreditoinneista pääasiassa institutionaalisiin akkreditointeihin³⁶. Alankomaissa NVAO (*The Accreditation Organisation of the Netherlands and Flanders*) siirtyi pelkkiin ohjelma-akkreditointeihin perustuvasta mallista pääasiassa institutionaalisiin akkreditointeihin vuonna 2011, ja sama malli otetaan Belgian Flanderissa lainsäädäntömuutoksista riippuen käyttöön myöhemmin.

Englannissa ja Pohjois-Irlannissa QAA ja korkeakoulujen rahoittajaelimet kehittävät arviointimallia, jossa korkeakoulun arvioitu riskitaso ja toteutettujen arviointien tulokset vaikuttavat tulevien arviointien laajuuteen ja arviointien voimassaoloihin³⁷.

---

³⁵ Quality Assessment of Study Programme Groups in the First and Second Cycles of Higher Education. EKKA 2012.

³⁶ Vejledning om institutionsakkreditering. Danmarks Akkrediteringsinstitution 2013.

³⁷ Higher Education Review – A handbook for providers. The Quality Assurance Agency for Higher Education – QAA 2013.

Norjassa NOKUT (*The Norwegian Agency for Quality Assurance in Education*) valvoo kaikkea norjalaista korkeakoulutusta ja saa omasta aloitteestaan käynnistää erilaisia yhteen korkeakouluun kohdistuvia valvontatoimenpiteitä, joista vakavin on akkreditoinnin tarkastusmenettely. NOKUT kehittää strategiansa mukaan laadun monitoroinnin mallia edelleen, jotta käytettävät menettelyt olisivat joustavia ja kohdistuisivat erityisesti niihin toiminnan alueisiin, joille asetetaan erityisiä vaatimuksia.

Äärimmilleen riskien hallintaan perustuva malli on viedy Australiassa, jossa koulutus on yksi tärkeistä taloudellisista vientituotteista. Koulutusmarkkinoiden säätely nähdään keinoana taata australialaisen korkeakoulutuksen maine ja houkuttelevuus. Australian arviointitoimija TEQSAN (*Tertiary Education Quality and Standards Agency*) toiminta perustuu-kin täysin korkeakoulukentän riskien arviointiin ja hallintaan, jossa keinoina ovat monitorointi, tietopyynnöt, tutkimukset ja erilaiset pakkokeinot.

Mahdollinen konsulttitoiminta erillään päätehtävistä

Arviointitoimijoiden tarjoamat konsultointipalvelut eivät ole kovin yleisiä. Tämän taustalla vaikuttaa yhtenä syynä tarve arviointien puolueettomuuden ja riippumattomuuden korostamiseen. Esimerkiksi AKKORK (*The Agency for Higher Education Quality Assurance and Career Development*) Venäjällä tarjosi aiemmin johdon konsultointia ja koulutuspalveluita korkeakouluille, mutta luopui näistä palveluista riippumattomuuden takaamiseksi alkaessaan tehdä niin sanottuja julkisia akkreditoiteja. Kysyntä konsultoinnille ei AKKORKin mukaan kuitenkaan ole kadonnut ja toimisto selvittääkin keinoja konsultoinnin jatkamiseen siten, että arviointitoiminnan luotettavuus säilytetään³⁸.

Saksassa konsulttitoiminta on kuitenkin varsin yleistä. Saksan toimijoista ainakin ASIIN (*Accreditation Agency Specialised in Accrediting Degree Programmes in Engineering, Informatics, the Natural Sciences and Mathematics*), FIBAA ja ZEvA (*Central Evaluation and Accreditation Agency Hannover*) tarjoavat konsulttipalveluita tytäryhtiöidensä kautta ja evalag (*Stiftung Evaluationsagentur Baden-Wuerttemberg*) suoraan. Nämä palvelut ovat esimerkiksi työpajoja liittyen koulutuksen tai johtamisen kehittämiseen, tukea johtamis- ja laatujär-

---

³⁸AKKORKin esitys KKA:n sihteeristön kehittämispäivillä toukokuussa 2013.

jestelmien kehittämiseen, akkreditoiteihin valmistautumista, tutkimusraportteja ja räätälöityjä arviointeja. Myös Englannin QAA:lla on oma tytäryhtiö, joka tarjoaa erilaisia konsultointi- ja koulutuspalveluita korkeakouluille ja myös korkeakoulusektorin ulkopuolelle.

Konsultointia tarjoavilla arviointitoimijoilla toiminnan riippumattomuus on taattu yleensä joko siten, että tiettyä korkeakoulua konsultoineet työntekijät eivät osallistu millään tavalla kyseisen korkeakoulun arviointeihin tai että suoraan arviointeihin kytkeytyviä palveluita tarjotaan vain korkeakouluille, joita ei itse arvioida. Tällöin esimerkiksi akkreditointiin valmistautumista tukevaa konsultointia tarjotaan vain muiden toimijoiden toteuttamiin akkreditoiteihin.

Korkeakoulujen tulevaisuuden arviointitarpeet

Kehittävä arviointi korkeakoulujen
kansainvälisen kilpailukyvyn tukijana

Luottamus suomalaisessa arviointikäytännössä perinteeksi muodostuneeseen kehittävään arviointiin on osoittautunut vahvaksi. Yksi signaali Korkeakoulujen arviointineuvoston nauttimasta luottamuksesta on se, että lähes kaikki korkeakoulut ovat valinneet sen toisen kierroksen auditointinsa toteuttajaksi. Perustettavan Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen keskeisiä haasteita on säilyttää tämä kansainvälisestikin merkittävä luottamus ja nykyiset arviointitoiminnan vahvuudet. Kehittävän arvioinnin periaatteisiin kiinnittyvä arviointitoiminta on antanut suomalaisille korkeakouluille mahdollisuuden autonomiseen laadun kehittämistyöhön, varmistaen samalla yhtenäisen molemmat korkeakoulusektorit kattavan kansallisen arviointijärjestelmän.

Kehittävästä arvioinnista on muodostunut myös kansainvälisesti mielenkiintoa herättävä ”arviointibrändi”. Sen omaleimaisuutta ja viestiä olisi kuitenkin hyvä vahvistaa ja kirkastaa. Koulutusvientiä voimakkaasti harjoittavat maat ovat rakentaneet brändin koko koulutusjärjestelmästäään. Arviointikeskus voisi ottaa vahvan roolin suomalaisen arviointiosaamisen viestimisessä. Kaikki koulutusasteet kattava keskus antaa tähän erinomaiset puitteet. Suomalaiset korkeakoulut ovat tehneet kautta aikojen rajat ylittävää yhteistyötä monella eri sektorilla, mikä edesauttaa brändin viestimistä kansainvälisissä yhteyksissä.

Suomen vahvuuksia koulutuksen saralla ovat olleet kilpailukykyinen koulutusjärjestelmä ja hyvä kansainvälinen maine. Koulutuksen korkealla arvostuksella on pitkät ja vahvat perinteet Suomessa. Suomalainen koulutus on menestynyt erilaisissa kansainvälisissä vertailuissa (mm. PISA-tutkimukset), mikä seurauksena koulutusjärjestelmämme on herättänyt suurta kansainvälistä kiinnostusta.

Korkeakoulutuksen laatu on ollut yksi keskeisimpiä tekijöitä eurooppalaisen korkeakoulutusalueen luomisessa. Laadun ohella entistä keskeisimmiksi kansallisiksi korkeakoulupoliittisiksi tavoitteiksi on nostettu korkeakoulujen kansainvälinen kilpailukyky ja kansainvälistyminen. Ehkä pelkistetyin yleistyvä mittari erityisesti yliopistojen kansainväliselle kilpailukyvyille on niiden sijoittuminen kansainvälisissä rankingeissa. Tutkimusta tai arviointia siitä, mikä mahdollisesti on laatuja järjestelmien kehittämisen ja rankingsijoitusten yhteys, ei ole. Voi kuitenkin olettaa, että myös korkeakoulujen laatuja järjestelmät ja auditoinnit ovat vahvistaneet korkeakoulujen kansainvälistä kilpailukykyä.

Tulevaa kehitystä luonnehtii kasvava markkinaistumisen paine, mitä rankingsijoitusten tavoittelun yleistyminen yliopistojen strategioissa heijastaa. Markkinaistumisen paine voi johtaa myös arviointitoimijoiden entistä suurempaan kilpailuttamiseen, kansainvälisten arviointitoimijoiden tulemiseen entistä laajemmin Suomen markkinoille sekä suomalaisen arviointiosaamisen hakeutumiseen kansainvälisille markkinoille. Rajat ylittävä koulutus on yleistymässä, ja suomalaiset korkeakoulut ovat ottaneet ensimmäiset askeleensa koulutusviennissä. Toisaalta Suomen korkeakoulutusmarkkinoille on tullut sekä yksityisiä kansallisia että ulkomaisia jonkin muun maan lainsäädännön mukaan toimivia korkeakouluja.

Korkeakoulujen arviointi on vahvasti kytköksissä toimintaympäristön muutoksiin. Yhteiskunta, työelämä ja yksilöiden koulutustarpeet ovat muuttumassa merkittävästi. Kansainvälisen taloudellisen kilpailun sekä voimakkaan ikärakenteen muutoksen myötä kansalaisten ja työelämän osaamistarpeet muuttuvat nopeasti ja osin vaikeasti ennakoitavalla tavalla. Toisaalta koulutusjärjestelmältä vaaditaan entistä suurempaa tehokkuutta ja tuottavuutta. Kilpailu opiskelijoista, osaavasta henkilöstöstä ja rahoituksesta asettavat korkeakouluille uusia haasteita. Korkeakouluilta odotetaan yhä useammin näyttöjä laadukkaista tuloksista, toiminnan uudistumis- ja kilpailukyvyistä sekä vaikuttavuudesta.

Tulevaisuudessa myös arviointitiedon ”yleisö” ja käyttäjät ovat entistä moninaisempia. Yhteiskunta ja työelämä odot-

tavat korkeakouluilta laadukasta koulutusta, joka näyttäytyy myös entistä vahvemmin yhtenäisenä korkealaatuisena järjestelmänä ja elinkeinoelämän kehittäjänä. Korkeakoulutuksen kansainvälinen kilpailukyky ei rakennu vain yksittäisten korkeakoulujen menestykselle, vaan koko suomalaisen korkeakoulujärjestelmän laadukkuudelle ja houkuttelevuudelle.

Arviointitoiminnan tulevaisuuden skenaarioita

Korkeakoulujen arviointineuvosto on kehittämissäpäivien-
sä yhteydessä vuosina 2008 ja 2013 laatinut koulutuksen arviointitoiminnan tulevaisuuden skenaarioita. Vuonna 2008 tarkasteltiin uudistetun korkeakoululainsäädännön vaikutuksia arviointitoimintaan, ja vuonna 2013 pohdittiin erityisesti sitä, mitkä ovat korkeakoulujen arviointitoiminnan kannalta toivottavia ja mitkä kartettavia skenaarioita. Vuoden 2013 skenaariotarkastelussa todettiin kehityksen kulkeneen paljolti viisi vuotta aiemmin ennakoituun suuntaan. Tästä eteenpäin ulkoisten olosuhteiden arvioidaan vaikuttavan entistä vahvemmin arviointitoiminnan kehityssuuntaan. Tällaisia ulkoisia tekijöitä ovat merkittävät korkeakoulukentän muutokset, ulkomaisten korkeakoulujen tulo Suomeen, koulutusviennin kasvu sekä arviointikeskuksen perustaminen. Markkinaohjautuvan toimintalinjan vahvistuminen näyttää todennäköiseltä julkis-painotteisen rinnalla, vaikka nykyinen peruslinjaus tuntuu pääpiirteiltään perustellulta.

Vuoden 2013 skenaariotarkastelussa vaihtoehtoiset tulevaisuuden käsikirjoitukset hahmoteltiin konservatiiviseksi tulevaisuudeksi (nykytilan säilyttäminen), suomalaisen koulutuksen arviointi vientituotteeksi ja arviointiosaaminen maailmalle -skenaarioksi, byrokraattiseksi virastoksenarioksi, arviointikeskus kansallisen kilpailukyvyn edistäjänä -skenaarioksi sekä täyden palvelun KKA kansallisesti ja globaalisti -skenaarioksi.

Toivotussa tulevaisuuden käsikirjoituksessa on eniten konservatiivisen tulevaisuuden piirteitä. Tässä vaihtoehdossa laatu-
järjestelmien auditoinnit säilyvät päätehtävänä, mutta uudistuvat sisällöllisesti. Kehittävän arvioinnin logiikka voisi johtaa siihen, että korkeakoulujen arviointi rakentuisi ensisijassa niiden sisäisten auditointien varaan siten, että riittävän laatutyön tason omaavat korkeakoulut voisivat sertifioida sisäiset auditointinsa samaan tapaan kuin KKA arvioidaan osana ENQAn jäsenyysprosessia. Toinen mahdollisuus olisi keskittyä riskikohteisiin, kuten joissakin muissa Euroopan maissa tehdään. Tässä tapauksessa korkeakoulujen arvioinnin asiantuntijat voi-

sivat uudessa arviointikeskuksessa suunnata osaamistaan ja voimavaroja muiden koulutusasteiden auditointiin tai korkeakoululiittoumien auditointeihin. Ulkomaisten korkeakoulujen toiminta Suomessa voi tuoda arviointikeskukselle uusia tehtäviä, mikäli ulkomaisten korkeakoulujen laadunhallinnalle asetetaan lainsäädännössä kansallisia vaatimuksia.

Korkeakoulujen laatujärjestelmien toinen auditointikierros jatkuu vuoteen 2018 saakka, minkä jälkeinen arvioinnin lähestymistapa on syytä ottaa hyvissä ajoin valmisteluun. KKA:ssa on käyty keskustelua mahdollisesta kolmannesta auditointikierroksesta, mitä puoltaisi jatkuvuus. Kun auditoinnit on tehty samalla mallilla sekä yliopistoihin että ammattikorkeakouluihin, vahvuutena on ollut se, että kansalliseen korkeakoululaitokseen on syntynyt yhteisöllisyyttä ja läpinäkyvyyttä. Tämä on edistänyt hyvien käytänteiden leviämistä yli sektorirajojen. Yksi kansainvälinen kehitys näyttäisi kulkevan enemmän kohti suurempia arviointikokonaisuuksia ja siirtymistä kohti riskiarviointia pohjautuvaa laadunarviointitoimintaa (vrt. luku 4), mutta tämä lähestymistapa ei tällä hetkellä tunnu suomalaiselle korkeakoulujärjestelmälle ajankohtaiselta.

Korkeakoulujen arviointineuvoston perusviestinä on se, että jatkossakin tarvitaan monipuolista arviointitoimintaa, jolla pystytään huomioimaan korkeakoululaitoksen lisääntyvä diversiteetti. Korkeakoulujen resurssien allokointi ja korkeakoulujen toiminnan laatu liittyvät entistä vahvemmin toisiinsa – rahoitus, tulokset ja laatu ovat korkeakoulujen johtamisen keskiössä. Korkeakoulut tarvitsevat entistä enemmän kansallista ja kansainvälistä arviointitietoa oman toimintansa ja laadun kehittämisessä.

Kansallisen arviointiosaamisen kokoaminen yhteen tarjoaa mahdollisuuden tuottaa entistä systemaattisempaa arviointi- ja tutkimustietoa suomalaisista korkeakouluista ja koko koulutusjärjestelmästä. Koko koulutuspolun kattavalla arviointikeskuksella on erinomaiset mahdollisuudet tällaisen tiedon tuottamiseen vastaten siten korkeakoulujen tarpeisiin ja tukien poliittista päätöksentekoa. Eri koulutusasteiden välille tarvitaan aktiivista vuoropuhelua. Samoin tarvitaan kaikki koulutusasteet kattavia ”vertikaalisia” arviointeja, joiden avulla voidaan myös vastata nykyisiin koulutusasteiden välisten nivelvaiheiden haasteisiin.

Tämän työryhmän käymissä keskusteluissa korkeakoulujen kanssa on käynyt ilmi, että johtamisen tueksi tarvitaan vertailutiedon rinnalla myös uudentyypistä, osin fokusoidumpaa arviointi- ja palautetietoa. Tässä tapauksessa auditointi – kehittävän arvioinnin loogista kehystä jatkaen ja uudistaen – voisi

kohdistua esimerkiksi koulutuksen ja tutkimuksen/tutkimus- ja kehitystyön tulosten osalta korkeakoulun profiilin kannalta keskeiseen tieteen-/koulutusalaan. Näihin haasteisiin vastaisi täyden palvelun skenaario, jonka ongelmaksi vahvana toimintamallina voisi tulla toiminnan hajanaisuus ja lyhytjännitteisyys.

Vuosina 1997–2013 toteutettiin tieteenala- ja koulutusala-kohtaisia arviointeja niillä aloilla, joilla niiden tarve on koettu suurimmaksi. Koulutusala-arviointien lisäarvo tulevaisuudessa voi olla erityisesti siinä, että ne tarjoavat mahdollisuuden arvioida koulutusohjelmia suhteessa kansalliseen tutkintojen viitekehukseen.

Vaikka akkreditoinnit eivät ole olleet arviointivalikoimassa vähään aikaan, niitä koskeva keskustelu on uudelleen ajankohtaistumassa. Akkreditointiin koetaan tarvetta erityisesti niillä koulutusaloilla, joissa kansainvälisten laatuleimojen arvo on alan toimijoiden tunnustama ja tunnustama. Yhtenä osoituksena tästä on se, että KKA on tekniikan alan koulutusohjelmien aloitteesta hakemassa oikeutta myöntää tekniikan alan EUR-ACE-laatuleimoja. Lisääntyvät koulutusohjelmien akkreditoinnit tullevat osin täyttämään sitä tarvetta, jota KKA:n aiemmin toteuttamat tieteenala- ja koulutusala-kohtaiset arvioinnit ovat täyttäneet eli tukeneet koulutusohjelmien laadun kehittämistä.

Teema-arviointien tarve on selkeästi lisääntymässä. Eriyisesti korkeakoulujärjestelmän rakenteen ja rahoitusjärjestelmän uudistukset vaatisivat poliittisista suhdanteista riippumattomaa asiantuntija-arviointia, jota tutkimuksen ohella myös arviointiasiantuntijat voisivat tuottaa. Esimerkkejä tällaisista koulutuspoliittisesti merkittävistä arviointikohteista voisivat olla ammattikorkeakoulujen toimilupa- ja kehittämisvelvoitteiden arviointi sekä korkeakoulujen koulutusvastuiden arviointi. Lisäksi korkeakoulut ovat tuoneet esiin, että koulutusohjelmia lakkautettaessa tarvittaisiin määrällisen tiedon lisäksi myös laadullista arviointitietoa. Korkeakoulujen rahoituksen sekä opetus- ja kulttuuriministeriön toteuttaman toiminnan arvioinnin pohjana ovat entistä vahvemmin määrälliset indikaattorit. Niiden rinnalle kaivattaisiin laadullisia indikaattoreita esimerkiksi yhteiskunnallisen ja alueellisen vaikuttavuuden arviointiin. Laadullinen arviointi soveltuu ministeriötä paremmin riippumattoman arvioinnin asiantuntijaelimen tehtäväksi, koska sillä on mahdollisuus käyttää monipuolisempia metodeja ja myös tutkimuksellisempaa lähestymistapaa. Arviointikeskuksen on kuitenkin syytä säilyttää riittävä etäisyys koulutuspolitiikkaan. Byrokraattinen virastoskenaario merkit-

sisi paluuta 1990-luvun puolivälissä lakanneen Korkeakoulu-
neuvoston toimintamalliin.

KKA toteutti korkeakoulujen huippu- ja laatuysikköar-
viointeja vuosina 1998–2012. Kuluvan vuosikymmenen alussa
opetus- ja kulttuuriministeriö ei enää allokoanut tuloksellisuus-
rahoitusta huippu- ja laatuysiköille. Laatuysikkövalinnat
ovat kuitenkin merkittävällä tavalla edistäneet hyvien käy-
täteiden levittämistä, ja valintaprosessia on vahvasti toivot-
tu jatkettavaksi korkeakoulukentällä. Huippu- ja laatuysik-
köarviointi täydentäisi hyvin opetus- ja kulttuuriministeriön
tuottamaa, kansainvälisestäkin ainutlaatuista, kvantitatiivis-
ta kokonaiskuvaava korkeakoululaitoksesta sekä monipuolistai-
si rankinglistausten luomaa kuvaa korkeakoulujen kilpailuky-
vystä.

Merkittävimmät muutokset tulevaisuudennäkymissä vuo-
desta 2008 vuoteen 2013 liittyvät arviointiosaamisen kansain-
väliseen kysyntään ja näkyymiin sen vientimahdollisuuksis-
ta. KKA on saanut tarjouspyyntöjä ja jo toteuttanutkin yhden
ulkomaisen yliopiston auditoinnin. Kehittävällä arvioinnilla
näyttää olevan kansainvälistä kysyntää, mikä sopii hyvin yh-
teen suomalaisen koulutusviennin kehitysnäkymien kanssa.
Kehittämistarpeena on arviointitoiminnan vientiosaaminen
ja kyky yhdistää kehittävän arvioinnin brändi muuhun suoma-
laisen koulutuksen kansainväliseen maineeseen, kuten PISA-
tuloksiin. Tässä Kansallinen koulutuksen arviointikeskus voi
tarjota uusia mahdollisuuksia, eikä koulutuksen vientimarkki-
noita tulisi jättää yksin konsulteille. Kotimaisten asiakkaiden
erityistarpeet eivät saa kuitenkaan unohtua tämän toiminta-
mallin vahvistuessa.

Arviointikeskus kansainvälisen kilpailukyvyn edistäjänä
-skenaario on sopiva pari suomalaisen koulutuksen arviointi
vientikohteeksi ja arviointiosaaminen maailmalle -skenaariol-
le. Se tukisi korkeakoulujen yhteiskunnallisen roolin vahvis-
tumista ja palvelisi suomalaisen yhteiskunnan ja talouselämän
selviytymistä tulevien vuosien välttämättömässä uudistumis-
prosessissa, jossa teollisuuden rinnalle on saatava kilpailuky-
kyistä palveluvientiä.

Kokoavana johtopäätöksenä on, että korkeakoulujen ar-
viointitoiminnalle tarvitaan vahva pitkän aikavälin visio, joka
tulee kirjata uuden arviointikeskuksen arviointisuunnitel-
maan. Se voisi rakentua kaikkien tarkasteltujen skenaarioiden
vahvuuksista kuitenkin auditointikeskeisen skenaarion ollessa
perusvaihtoehto.

Yhteenveto ja arviointitoiminnan tulevaisuuden linjaukset

Kuultuaan korkeakoulutuksen laadun ja arvioinnin kannalta keskeisiä toimijoita sekä hyödynnettyään Korkeakoulujen arviointineuvostossa kertynyttä asiantuntemusta ja kokemusta työryhmä esittää seuraavia linjauksia Kansalliseen koulutuksen arviointikeskukseen siirtyvälle korkeakoulutuksen arviointitoiminnalle.

Arviointitoiminnan riippumattomuus ja tasapuolisuus

Korkeakoulujen arviointineuvosto on toiminut riippumattomana asiantuntijaelimenä opetus- ja kulttuuriministeriön yhteydessä. Se on itsenäisesti päättänyt arviointien toteuttamisesta, käytetyistä menetelmistä, arviointiryhmien kokoonpanoista, arviointien lopputuloksista, raporttien sisällöstä ja julkaisemisesta sekä muista arviointeihin liittyvistä päätöksistä. Vaikka KKA on toiminut läheisessä vuorovaikutuksessa korkeakoulujen ja koko korkeakoulukentän kanssa, muut osapuolet, kuten arvioinnin kohteena olevat korkeakoulut, ministeriö tai sidosryhmät eivät ole vaikuttaneet tehtyihin päätöksiin tai arviointien tuloksiin. KKA on näin ollut sekä kansallisesti että kansainvälisesti uskottava ja luotettava arviointitoimija.

Arviointitoiminnan riippumattomuus on nostettu hallituksen esitykseen laiksi Kansallisesta koulutuksen arviointikeskuksesta (HE 117/2013) perustettavan keskuksen yhdeksi keskeiseksi toimintaperiaatteeksi. Arviointikeskuksen keskeisiä haasteita on säilyttää korkeakoulujen arviointitoiminnassa saavutettu uskottavuus ja luotettavuus sekä vaalia arviointitoiminnan riippumattomuutta. KKA on menettelytavoillaan varmistanut arvioinneissa ja niihin liittyvissä päätöksissä korkeakoulujen tasapuolisen kohtelun.

LINJAUS 1. Korkeakoulujen arviointitoiminnassa vaalitaan riippumattomuuden periaatetta ja säilytetään arviointitoiminnassa saavutettu uskottavuus ja luotettavuus. Riippumattomuudella tarkoitetaan arviointitoiminnan ja -menetelmien sekä arviointien tulosten vapautta esimerkiksi korkeakoulujen, ministeriön ja muiden asianosaisten vaikutuksesta. Korkeakouluja kohdellaan arvioinneissa tasapuolisesti.

Kehittävän arvioinnin periaate

Yhtenä arviointikeskuksen perustamisen tavoitteena on vahvistaa suomalaisen koulutuksen arvioinnin kansallista ja kansainvälistä roolia. Suomessa korkeakoulujen arviointitoiminnassa on korostettu arvioinnin kehittävää luonnetta. Kehittävään arviointiin on liittynyt keskeisesti korkeakoulujen autonomian kunnioittaminen ja vahva luottamus korkeakoulujen omaan vastuuseen toimintansa laadusta. KKA on toiminut avoimesti ja läheisessä vuorovaikutuksessa korkeakoulujen kanssa. Tavoitteena on ollut auttaa korkeakouluja tunnistamaan toimintansa vahvuudet, hyvät käytänteet ja kehittämiskohteet. Korkeakouluja on tuettu strategisten tavoitteiden saavuttamisessa ja tulevan kehittämistoiminnan suuntaamisessa ja näin on luotu edellytyksiä korkeakoulujen toiminnan jatkuvalle kehittymiselle.

Keskeisinä toimintatapoina ovat olleet monipuoliset ja osallistavat arviointimenetelmät. Arviointimenetelmät ja arviointiprosessin kaikki vaiheet on suunniteltu ja toteutettu kehittävän arvioinnin periaatteen mukaisesti. Arvioinnin menetelmät on räätälöity arvioinnin tavoitteiden ja arvioitavan teeman mukaan.

Kehittävän arvioinnin periaate ollaan nostamassa nyt ensimmäistä kertaa lainsäädäntöön yhdeksi koulutuksen arviointitoiminnan keskeiseksi toimintaperiaatteeksi (HE 117/2013). Arviointikeskuksen perustamista selvittäneen työryhmän esityksestä pyydytyissä lausunnoissa pidettiin erittäin tärkeänä, että arviointitoimintaa harjoitetaan jatkossakin kehittävän arvioinnin periaatteiden mukaisesti. Tälle saatiin vahvistusta myös korkeakoulujen arviointitoiminnan tulevaisuuden suuntaavivoja pohtineen työryhmän käymissä keskusteluissa ja haastattelussa sekä kansallisilta että kansainvälisiltä toimijoilta. Arviointikeskuksen keskeisiä haasteita on toisaalta säilyttää korkeakoulujen arviointitoiminnan nykyiset vahvuudet ja asema, toisaalta turvata kehittävän arvioinnin perinne, kun laadun mittareina käytetään yhä enenevässä määrin erilaisia rankingeja.

Kaikki koulutusasteet kattava arviointikeskus tarjoaa erinomaiset puitteet arviointiosaamisen näkyvyyden lisäämiseen. Tällä tavalla voidaan lisätä suomalaisen korkeakoulutuksen kansainvälistä houkuttelevuutta.

LINJAUS 2. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus rakentaa suomalaisesta arviointiosaamisesta vahvan brändin, jonka perustana on kehittävä arviointi.

Kansallinen työnjako ja yhteistyö

Kansallinen vastuu korkeakoulutuksen laadunhallinnasta jaakautuu opetus- ja kulttuuriministeriölle, korkeakouluille ja Korkeakoulujen arviointineuvostolle – vuodesta 2014 alkaen Kansalliselle koulutuksen arviointikeskukselle. Kansallisen työnjaon mukaisesti opetus- ja kulttuuriministeriö arvioi osana tulosoajasta korkeakoulujen tuloksia, ja Korkeakoulujen arviointineuvoston arvioinneissa on keskitytty enemminkin korkeakoulujen toiminnan laatuun. KKA:n roolina on ollut toisaalta tuottaa arviointitietoa opetus- ja kulttuuriministeriön koulutuspoliittista päätöksentekoa varten, toisaalta tukea korkeakouluja niiden kehittäessä toimintansa laatua.

Yliopistoilla ja ammattikorkeakouluilla on lakisääteinen vastuu toimintojensa laadusta. Lisäksi lainsäädäntö velvoittaa ne arvioimaan koulutustaan ja muuta toimintaansa sekä osallistumaan säännöllisesti toimintansa ulkoiseen arviointiin. Koulutuksen ulkoisesta arvioinnista on vastannut KKA, ja tutkimuksen arvioinnista vastaa Suomen Akatemia. Ulkoiset arvioinnit nähdään molemmilla korkeakoulusektoreilla entistä merkittävämpinä välineinä koulutuksen ja tutkimuksen kehittämisessä. KKA:n ja Suomen Akatemian toteuttamien arviointien lisäksi yliopistot ja ammattikorkeakoulut järjestävät yhä enenevässä määrin myös itse kansainvälisiä koulutuksen ja tutkimuksen arviointeja.

Hallituksen esityksessä laiksi Kansallisesta koulutuksen arviointikeskuksesta (HE 117/2013) perustettavalle arviointikeskukselle määritetyt korkeakoulutuksen arviointia koskevat tehtävät ovat yhtenevät KKA:n nykyisten perustehtävien kanssa. Keskuksen tehtävänä on tuottaa tietoa koulutuspoliittista päätöksentekoa ja koulutuksen kehittämistä varten. Arvioinneilla ei siten edelleenkään ole kontrolloivaa tehtävää, eikä niiden tuloksilla ole yhteyttä korkeakoulujen rahoitukseen tai tutkinnonanto-oikeuksiin. Arviointien toteuttamisen lisäksi keskuksen tehtäviksi määritellään opetuksen ja koulutuksen

järjestäjien sekä korkeakoulujen tukeminen arviointia ja laadunhallintaa koskeissa asioissa sekä koulutuksen arvioinnin kehittäminen.

Kaikki edellä kuvatut keskeiset toimijat vaikuttavat korkeakoulutuksen laadunhallintaan ja kehittämiseen. Erityisesti KKA:n ja opetus- ja kulttuuriministeriön roolit korkeakoulujärjestelmän kehittämisessä ovat vaihdelleet. Ministeriön ylläpitämät kansalliset tietokannat ja suoritusperustainen rahoitusmalli ohjaavat korkeakoulujen toimintaa. Kun ammattikorkeakoulusektoria perustettiin, KKA:lla oli merkittävä rooli toimilupahakemusten arvioijana. Käynnissä olevassa toimilupien uudistamisprosessissa sillä ei sen sijaan ole roolia, vaan toimilupien arviointi toteutetaan opetus- ja kulttuuriministeriössä. Myös kansainvälisten maisteriohjelmien arviointi asetusta varten toteutettiin opetus- ja kulttuuriministeriössä. Toisaalta KKA:n toteuttamissa auditoinneissa on läpäisykykyksen takia ollut myös kontrolloiva piirre.

Aina ei ole selvää, miten korkeakoulujen arvioinneista tuotettua tietoa hyödynnetään päätöksenteossa. Työryhmän kuulemat ja haastattelemat toimijat kaipasivat läpinäkyvyyttä siihen, miten tuotettua arviointitietoa käytetään koulutuspoliittisessa päätöksenteossa ja korkeakoulujärjestelmän kansallisessa kehittämisessä.

Samalla tarvitaan entistä enemmän yhteistyötä eri toimijoiden välille ja parempaa kansallista koordinaatiota mahdollisten päällekkäisten arviointien välttämiseksi ja synergiaetujen saavuttamiseksi. Muun muassa perustettavan arviointikeskuksen ja Suomen Akatemian yhteistyössä koordinoimat tieteenalakohtaiset tutkimuksen ja koulutuksen yhteisarvioinnit saivat kaikilta työryhmän kuulemilta tahoilta kannatusta. Tällaiset arvioinnit mahdollistaisivat myös opetuksen ja tutkimuksen välisen yhteyden nykyistä syvällisemmän tarkastelemisen.

LINJAUS 3. Korkeakoulujen arviointitoiminnalle tarvitaan selkeä visio, joka kirjataan arviointikeskuksen arviointisuunnitelmaan.

LINJAUS 4. Vahvistetaan arviointitiedon läpinäkyvää hyödyntämistä koulutuspoliittisessa päätöksenteossa.

LINJAUS 5. Syvennetään eri toimijoiden välistä yhteistyötä. Arviointikeskus ja Suomen Akatemia järjestävät tieteenalakohtaisia koulutuksen ja tutkimuksen yhteisarviointeja.

Arviointikeskuksen rooli ja mahdollisuudet

Arviointikeskuksen toiminta tulee kattamaan koko opetus-toimen kokonaisuuden: esi- ja perusopetuksen, toisen asteen koulutuksen, vapaan sivistystyön, ammatillisen aikuiskoulutuksen, taiteen perusopetuksen sekä korkeakoulutuksen arvioinnin. Tämä mahdollistaa aktiivisen vuoropuhelun eri koulutusasteiden välille. Samoin mahdollistuvat eri koulutusasteet kattavat ”vertikaaliset” arvoinnit, joiden avulla voitaisiin vastata muun muassa nykyisiin koulutusasteiden välisten nivelvaiheiden haasteisiin. Koko koulutuspolun kattavalla tarkastelulla voidaan myös edistää suomalaisen koulutuksen kansainvälistä kilpailukykyä.

Arviointiosaamisen kokoaminen yhteen tarjoaa mahdollisuuden tuottaa entistä systemaattisempaa kansallista arviointitietoa suomalaisista korkeakouluista ja koko koulutusjärjestelmästä. Työryhmän kuulemien toimijoiden mukaan perustettavalla arviointikeskuksella tulisi olla laaja rooli kansallisena arviointitiedon tuottajana, koulutuksen kehittämisen tukijana ja palvelujen tarjoajana, eräänlaisena osaamiskeskusena.

KKA on ennakoanut toiminnassaan kansallisia ja kansainvälisiä muutostarpeita ja on antanut vahvan panoksen eurooppalaisen korkeakoulutusalueen rakentamiseen. Työryhmän kuulemat korkeakoulujen edustajat toivoivat myös arviointikeskukselta vahvaa ennakoivaa roolia tulevaisuuden näkymien hahmottamisessa.

LINJAUS 6. Arviointikeskus ottaa vahvan roolin kansallisena arviointitiedon tuottajana, arviointitarpeiden ennakoijana ja arvioinnin osaamiskeskusena.

Korkeakouluja palveleva arviointi

Korkeakoulujen arviointineuvosto on koko toimintansa ajan toteuttanut rinnakkain monentyyppisiä arviointeja, sillä ne ovat tukeneet toisiaan ja tuottaneet korkeakoulujen kehittämistä palvelevaa tietoa eri näkökulmista. Auditoinneilla on ollut selkeä tehtävä varmistamassa korkeakoulujen laatutyön jatkuvuus ja se, että suomalaisten korkeakoulujen laatujärjestelmät vastaavat eurooppalaisia standardeja. Työryhmän kuulemien asiantuntijoiden mielipiteet auditointien kolmannesta kierroksesta jakautuivat. Mikäli kolmas kierros toteutetaan,

menetelmää on syytä uudistaa. Teema- ja koulutusala-arvioinneissa on voitu tarttua tärkeisiin, nopeasti kasvaviin ja kehittyviin tai ongelmallisiin koulutuksen osa-alueisiin ja aloihin. Koulutuksen laatuysikkövalinnoilla on nostettu koulutuksen laadun merkitystä tutkimuksen laadun rinnalla. Samalla on tehty merkittävää laadun kriteerien kehitystyötä, nostettu esiin koulutuksen laatuysikköjä ja levitetty hyviä käytänteitä korkeakouluissa.

Tulevaisuudessa tarvitaan edelleen monipuolista arviointitoimintaa, jolla pystytään huomioimaan korkeakoululaitoksen ja korkeakoulutuksen jatkuva monimuotoistuminen. Jo nyt on syntynyt uusia malleja, joissa esimerkiksi tilojen käyttöä tai tukipalveluja kehitetään alueellisesti sektorien yhteistyönä. Voidaan olettaa, että yhteistyön tiivistyminen ja työnjako näkyy jatkossa myös koulutuksessa sekä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatioyhteistyössä. Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen arviointi samoilla menetelmillä on osaltaan lisännyt keskinäistä ymmärrystä, joka on yhteistyön lisäämisen perusta.

KKA:n toteuttamille koulutusala-arvioinneille, teema-arvioinneille ja koulutuksen laatuysikkövalinnoille on edelleen tarvetta ja niillä kaikilla on vahva kannatus korkeakouluissa. Koulutusala-arviointien lisäarvo tulevaisuudessa voi olla erityisesti siinä, että ne tarjoavat mahdollisuuden arvioida koulutusohjelmia suhteessa kansalliseen tutkintojen ja osaamisen viitekehykseen, opetussuunnitelmien osaamisperustaisuuteen ja oppimistulosten arviointiin. Teema-arviointien tarve on lisääntymässä. Erityisesti korkeakoululaitoksen rakenteen ja korkeakoulujen rahoitusjärjestelmien uudistukset vaativat poliittisista suhdanteista riippumatonta asiantuntija-arviointia. Molemmilla korkeakoulusektoreilla on toivottu, että koulutuksen laatuysikkövalintoja jatkettaisiin.

Arviointimenetelmiä on kehitetty läheisessä yhteistyössä korkeakoulukentän ja sidosryhmien kanssa. On pidetty tärkeänä, että molempien korkeakoulusektoreiden edustajat, opiskelijat ja korkeakoulujen ulkopuolisen työelämän edustajat osallistuvat laajasti arviointimenetelmien kehittämiseen ja arviointien toteuttamiseen. Erityisesti opiskelijoiden ja korkeakoulujen ulkopuolisen työelämän edustajien rooli on kansainvälisestikin poikkeuksellisen vahva, ja tätä perinnettä on syytä vaalia.

LINJAUS 7. Korkeakoulujen kehittämistä palvelevaa tietoa tuotetaan eri näkökulmista monipuolisilla arviointimenetelmin. Menetelmien kehittämiseen ja arviointien toteuttamiseen osallistetaan laajasti eri toimijaryhmiä.

LINJAUS 8. Koulutuksen laatuyksikkövalintoja jatketaan. Opetus- ja kulttuuriministeriö kohdentaa valituille yksiköille erillistä laatuyksikkörahoitusta.

LINJAUS 9. Koulutusaloittaisia arviointoja toteutetaan nykyistä systemaattisemmin, jotta saadaan kattavaa tietoa eri alojen koulutuksen laadusta.

LINJAUS 10. Suomalaisissa korkeakouluissa opiskelijat ovat keskeisiä korkeakoulujen arviointitiedon tuottajia, hyödynnäjä sekä toiminnan laadun kehittäjiä. Tätä lähtökohtaa on syytä kunnioittaa ja vahvistaa myös tulevaisuudessa.

LINJAUS 11. Mikäli auditointien kolmas kierros toteutetaan, sen tulee uudistua sisällöllisesti. Uudistuminen on välttämätöntä auditointien vaikuttavuuden varmistamiseksi.

Toimintaympäristön kansainvälistyminen

Kansainvälisyys on ollut tärkeä osa toimintaa. KKA on ollut aktiivisesti mukana alan kansainvälisessä ja erityisesti eurooppalaisessa yhteistyössä sekä toiminut arviointitoiminnan osalta sillanrakentajana eurooppalaisen korkeakoulutusalueen ja Suomen korkeakoulukentän välillä.

Korkeakoulujen arvioinnin tärkein viitekehys on eurooppalainen kehitys. Viimeisen toimikautensa aikana KKA uusi täysjäsenyytensä ENQAssa ja pääsi luotettavien eurooppalaisten arviointiorganisaatioiden EQAR-rekisteriin. Ulkoisessa arvioinnissa saatiin kehittämissuosituksia, joihin on valitusmenettelyn kehittämistä lukuun ottamatta jo reagoitu. Korkeakoulutuksen laadunvarmistamisen yhteisiä eurooppalaisia standardeja ollaan päivittämässä ja uusi ohjeistus tuodaan Bologna-maiden opetusministerien hyväksyttäväksi vuoden 2015 ministerikokoukseen.

Kansainvälisyyden merkitys koulutuksen arviointitoiminnassa kasvaa edelleen. Rajat ylittävä arviointitoiminta yhtenä eurooppalaisen korkeakoulutusalueen tavoitteista on lisääntymässä. Jotkut Euroopan maat ovat avanneet arviointitoimintansa EQARin toimijoille. Suomessa korkeakouluilla on ollut vapaus valita toimintansa ja laatu järjestelmänsä arvioinnin suorittavat toimijat luotettavien kotimaisten ja ulkomaisten arviointiorganisaatioiden joukosta. Toistaiseksi korkeakoulut ovat tilanneet auditointinsa KKA:lta, joka on myös saanut tarjouspyyntöjä ulkomaisilta korkeakouluilta ja on jo toteuttanut

yhden ulkomaisen yliopiston auditoinnin. Suomella on hyvä kansainvälinen maine koulutuksen saralla, ja suomalaiselle koulutusosaamiselle on maailmalla kysyntää. Koulutusvientä on kehitetty aktiivisesti viime vuosina. Arviointikeskus tarjoaa erinomaiset puitteet arviointiosaamisen näkyvyyden lisäämiseen ja kansainvälisen koulutuksen arvioinnin vientituotteen luomiseen esimerkiksi opettajankoulutuksen arviointiin.

Joillakin koulutusaloilla näyttää olevan tarvetta erilaisiin koulutusohjelmatasoin akkreditointileimoihin erityisesti kansainvälisessä yhteistyössä ja koulutusviennissä. KKA on hake-massa eurooppalaisen tekniikan alan EUR-ACE-laatuleiman myöntämisoikeutta ja on seurannut myös muiden laatuleimojen kehittymistä. Kansallisten omien akkreditointileimojen kehittämiseen tulee suhtautua varauksella. Erityisesti työryh-män kuulemien kansainvälisten asiantuntijoiden mukaan niiden kansainvälinen merkitys voi olla vähäinen.

Rajat ylittävä koulutus on yleistymässä. Suomalaiset korkeakoulut ovat ottaneet ensimmäiset askeleensa koulutusviennissä. Suomen koulutusmarkkinoille on puolestaan tullut sekä yksityisiä kansallisia että ulkomaisia korkeakouluja. Tällä hetkellä nämä korkeakoulut eivät kuulu Suomen lainsäädännön eivätkä kansallisen laadunhallinnan piiriin.

LINJAUS 12. Arviointikeskus osallistuu aktiivisesti kansainväliseen arviointitoimintaan ja arviointipoliittiseen keskusteluun, vaikuttaa kansainvälisissä verkostoissa ja toimii arviointitoiminnan osalta sillanrakentajana eurooppalaisen korkeakoulutusalueen ja Suomen välillä.

LINJAUS 13. Korkeakouluilla tulee olla jatkossakin vapaus valita toimintansa arvioinnin suorittavat toimijat kotimais-ten ja ulkomaisten arviointiorganisaatioiden joukosta.

LINJAUS 14. Kansainvälisissä toimeksiannoissa on tarkoituksenmukaista keskittyä strategisesti hyödyllisiin ja suomalaista arviointitoimintaa kehittäviin ja monipuolistaviin hankkeisiin.

LINJAUS 15. Tällä hetkellä ei ole tarpeen aloittaa kansallisia koulutusohjelmien akkreditointeja. Arviointikeskuksessa tulee säilyttää mahdollisuus kansainvälisten toimijoiden ”lisenssillä” toteutettaviin akkreditointeihin (vrt. EUR-ACE-laatuleima).

LINJAUS 16. Selvitetään mahdollisuutta luoda kansainvälinen koulutuksen arvioinnin vientituote esimerkiksi opettajankoulutuksen arviointiin.

LINJAUS 17. Yksityisten ja ulkomaisten Suomessa toimivien korkeakoulujen laadunvarmistukselle luodaan menetelytavat. Arviointikeskuksella on tässä aktiivinen rooli.

LINJAUS 18. Arviointikeskus kehittää auditoinnille päätöksentekoon liittyvän valitusmenettelyn.

Muu korkeakoulujen tukeminen

Korkeakoulujen arviointineuvosto on tukenut korkeakouluja myös muulla tavoin kuin arviointeja toteuttamalla. Se on kohdentanut henkilöresursseja ja rahoitusta korkeakoulujen kansallisiin ja kansainvälisiin benchmarking-hankkeisiin, arviointitutkimukseen sekä korkeakoulujen henkilöstön laatutyön koulutuksiin. Lisäksi on järjestetty vuosittain kansallisia korkeakouluille ja muille toimijoille avoimia seminaareja ja työpajoja. Korkeakouluilta saadun palautteen mukaan tällä toiminnalla on ollut merkittävää vaikuttavuutta ja resursseja tulisi kohdentaa siihen jatkossakin.

LINJAUS 19. Arviointikeskus kohdentaa resursseja arviointien ohella korkeakoulujen laadunhallinnan kehittämishankkeisiin.

Liite 1: Korkeakoulujen arviointineuvostojen ja sihteeristöjen kokoonpanot toimikausittain

KKA:n ensimmäinen toimikausi 1996–1999

Puheenjohtaja

Professori Jarmo Visakorpi, Tampereen yliopisto

Varapuheenjohtaja

Rehtori Tapio Varmola, Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Jäsenet

Koulutusohjelmajohtaja Tuija Engbom, Hämeen ammattikorkeakoulu

Professori Fred Karlsson, Helsingin yliopisto

Professori Toivo Katila, Teknillinen korkeakoulu

Osastopäällikkö Kaisa Kautto-Koivula, Nokia Telecommunications

Opiskelija Anne Koskela, Suomen ammattikorkeapiskelijakuntien liitto ry (1.1.1996–7.10.1996)

Pääsihteeri Ari Kekarainen, Suomen ammattikorkeapiskelijakuntien liitto ry (7.10.1996–31.12.1999)

Opiskelija Mika Nieminen, Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL (1.1.1996–31.1.1998)

Koulutuspoliittinen sihteeri Pekka Linna, Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL (1.2.1998–31.12.1999)

Professori Anna Raija Nummenmaa, Joensuun yliopisto

Koulutusjohtaja Ritva Paulin, Turun terveydenhuolto-oppilaitos

Professori Pekka Ruohotie, Tampereen yliopisto

Toimitusjohtaja Tapio Tuomilaakso, Lapin Yrittäjät ry

Toimikauden aikana sihteeristössä toimineet:

Pääsihteeri Kauko Hämäläinen

Suunnittelija (yo-arvioinnit) Anna-Maija Liuhanen

Suunnittelija (amk-arvioinnit) Antti Virtanen

Projektsuunnittelija, suunnittelija Anne Vähäpassi

Projektsuunnittelija Sirpa Moitus

Sihteeri Ritva Viero

Projektsuunnittelija Jouni Kangasniemi

Projektsuunnittelija Outi Laitinen

Projektsuunnittelija Kirsi Mustonen

Projektsuunnittelija Satu Pehu-Voima

Projektsuunnittelija Outi Ponkala

Projektsuunnittelija Seppo Saari

Tutkimusavustaja Laura Salmi

Projektsuunnittelija Vappu Syrjälä
Projektsuunnittelija Matti Tauriainen

KKA:n toinen toimikausi 2000–2003

Puheenjohtaja

Professori Ossi V. Lindqvist, Kuopion yliopisto

Varapuheenjohtaja

Rehtori Mauri Panhelainen, Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Jäsenet

Koulutusalaohjelmajohtaja Krister Forssten, Yrkeshögskolan Sydväst

Professori Toivo Katila, Teknillinen korkeakoulu

Professori Anna Raija Nummenmaa, Tampereen yliopisto

Vararehtori Ritva Paulin, Turun ammattikorkeakoulu

Vararehtori Raija Sollamo, Helsingin yliopisto

Kehityspäällikkö Kirsi Lindroos, Suomen Kuntaliitto

1.1.2000–20.6.2000

Sivistystoimenjohtaja Aulis Pitkälä, Vantaan kaupunki

21.6.2000–31.12.2003

Koulutuspoliittinen sihteeri Pekka Linna, Suomen

Ylioppilaskuntien Liitto (SYL) ry 1.1.2000–20.6.2000

Koulutuspoliittinen sihteeri Terhi Nokkala, Suomen

Ylioppilaskuntien Liitto (SYL) ry 21.6.2000–1.2.2002

Koulutuspoliittinen sihteeri Kati Isoaho, Suomen

Ylioppilaskuntien Liitto (SYL) ry 2.2.2002–31.12.2003

Kehittämispäällikkö Maire Mäki, Oulun seudun

ammattikorkeakoulu 1.1.2000–28.3.2001

Johtaja Pirkko Remes, Oulun seudun ammattikorkeakoulu

29.3.2001–31.12.2003

Johtaja Tytti Varmavuo, Nokia Oyj 1.1.2000–12.9.2002

Henkilöstön kehittämisjohtaja Tove Kaiku, Aktia Säästöpankki Oyj

13.9.2002–31.12.2003

Opiskelija Riikka-Maria Yli-Suomu, Suomen Ammattikorkeakou-

luopiskelijajyhdistysten Liitto SAMOK ry 1.1.2000–30.1.2001

Opiskelija Jouni Kantola, Suomen Ammattikorkeakouluopis-

kelijajyhdistysten Liitto SAMOK ry 31.1.2001–31.12.2003

Toimikauden aikana sihteeristössä toimineet:

Pääsihteeri Kauko Hämäläinen 1.1.2000–31.8.2002

Suunnittelija (amk-arvioinnit) Tapio Huttula, pääsihteeri

1.9.2002–31.12.2003

Osastosihteeri Kirsi Rähä

Osastosihteeri Arja Bilund
Suunnittelija (yo-arvioinnit) Anna-Maija Liuhanen
Suunnittelija (amk-arvioinnit) Antti Virtanen
Suunnittelija (amk-arvioinnit) Ismo Kantola
Suunnittelija (amk-arvioinnit) Outi Kinttula
Suunnittelija (amk-arvioinnit) Hannele Salminen
Suunnittelija Anne Vähäpassi
Projektisuunnittelija, suunnittelija Jouni Kangasniemi
Suunnittelija, projektisuunnittelija Hannele Seppälä
Projektisuunnittelija Kirsi Mustonen
Suunnittelija Ritva Viero
Suunnittelija Tuija Karppanen
Suunnittelija Anna Parpala
Suunnittelija Kimmo Metsä
Projektisuunnittelija Karl Holm
Projektisuunnittelija Sirpa Moitus
Projektisuunnittelija Pirjo-Liisa Omar
Projektisuunnittelija Satu Pehu-Voima
Projektisuunnittelija Anne-Mari Pyökäri
Projektisuunnittelija Seppo Saari
Projektisuunnittelija Kari Seppälä

KKA:n kolmas toimikausi 2004–2007

Puheenjohtaja

Professori Ossi V. Lindqvist, Kuopion yliopisto

Varapuheenjohtaja

Rehtori Mauri Panhelainen, Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Jäsenet

Hallintojohtaja Sirkka Hagman, Nokian Renkaat Oyj
Kehitysjohtaja Irene Isohanni, Oulun seudun ammattikorkeakoulu
Laatupäällikkö Kirsi Levä, Turvatekniikan keskus – TUKES
Vararehtori Hannele Niemi, Helsingin yliopisto
Professori Jarmo Partanen, Lappeenrannan teknillinen yliopisto
Professori Riitta Pyykkö, Turun yliopisto
Rehtori Pertti Vuorela, Kymenlaakson ammattikorkeakoulu
Fortbildningsdirektör Lars Wessman, Arcada – Nylands svenska
yrkeshögskola
Koulutuspoliittinen sihteeri Kati Isoaho, Suomen ylioppilaskuntien
liitto ry. (SYL) 01/2004–06/2004
Koulutuspoliittinen sihteeri Anne Mikkola, Suomen ylioppilas-
kuntien liitto ry. (SYL) 06/2004–06/2007

Koulutuspoliittinen sihteeri Juhana Harju, Suomen ylioppilaskuntien liitto ry. (SYL) 06/2007–12/2007

Koulutuspoliittinen sihteeri Hanna Mylly, Suomen ammattikorkeakouluopiskelijoiden yhdistysten liitto, SAMOK ry. 01/2004–05/2005

Koulutuspoliittinen sihteeri Minna Nieminen, Suomen ammattikorkeakouluopiskelijoiden yhdistysten liitto, SAMOK ry. 05/2005–10/2006

Koulutuspoliittinen sihteeri Sakari Heikkilä, Suomen ammattikorkeakouluopiskelijoiden yhdistysten liitto, SAMOK ry. 10/2006–12/2007

Toimikauden aikana sihteeristössä toimineet:

Pääsihteeri Tapio Huttula 1.1.–29.2.2004

Pääsihteeri Ossi Tuomi 1.4.2004–31.12.2007

Suunnittelija (yo-sektori) Anna-Maija Liuhanen

Suunnittelija (yo-sektori) Helka Kekäläinen

Suunnittelija (amk-sektori) Hannele Salminen

Suunnittelija (Erikoistumisopintolautakunta) Kirsi Mustonen

Suunnittelija Kimmo Metsä

Suunnittelija Pirjo-Liisa Omar

Osastosihteeri Arja Bilund

Projektisuunnittelija Solveig Cornér

Projektisuunnittelija Kirsi Hiltunen

Projektisuunnittelija, suunnittelija Karl Holm

Projektisuunnittelija Kati Isoaho

Projektisuunnittelija, suunnittelija Matti Kajaste

Projektisuunnittelija Sirpa Moitus

Projektisuunnittelija Anne-Mari Pyökäri

Projektisuunnittelija Seppo Saari

Projektisuunnittelija Hannele Seppälä

ENQA:

Verkostokoordinaattori Kimmo Hämäläinen

Pääsihteeri Kimmo Hämäläinen

Suunnittelija Emmi Helle

Projektisuunnittelija Pirjo-Liisa Omar

KKA:n neljäs toimikausi 2008–2009

Puheenjohtaja

Professori Riitta Pyykkö, Turun yliopisto

Varapuheenjohtaja

Rehtori Pentti Rauhala, Laurea-ammattikorkeakoulu

Jäsenet

Johtaja Merja Hellberg, Aktia säästöpankki
Kehitysjohdaja Päivi Jaatinen, Satakunnan ammattikorkeakoulu
Rehtori Markku Lukka, Lappeenrannan teknillinen yliopisto
Toimitusjohtaja Mikko Luoma, Johtamistaidon opisto
1. vararehtori, professori Hannele Niemi, Helsingin yliopisto
Vs. Tulosaluejohtaja Riitta Rissanen, Savonia-ammattikorkeakoulu
Professori Jussi Välimaa, Jyväskylän yliopisto
Fortbildningsdirektör Lars Wessman, Arcada – Nylands svenska yrkeshögskola
Koulutuspoliittinen sihteeri Juhana Harju, Suomen ylioppilaskuntien liitto ry. (SYL)
Koulutuspoliittinen sihteeri Mikko Heinikoski, Suomen ammattikorkeakouluopiskelijoiden yhdistysten liitto, SAMOK ry.

Toimikauden aikana sihteeristössä toimineet:

Pääsihteeri Ossi Tuomi 1.1.–31.3.2008
Suunnittelija Helka Kekäläinen 1.1.2008–14.6.2008
pääsihteeri 15.6.2008–31.12.2009
Suunnittelija Marja-Liisa Saarilampi
Suunnittelija Karl Holm
Suunnittelija Matti Kajaste
Suunnittelija Kirsi Mustonen
Osastosihteeri Arja Bilund
Projektisuunnittelija Kirsi Hiltunen
Projektisuunnittelija Sirpa Moitus
Projektisuunnittelija Seppo Saari
Projektisuunnittelija Hannele Seppälä
Projektisuunnittelija Kenneth Lundin
Projektisuunnittelija Heikki Holopainen

KKA:n viides toimikausi 2010–2013

Puheenjohtaja

Professori Riitta Pyykkö, Turun yliopisto

Varapuheenjohtaja

Rehtori Pentti Rauhala, Laurea-ammattikorkeakoulu

Jäsenet

Koulutuspoliittinen sihteeri Suvi Eriksson, Suomen ylioppilaskuntien liitto ry. (SYL) 7.12.2010–
Vararehtori, professori Ulla-Maija Forsberg, Helsingin yliopisto

Koulutuspoliittinen sihteeri Juhana Harju, Suomen ylioppilaskuntien liitto ry. (SYL) 1.1.–7.12.2010

Koulutuspoliittinen asiantuntija Mikko Vieltojärvi, Suomen ammattikorkeakouluopiskelijakuntien liitto, SAMOK ry. 31.3.2011–

Koulutuspoliittinen asiantuntija Sakari Heikkilä, Suomen ammattikorkeakouluopiskelijakuntien liitto, SAMOK ry. 10.11.2010–31.3.2011

Koulutuspoliittinen asiantuntija Mikko Heinikoski, Suomen ammattikorkeakouluopiskelijakuntien liitto, SAMOK ry. 1.1.–10.11.2010

Kehitysjohtaja Päivi Jaatinen, Satakunnan ammattikorkeakoulu

Yrittäjä Piia Kolho, Papiina Oy

Utvecklingschef, överlärare Jan-Erik Krusberg, Arcada –
Nylands svenska yrkeshögskola

Toimitusjohtaja Mikko Luoma, Johtamistaidon opisto

Vararehtori Jari Perkiömäki, Sibelius-Akatemia

Vararehtori Riitta Rissanen, Savonia-ammattikorkeakoulu

Erikoistutkija Oili-Helena Ylijoki, Tampereen yliopisto

Toimikauden aikana sihteeristössä toimineet:

Pääsihteeri Helka Kekäläinen

Hallinnollinen avustaja Arja Bilund

Pääsuunnittelija Marja-Liisa Saarilampi

Pääsuunnittelija Karl Holm

Pääsuunnittelija Sirpa Moitus

Erikoissuunnittelija Matti Kajaste

Erikoissuunnittelija Touko Apajalahti

Erikoissuunnittelija Kirsi Mustonen

Erikoissuunnittelija Kirsi Hiltunen

Erikoissuunnittelija Hannele Seppälä

Erikoissuunnittelija Johanna Mattila

Erikoissuunnittelija (ruotsinkieliset korkeakoulut) Kim Östman

Erikoissuunnittelija (ruotsinkieliset korkeakoulut) Mirella Nordblad

Erikoissuunnittelija Krister Talvinen

Liite 2: Korkeakoulujen arviointineuvoston julkaisut 1997–2013

- 1:1997 Virtanen A. (toim.): Armottomat ammattikorkeakoulut – matkalla kehittyneisiin arviointijärjestelmiin
- 2:1997 Liuhanen A.-M. (toim.): Yliopistot arvioivat toimintaansa – mitä opitaan?
- 3:1997 Korkeakoulujen arviointineuvoston toimintasuunnitelma vuosille 1998–1999
- 4:1997 Finska rådet för utvärdering av högskolorna: Verksamhetsplan 1998–1999
- 5:1997 Action Plan of the Finnish Higher Education Evaluation Council for 1998–1999
- 1:1998 Virtanen A. (toim.): Korkeakoulutettu poliisi. Poliisiammattikorkeakoulun ulkoinen arviointi
- 2:1998 Kantola I. – Panhelainen M. (toim.): Kansainvälistyvät ammattikorkeakoulut. Jyväskylän, Tampereen ja Turun ammattikorkeakoulujen kansainvälistymisen asiantuntija-arviointi
- 3:1998 Junge-Jensen F. – Lundin R. – Nyman G. – Wahlroos B.: Vart är Hanken på väg? Rapport av en extern utvärderingsgrupp
- 4:1998 167 syytä korkeakouluksi. Ammattikorkeakouluhakemusten arviointi 1998
- 5:1998 Yliopistokoulutuksen laatuysiköt. Arviointineuvoston esitys korkealaatuisen koulutuksen yksiköiksi vuosille 1999–2000
- 6:1998 Hämläinen K. – Moitus S. (toim.): Laatu korkeakoulutukseen – teoriaa ja käytäntöä
- 7:1998 Pilot Audit of Quality Work in Kajaani, Turku, Lahti and Häme Polytechnics
- 8:1998 Dahllöf U. – Goddard J. – Huttunen J. – O'Brien C. – Román O. – Virtanen I.: Towards the Responsive University: The Regional Role of Eastern Finland Universities
- 9:1998 Programme Evaluation of Industrial Management and Engineering in Finnish Higher Education Institutions
- 10:1998 Quality Label? EQUIS Evaluation Report. Helsinki School of Economics and Business Administration
- 11:1998 Three Finnish Universities in the International Perspective. CRE Institutional Review of Helsinki University of Technology, Tampere University of Technology, and Åbo Akademi University. CRE Reviewers' Reports
- 1:1999 Virtanen A. (toim.): Viittä vaille valmis? Ammattikorkeakouluhakemusten arviointi 1999
- 2:1999 Vähäpassi A. – Moitus S. (toim.): Korkeakoulut alueidensa vetureina. Viisi näkökulmaa vaikuttavuuteen
- 3:1999 Booth J. – Erlhoff M. – Jones A. – Paasikivi P.: Strategies for the Future. Evaluation of University of Art and Design Helsinki UIAH
- 4:1999 Kähkönen J. – Lipponen M. (toim.): Laadun lähteillä. Itä-Suomen ammattikorkeakoulujen itsearviointin kehittäminen
- 5:1999 Tella S. – Räsänen A. – Vähäpassi A. (Eds.): Teaching through a Foreign Language. From Tool to Empowering Mediator

- 6:1999 Cheesmond R. – Grede K. – Lonka K. – Román G.: From the Cherry Orchard to the Future. The Report of the Peer Review Team of the Theatre Academy of Finland
- 7:1999 Davies J. – Lindström C.-G. – Schutte F.: Five Years of Development. Follow-Up Evaluation of the University of Oulu
- 8:1999 Perälä M.-L. – Ponkala O.: Tietoa ja taitoa terveystalalle. Terveystieteiden korkeakoulutuksen arviointi
- 9:1999 Audit of Quality Work. North Karelia and Mikkeli Polytechnics
- 10:1999 Audit of Quality Work. Seinäjoki Polytechnic
- 11:1999 Jussila J. – Saari S. (toim.): Opettajankoulutus tulevaisuuden tekijänä. Yliopistoissa annettavan opettajankoulutuksen arviointi
- 12:1999 Virtanen A. – Mertano S. (Eds.): Learning by Comparing. The Benchmarking of Administration at the University of Helsinki
- 13:1999 Kuusinen I. – Nurminen M.: Korkeakoulukirjaston asiakaspalvelun arviointi. Kymenlaakson ammattikorkeakoulun, Helsingin kauppakorkeakoulun ja Leeds Metropolitan Universityn kirjastot
- 14:1999 Kuusinen I. – Nurminen M.: Evaluation of Customer Service in the Academic Library. Libraries of Kymenlaakso Polytechnic, Helsinki School of Economics and Business Administration, and Leeds Metropolitan University
- 15:1999 TSEBA as a Learning Organisation. Evaluation of Turku School of Economics and Business Administration
- 16:1999 Heikki K. Lyytinen: Työelämäyhteistyön arviointi. Jyväskylän, Tampereen ja Turun ammattikorkeakoulujen työelämäyhteistyön ulkoinen arviointi
- 17:1999 Pehu-Voima S. – Hämäläinen K. (toim.): Opetusta kehittävää arviointia
- 1:2000 Lehtinen, E., Kess, P., Ståhle, P. & Urponen, K.: Tampereen yliopiston opetuksen arviointi
- 2:2000 Cohen, B., Jung, K. & Valjakka, T.: From Academy of Fine Arts to University. Same name, wider ambitions
- 3:2000 Goddard, J., Moses, I., Teichler, U., Virtanen, I. & West, P.: External Engagement and Institutional Adjustment: An Evaluation of the University of Turku
- 4:2000 Almfelt, P., Kekäle, T., Malm, K., Miikkulainen, L. & Pehu-Voima, S.: Audit of Quality Work. Swedish Polytechnic, Finland
- 5:2000 Harlio, R., Harvey, L., Mansikkamäki, J., Miikkulainen, L. & Pehu-Voima, S.: Audit of Quality Work. Central Ostrobothnia Polytechnic
- 6:2000 Moitus, S. (toim.): Yliopistokoulutuksen laatuysiköt 2001–2003
- 7:2000 Liuhanen, A.-M. (toim.): Neljä aikuiskoulutuksen laatuylöpistoa 2001–2003
- 8:2000 Hara, V., Hyvönen, R., Myers, D. & Kangasniemi, J. (Eds.): Evaluation of Education for the Information Industry
- 9:2000 Jussila, J. & Saari, S. (Eds.): Teacher Education as a Future-moulding Factor. International Evaluation of Teacher Education in Finnish Universities
- 10:2000 Lämsä, A. & Saari, S. (toim.): Portfoliosta koulutuksen kehittämiseen. Ammatillisen opettajankoulutuksen arviointi
- 11:2000 Korkeakoulujen arviointineuvoston toimintasuunnitelma 2000–2003
- 12:2000 Finnish Higher Education Evaluation Council Action Plan for 2000–2003
- 13:2000 Huttula, T. (toim.): Ammattikorkeakoulujen koulutuksen laatuysiköt 2000

- 14:2000 Gordon, C., Knodt, G., Lundin, R., Oger, O. & Shenton, G.: Hanken in European Comparison. EQUIS Evaluation Report
- 15:2000 Almfelt, P., Kekäle, T., Malm, K., Miikkulainen, L. & Kangasniemi, J.: Audit of Quality Work. Satakunta Polytechnic
- 16:2000 Kells, H. R., Lindqvist, O. V. & Premfors, R.: Follow-up Evaluation of the University of Vaasa. Challenges of a small regional university
- 17:2000 Mansikkamäki, J., Kekäle, T., Miikkulainen, L., Stone, J., Tolppi, V.-M. & Kangasniemi, J.: Audit of Quality Work. Tampere Polytechnic
- 18:2000 Baran, H., Gladrow, W., Klaudy, K., Locher, J. P., Toivakka, P. & Moitus, S.: Evaluation of Education and Research in Slavonic and Baltic Studies
- 19:2000 Harlio, R., Kekäle, T., Miikkulainen, L. & Kangasniemi, J.: Laatutyön auditointi. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu
- 20:2000 Mansikkamäki, J., Kekäle, T., Kähkönen, J., Miikkulainen, L., Mäki, M. & Kangasniemi, J.: Laatutyön auditointi. Pohjois-Savon ammattikorkeakoulu
- 21:2000 Almfelt, P., Kantola, J., Kekäle, T., Papp, I., Manninen, J. & Karppanen, T.: Audit of Quality Work. South Carelia Polytechnic
- 1:2001 Valtonen, H.: Oppimisen arviointi Sibelius-Akatemiassa
- 2:2001 Laine, I., Kilpinen, A., Lajunen, L., Pennanen, J., Stenius, M., Uronen, P. & Kekäle, T.: Maanpuolustuskorkeakoulun arviointi
- 3:2001 Vähäpassi, A. (toim.): Erikoistumisopinnot akkreditointi
- 4:2001 Baran, H., Gladrow, W., Klaudy, K., Locher, J. P., Toivakka, P. & Moitus, S.: Ekspertiza obrazovanija i naučno-issledovatel'skoj raboty v oblasti slavistiki i baltistiki
- 5:2001 Kinnunen, J.: Korkeakoulujen alueellisen vaikuttavuuden arviointi. Kriteerijä vuorovaikutteisuuden arvottamiselle
- 6:2001 Löfström, E.: Benchmarking korkeakoulujen kielenopetuksen kehittämisessä
- 7:2001 Kaartinen-Koutaniemi, M.: Korkeakouluopiskelijoiden harjoittelun kehittäminen. Helsingin yliopiston, Diakonia-ammattikorkeakoulun ja Lahden ammattikorkeakoulun benchmarking-projekti
- 8:2001 Huttula, T. (toim.): Ammattikorkeakoulujen aluekehitysvaikutuksen huippuyksiköt 2001
- 9:2001 Welander, C. (red.): Den synliga yrkeshögskolan. Ålands yrkeshögskola
- 10:2001 Valtonen, H.: Learning Assessment at the Sibelius Academy
- 11:2001 Ponkala, O. (toim.): Terveystieteiden korkeakoulutuksen arvioinnin seuranta
- 12:2001 Miettinen, A. & Pajarre, E.: Tuotantotalouden koulutuksen arvioinnin seuranta
- 13:2001 Moitus, S., Huttu, K., Isohanni, I., Lerkkanen, J., Mielityinen, I., Talvi, U., Uusi-Rauva, E. & Vuorinen, R.: Opinnot ohjauksen arviointi korkeakouluissa
- 14:2001 Fonselius, J., Hakala, M. K. & Holm, K.: Evaluation of Mechanical Engineering Education at Universities and Polytechnics
- 15:2001 Kekäle, T. (ed.): A Human Vision with Higher Education Perspective. Institutional Evaluation of the Humanistic Polytechnic
- 1:2002 Kantola, I. (toim.): Ammattikorkeakoulun jatkotutkimuksen kokeilulupahakemusten arviointi

- 2:2002 Kallio, E.: Yksilöllisiä heijastuksia. Toimiiko yliopisto-opetuksen paikallinen itsearviointi?
- 3:2002 Raivola, R., Himberg, T., Lappalainen, A., Mustonen, K. & Varmola, T.: Monta tietä maisteriksi. Yliopistojen maisteriohjelmien arviointi
- 4:2002 Nurmela-Antikainen, M., Ropo, E., Sava, I. & Skinnari, S.: Kokonaisvaltainen opettajuus. Steinerpedagogisen opettajankoulutuksen arviointi
- 5:2002 Toikka, M. & Hakkarainen, S.: Opintojen ohjauksen benchmarking tekniikan alan koulutusohjelmissa. Kymenlaakson, Mikkelin ja Pohjois-Savon ammattikorkeakoulut
- 6:2002 Kess, P., Hulkko, K., Jussila, M., Kallio, U., Larsen, S., Pohjolainen, T. & Seppälä, K.: Suomen avoin yliopisto. Avoimen yliopisto-opetuksen arviointiraportti
- 7:2002 Rantanen, T., Ellä, H., Engblom, L.-Å., Heinonen, J., Laaksovirta, T., Pohjanpalo, L., Rajamäki, T. & Woodman, J.: Evaluation of Media and Communication Studies in Higher Education in Finland
- 8:2002 Katajamäki, H., Artima, E., Hannelin, M., Kinnunen, J., Lyytinen, H. K., Oikari, A. & Tenhunen, M.-L.: Mahdollinen korkeakoulu yhteisö. Lahden korkeakouluysiköiden alueellisen vaikuttavuuden arviointi
- 9:2002 Kekäle, T. & Scheele, J. P.: With care. Institutional Evaluation of the Diaconia Polytechnic
- 10:2002 Härkönen, A., Juntunen, K. & Pyykkönen, E.-L.: Kajaanin ammattikorkeakoulun yrityspalveluiden benchmarking
- 11:2002 Katajamäki, H. (toim.): Ammattikorkeakoulut alueidensa kehittäjinä. Näkökulmia ammattikorkeakoulujen aluekehitystehtävän toteutukseen
- 12:2002 Huttula, T. (toim.): Ammattikorkeakoulujen koulutuksen laatuysiköt 2002–2003
- 13:2002 Hämäläinen, K. & Kaartinen-Koutaniemi, M. (toim.): Benchmarking korkeakoulujen kehittämisvälineenä
- 14:2002 Ylipulli-Kairala, K. & Lohiniva, V. (eds.): Development of Supervised Practice in Nurse Education. Oulu and Rovaniemi Polytechnics
- 15:2002 Löfström, E., Kantelinen, R., Johnson, E., Huhta, M., Luoma, M., Nikko, T., Korhonen, A., Penttilä, J., Jakobsson, M. & Miikkulainen, L.: Ammattikorkeakoulun kielenopetus tienhaarassa. Kieltenopetuksen arviointi Helsingin ja Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakouluissa
- 16:2002 Davies, L., Hietala, H., Kolehmainen, S., Parjanen, M. & Welander, C.: Audit of Quality Work. Vaasa Polytechnic
- 17:2002 Sajavaara, K., Hakkarainen, K., Henttonen, A., Niinistö, K., Pakkanen, T., Piilonen, A.-R. & Moitus, S.: Yliopistojen opiskelijavalintojen arviointi
- 18:2002 Tuomi, O. & Pakkanen, P.: Towards Excellence in Teaching. Evaluation of the Quality of Education and the Degree Programmes in the University of Helsinki
- 1:2003 Sarja, A., Atkin, B. & Holm, K.: Evaluation of Civil Engineering Education at Universities and Polytechnics
- 2:2003 Ursin, J. (toim.): Viisi aikuiskoulutuksen laatu yliopistoa 2004–2006
- 3:2003 Hietala, H., Hintsanen, V., Kekäle, T., Lehto, E., Manninen, H. & Meklin, P.: Arktiset haasteet ja mahdollisuudet. Rovaniemen ammattikorkeakoulun kokonaisarviointi

- 4:2003 Varis, T. & Saari, S. (Eds.): Knowledge Society in Progress – Evaluation of the Finnish Electronic Library – FinELib
- 5:2003 Parpala, A. & Seppälä, H. (toim.): Yliopistokoulutuksen laatuysiköt 2004–2006
- 6:2003 Kettunen, P., Carlsson, C., Hukka, M., Hyppänen, T., Lyytinen, K., Mehtälä, M., Risänen, R., Suviranta, L. & Mustonen, K.: Suomalaista kilpailukykyä liiketoiminta-osaamisella. Kauppatieteiden ja liiketalouden korkeakoulutuksen arviointi
- 7:2003 Kauppi, A. & Huttula, T. (toim.): Laatu ammattikorkeakouluihin
- 8:2003 Parjanen, M.: Amerikkalaisen opiskelija-arvioinnin soveltaminen suomalaiseen yliopistoon
- 9:2003 Sarala, U. & Seppälä, H.: (toim.): Hämeen ammattikorkeakoulun kokonaisarviointi
- 10:2003 Kelly, J., Bazsa, G. & Kladis, D.: Follow-up review of the Helsinki University of Technology
- 11:2003 Goddard, J., Asheim, B., Cronberg, T. & Virtanen, I.: Learning Regional Engagement. A Re-evaluation of the Third Role of Eastern Finland universities
- 12:2003 Impiö, I., Laiho, U.-M., Mäki, M., Salminen, H., Ruoho, K., Toikka, M. & Vartiainen, P.: Ammattikorkeakoulut aluekehittäjinä. Ammattikorkeakoulujen aluekehitysvaihtuksen huippuyksiköt 2003–2004
- 13:2003 Cavallé, C., de Leersnyder, J.-M., Verhaegen, P. & Nataf, J.-G.: Follow-up review of the Helsinki School of Economics. An EQUIS re-accreditation
- 14:2003 Kantola, I. (toim.): Harjoittelun ja työelämäprojektien benchmarking
- 15:2003 Ala-Vähälä, T.: Hollannin peili. Ammattikorkeakoulujen master-tutkinnot ja laadunvarmistus
- 16:2003 Goddard, J., Teichler, U., Virtanen, I., West, P. & Puukka, J.: Progressing external engagement. A re-evaluation of the third role of the University of Turku
- 17:2003 Baran, H., Toivakka, P. & Järvinen, J.: Slavistiikan ja baltologian koulutuksen ja tutkimuksen arvioinnin seuranta
- 1:2004 Kekäle, T., Heikkilä, J., Jaatinen, P., Mylly, H., Piilonen, A.-R., Savola, J., Tynjälä, P. & Holm, K.: Ammattikorkeakoulujen jatkotutkintokokeilu. Käynnistysvaiheen arviointi
- 2:2004 Ekholm, L., Stenius, M., Huldin, H., Julkunen, I., Parkkonen, J., Löfström, E., Metsä, K.: NOVA ARCADE – Sammanhållning, decentralisering, gränsöverskridande. Helhetsutvärdering av Arcada – Nylands svenska yrkeshögskola 2003
- 3:2004 Hautala, J.: Tietoteollisuusalan koulutuksen arvioinnin seuranta
- 4:2004 Rauhala, P., Karjalainen, A., Lämsä, A.-M., Valkonen, A., Vänskä, A. & Seppälä, H.: Strategiasta koulutuksen laatuun. Turun ammattikorkeakoulun kokonaisarviointi
- 5:2004 Murto, L., Rautniemi, L., Fredriksson, K., Ikonen, S., Mäntysaari, M., Niemi, L., Paldanius, K., Parkkinen, T., Tulva, T., Ylönen, F. & Saari, S.: Eettisyyttä, elastisuutta ja elämää. Yliopistojen sosiaalityön ja ammattikorkeakoulujen sosiaalialan arviointi yhteistyössä työelämän kanssa
- 6:2004 Ståhle, P., Hämäläinen, K., Laiho, K., Lietoila, A., Roiha, J., Weijo, U. & Seppälä, H.: Tehokas järjestelmä – elävä dialogi. Helian laatutyön auditointi
- 7:2004 Korkeakoulujen arviointineuvoston toimintakertomus 2000–2003

- 8:2004 Luopajarvi, T., Hauta-aho, H., Karttunen, P., Markkula, M., Mutka, U. & Seppälä, H.: Perämerenkaaren ammattikorkeakoulu? Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun kokonaisarviointi
- 9:2004 Moitus, S. & Seppälä, H.: Mitä hyötyä arvioinneista? Selvitys Korkeakoulujen arviointineuvoston 1997–2003 toteuttamien koulutusala-arviointien käytöstä
- 10:2004 Moitus, S. & Saari, S.: Menetelmistä kehittämiseen. Korkeakoulujen arviointineuvoston arviointimenetelmät vuosina 1996–2003
- 11:2004 Pratt, J., Kekäle, T., Maassen, P., Papp, I., Perellon, J. & Uitti, M.: Equal, but Different – An Evaluation of the Postgraduate Studies and Degrees in Polytechnics – Final Report
- 1:2005 Niinikoski, S. (toim.): Benchmarking tutkintorakennetyön työkaluna
- 2:2005 Ala-Vähälä, T.: Korkeakoulutuksen ulkoisen laadunvarmistuksen järjestelmät Ranskassa
- 3:2005 Salminen, H. & Kajaste, M. (toim.): Laatua, innovatiivisuutta ja proaktiivisuutta. Ammattikorkeakoulujen koulutuksen laatuysiköt 2005–2006
- 4:2005 Korkeakoulujen laadunvarmistusjärjestelmien auditointi. Auditointikäsi kirja vuosille 2005–2007
- 5:2005 Auditering av högskolornas kvalitetssäkringssystem. Auditeringshandbok för åren 2005–2007
- 1:2006 Dill, D. D., Mitra, S. K., Siggaard Jensen, H., Lehtinen, E., Mäkelä, T., Parpala, A., Pohjola, H., Ritter, M. A. & Saari, S.: PhD Training and the Knowledge-Based Society. An Evaluation of Doctoral Education in Finland
- 2:2006 Antikainen, E.-L., Honkonen, R., Matikka, O., Nieminen, P., Yanar, A. & Moitus, S.: Mikkelin ammattikorkeakoulun laadunvarmistusjärjestelmän auditointi
- 3:2006 Kekäle, T., Ilolakso, A., Katajavuori, N., Toikka, M. & Isoaho, K.: Kuopion yliopiston laadunvarmistusjärjestelmän auditointi
- 4:2006 Audits of Quality Assurance Systems of Finnish Higher Education Institutions. Audit Manual for 2005–2007
- 5:2006 Rauhala, P., Kotila, H., Linko, L., Mulari, O., Rautonen, M. & Moitus, S. ; Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun laadunvarmistusjärjestelmän auditointi
- 6:2006 Hämäläinen, K., Kantola, I., Marttinen, R., Meriläinen, M., Mäki, M. & Isoaho, K.: Jyväskylän ammattikorkeakoulun laadunvarmistusjärjestelmän auditointi
- 7:2006 Kekäläinen, H.: (toim.) Neljä aikuiskoulutuksen laatuylipistoa 2007–2009
- 8:2006 Yliopistokoulutuksen laatuysiköt 2007–2009
- 9:2006 Ojala, I. & Vartiainen, P.: Kolmen yliopiston opetuksen kehittämistoiminnan vaikuttavuus. Lapin yliopiston, Lappeenrannan teknillisen yliopiston ja Vaasan yliopiston opetuksen kehittämistoiminnan vaikuttavuuden benchmarking-arviointi
- 10:2006 Lappalainen, M. & Luoto, L.: Opetussuunnitelmaprosessit yliopistoissa
- 11:2006 Levänen, K., Tervonen, S., Suhonen, M. & Stigell, L.: Verkko-opintojen mitoituksen arviointi
- 12:2006 Vuorela, P., Kallio, U., Pohjolainen, T., Sylvander, T. & Kajaste, M.: Avoimen yliopiston arvioinnin seurantaraportti

- 13:2006 Käyhkö, R., Hakamäki, S., Kananen, M., Kavonius, V., Pirhonen, J., Puusaari, P., Kajaste, M. & Holm, K.: Uudenlaista sankaruutta. Ammattikorkeakoulujen aluekehitysvaikutuksen huippuyksiköt 2006–2007
- 14:2006 Malm, K., Lavonius, H., Nystén, P., Santavirta, N. & Cornér, S.: Auditering av Svenska yrkeshögskolans kvalitetssäkringssystem
- 15:2006 Papp, I., Carolan, D., Handal, G., Lindesjö, E., Marttinen, R., Mustonen, V. & Isoaho, K.: Audit of the quality assurance system of Seinäjoki Polytechnic
- 16:2006 Alaniska, H. (toim.): Opiskelija opetuksen laadunarvioinnissa
- 17:2006 Pyykkö, R., Keränen, P., Lahti, M., Mikkola, A., Paasonen, S. & Holm, K.: Media- ja viestintäalan seuranta
-
- 1:2007 Karppanen, E., Tornikoski, E., Töytäri, R., Urponen, H., Uusitalo, T., Holm, K.: Lahden ammattikorkeakoulun laadunvarmistusjärjestelmän auditointi
- 2:2007 Liljander, J.-P., Heikkilä, J., Lappalainen, M., Nystén, P., Sulameri, T. & Kajaste, M.: Savonia-ammattikorkeakoulun laadunvarmistusjärjestelmän auditointi
- 3:2007 Wahlbin, C., Heikkilä, J., Hellberg, M., Lindroos, P., Nybom, J. & Cornér, S.: Auditering av Svenska handelshögskolans kvalitetssäkringssystem
- 4:2007 Jokinen, T., Malinen, H., Mäki, M., Nokela, J., Pakkanen, P. & Kekäläinen, H.: Tampereen teknillisen yliopiston laadunvarmistusjärjestelmän auditointi
- 5:2007 Saari, S. (toim.): Korkeakouluopiskelija yhteiskunnallisena toimijana. Kansallinen benchmarking-arviointi
- 6:2007 Korkeakoulujen laadunvarmistusjärjestelmien auditointi. Uusinta-auditoinnin käsikirja 2007–2009 – Auditering av högskolornas kvalitetssäkringssystem. Handbok för förnyad auditering 2007–2009 – Audits of the quality assurance systems of higher education institutions. Manual for Re-Audits 2007–2009
- 7:2007 Korkeakoulujen laadunvarmistusjärjestelmien auditointi. Auditointikäsikirja vuosille 2008–2011
- 8:2007 Seppälä, K., Rinne, R. & Trapp, H. (eds.): Connecting Research and Client. Finnish Experience of Quality Enhancement in University Lifelong Learning
- 9:2007 Auditering av högskolornas kvalitetssäkringssystem. Auditeringshandbok för åren 2008–2011
- 10:2007 Audits of Quality Assurance Systems of Finnish Higher Education Institutions. Audit Manual for 2008–2011
- 11:2007 Toikka, M., Aarrevaara, T., Isotalo, J., Peltokangas, N., Raij, K., Hiltunen, K. & Holm, K.: Kajaanin ammattikorkeakoulun laadunvarmistusjärjestelmän auditointi
-
- 1:2008 Ståhle, P., Karppanen, E., Kiiskinen, N., Okkonen, T., Saxén, H., Uusi-Rauva, E., Holm, K. & Seppälä, H.: Teknillisen korkeakoulun laadunvarmistusjärjestelmän auditointi
- 2:2008 Vuorio, E., Huttula, T., Kukkonen, J., Kurtakko, K., Malm, K., Mikkola, A., Mäki, M., Rekilä, E., Yanar, A., Kekäläinen, H., Moitus, S. & Mustonen, K.: Helsingin yliopiston laadunvarmistusjärjestelmän auditointi
- 3:2008 Aaltonen, E., Anoschkin, E., Jäppinen, M., Kotiranta, T., Wrede, G. H. & Hiltunen, K.: Sosiaalityön ja sosiaalialan koulutuksen nykytila ja kehittämishaasteet – Yliopis-

- tojen sosiaalityön ja ammattikorkeakoulujen sosiaalialan koulutuksen seuranta-arviointi
- 4:2008 Leppisaari, I., Ihanainen, P., Nevgi, A., Taskila, V.-M., Tuominen, T. & Saari, S.: Hyvässä kasvussa – Yhdessä kehittäen kohti ammattikorkeakoulujen laadukasta verkko-opetusta
- 5:2008 Hiltunen, K. & Kekäläinen, H.: Benchmarking korkeakoulujen laadunvarmistusjärjestelmien kehittämisessä – Laadunvarmistusjärjestelmien benchmarking-hankkeen loppuraportti
- 6:2008 Rauhala, P., Liljander, J.-P., Mulari, O. & Moitus, S.: Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun laadunvarmistusjärjestelmän uusinta-auditointi
- 7:2008 Korkeakoulujen arviointineuvoston toimintasuunnitelma 2008–2009
- 8:2008 Hintsanen, V., Höynälänmaa, M., Järvinen, M.-R., Karjalainen, A., Peltokangas, N. & Hiltunen, K.: Vaasan ammattikorkeakoulun laadunvarmistusjärjestelmän auditointi
- 9:2008 Rekilä, E., Heikkilä, J., Kääpä, P., Seppälä, M., Virtanen, T., Öberg, J., Moitus, S. & Mustonen, K.: Tampereen yliopiston laadunvarmistusjärjestelmän auditointi
- 10:2008 Luoma, M., Daniel, H. D., Kristensen, B., Pirttilä, A., Vaisto, L., Wahlén, S., Mustonen, K. & Seppälä, H.: Audit of the quality assurance system of Helsinki School of Economics
- 11:2008 Stenius, M. Ansala, L., Heino, J., Käyhkö, R., Lempa, H., Niemelä, J., Holm, K. & Seppälä, H.: Turun yliopiston laadunvarmistusjärjestelmän auditointi
- 1:2009 Helander, E., Ahola, J., Huttunen, J., Lahtinen, M., Okko, P., Suomalainen, H., Virtanen, I., Holm, K. & Mustonen, K.: Lisää yhteistyötä alueiden parhaaksi. Yliopistokeskusten arviointi
- 2:2009 Saarela, M., Jaatinen, P., Juntunen, K., Kauppi, A., Ojala, L., Taskila, V.-M., Holm, K. & Kajaste, M.: Ammattikorkeakoulujen koulutuksen laatuyskiköt 2008–2009
- 3:2009 Hiltunen, K. (ed.): Centres of Excellence in Finnish University Education 2010–2012
- 4:2009 Harmaakorpi, V., Furu, P., Takala, M., Tenhunen, M.-L., Westersund, C. & Holm, K.: Turun kauppakorkeakoulun laadunvarmistusjärjestelmän auditointi
- 5:2009 Pirttilä, A., Keränen, P., Pirnes, H., Tiilikka, A.-M., Virtanen, A. & Seppälä, H.: Tampereen ammattikorkeakoulun laadunvarmistusjärjestelmän auditointi
- 6:2009 Malinen, H., Hallikainen, J., Karttunen, P., Majander, M., Pudas, M. & Mustonen, K.: Satakunnan ammattikorkeakoulun laadunvarmistusjärjestelmän auditointi
- 7:2009 Suntioinen, S., Myller, E., Nieminen, P., Pohjolainen, S., Wahlgrén, A., Kajaste, M. & Moitus, S.: Lappeenrannan teknillisen yliopiston laadunvarmistusjärjestelmän auditointi
- 8:2009 Urponen, H., Kinnunen, J., Levä, K., Nieminen, R., Rajj, K., Seppälä, M. & Hiltunen, K.: Jyväskylän yliopiston laadunvarmistusjärjestelmän auditointi
- 9:2009 Papp, I., Lindesjö, E., Töytäri, R. & Seppälä, H.: Re-audit of the Quality Assurance System of the Seinäjoki University of Applied Sciences
- 10:2009 Kantola, I., Keto, U. & Nykänen, M: Avaimia arvioinnin tehokkaampaan hyödyntämiseen – Turun ja Mikkelin ammattikorkeakoulujen benchmarking

- 11:2009 Heikkilä, J., Lappalainen, M., Mulari, O. & Kajaste, M: Savonia-ammattikorkeakoulun laadunvarmistusjärjestelmän uusinta-auditointi
- 12:2009 Hulkko, P., Virtanen, A., Lampelo, S., Teckenberg, T., Vieltojärvi, M., Saarilampi, M.-L. & Mustonen, K.: Diakonia-ammattikorkeakoulun laadunvarmistusjärjestelmän auditointi
- 13:2009 Hiltunen, A.-M, Uusitalo, E., Hietanen, O., Hyyryläinen, T., Kettunen, S. & Söderlund, S.: Dynaaminen laatu näkemys – kolmen yliopistoverkoston kehittävä vertaisarviointi
- 14:2009 Moitus, S.: Analyysi korkeakoulujen laadunvarmistusjärjestelmien auditointien tuloksista vuosilta 2005–2008
- 15:2009 Järvinen, M.-R., Granö, P., Huhtamo, E., Kettunen, A., Laaksonen, E., Holm, K. & Holopainen, H.: Taideteollisen korkeakoulun laadunvarmistusjärjestelmän auditointi
- 16:2009 Andersson, Ö., Cornér, S., Heikkilä, J., Huldin, H., Lejonqvist, G.-B. & Lundin, K.: Auditering av kvalitetssäkringssystemet vid Högskolan på Åland
- 17:2009 Antikainen, E.-L., Eskelinen, H., Mäki, M., Nykänen, M., Taskila, V.-M. & Mustonen, K.: Rovaniemen ammattikorkeakoulun laadunvarmistusjärjestelmän auditointi
- 18:2009 Aarrevaara, T., Toikka, M., Apajalahti, H., Huttula, T., Mäkilä, M., Kajaste, M. & Saarilampi, M.-L.: Lapin yliopiston laadunvarmistusjärjestelmän auditointi
- 1:2010 Auvinen, P., Kauppi, A., Kotila, H., Loikkanen, A., Markus, A., Holm, K. & Kajaste, M.: Ammattikorkeakoulujen koulutuksen laatu yksiköt 2010–2012
- 2:2010 Hintsanen, V., Luukka, M.-R., Lounasmeri, T., Majander, M., Renvall, J., Holopainen, H. & Hiltunen, K.: Turun ammattikorkeakoulun laadunvarmistusjärjestelmän auditointi
- 3:2010 External Review of Finnish Higher Education Evaluation Council. Self-evaluation report
- 4:2010 Lundqvist, R., Löfström, E., Hokkanen, A., Lindesjö, E., Westermarck, C.-M., Raahheim, A. & Lundin, K.: Auditering av kvalitetssäkringssystemet vid Åbo Akademi
- 5:2010 Korkeakoulujen arviointineuvoston toimintakertomus toimikaudelta 2008–2009
- 6:2010 Okko, P., Pirttilä, A., Ansala, L., Immonen, H., Uusitalo, T. & Saarilampi, M.-L.: Oulun yliopiston laadunvarmistusjärjestelmän auditointi
- 7:2010 Virtanen, T., Ahonen, H., Ahonen, H., Koski, P., Lähteenmäki, J. & Mustonen, K.: Teatterikorkeakoulun laadunvarmistusjärjestelmän auditointi
- 8:2010 Korkeakoulujen arviointineuvoston toimintasuunnitelma 2010–2013
- 9:2010 Rådet för utvärdering av högskolorna: Verksamhetsplan 2010–2013
- 10:2010 Finnish Higher Education Evaluation Council: Plan of action 2010–2013
- 11:2010 Karppanen, E., Kiiskinen, N., Urponen, H., Uusi-Rauva, E., Holm, K. & Mattila, J.: Teknillisen korkeakoulun laadunvarmistusjärjestelmän uusinta-auditointi
- 12:2010 Varmola, T., Granö, P., Hyvönen, U., Klemettinen, T., Lippus, U., Salo, T., Mattila, J., Seppälä, H.: Sibelius-Akatemian laadunvarmistusjärjestelmän auditointi
- 13:2010 Virtanen, A., Aaltonen, M., Markus, A., Oresto, J., Rytönen, P. & Saarilampi, M.-L.: HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulun laadunvarmistusjärjestelmän auditointi
- 14:2010 Lähdeniemi, M., Hulkko, P., Lappalainen, A., Mäkitalo, J., Suviranta, L. & Mustonen, K.: Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun laadunvarmistusjärjestelmän auditointi
- 15:2010 Moitus, S.: Analysis on FINHEEC Audit Outcomes 2005–2008

- 16:2010 Korkeakoulujen laatujärjestelmien auditointikäsi kirja vuosiksi 2011–2017
- 17:2010 Niemelä, J., Ahola, S., Blomqvist, C., Juusola, H., Karjalainen, M., Liljander, J.-P., Mielityinen, I., Oikarinen, K., Moitus, S. & Mattila, J.: Tutkinonnuudistuksen arviointi 2010
- 18:2010 Lampelo, S., Kainulainen, S., Turunen, J., Viljanen, J., Yanar, A., Mattila, J. & Saari lammi, M.-L.: Laurea-ammattikorkeakoulun laadunvarmistusjärjestelmän auditointi
- 1:2011 Tornikoski, E., Korhonen, K., Okkonen, E., Rantakangas, T.-M., Tarkkanen, J., Holm, K. & Mattila, J.: Saimaan ammattikorkeakoulun laadunvarmistusjärjestelmän auditointi
- 2:2011 Okko, P., Immonen, H., Kolehmainen, S., Levä, K., Seppälä, M., Kajaste, M. & Mustonen, K.: Maanpuolustuskorkeakoulun laadunvarmistusjärjestelmän auditointi
- 3:2011 Audit manual for the quality systems of higher education institutions 2011–2017
- 4:2011 Auditeringshandbok för högskolornas kvalitetssystem för åren 2011–2017
- 5:2011 Aarrevaara, T., Aaltonen, M., Ansala, L., Huttunen, J., Rynnänen-Karjalainen, L., Saari lammi, M.-L. & Talvinen, K.: Itä-Suomen yliopiston laadunvarmistusjärjestelmän auditointi
- 6:2011 Malinen, H., Puolanne, E., Sorvisto, M., Suomalainen, M., Takala, M., Mustonen, K. & Östman, K.: Hämeen ammattikorkeakoulun laadunvarmistusjärjestelmän auditointi
- 7:2011 Haapakorpi, A.: Auditointiprosessi ja sen vaikutukset yliopistossa
- 8:2011 Ala-Vähälä, T.: Mitä auditointi tekee? Tutkimus korkeakoulujen laadunvarmistusjärjestelmien auditointien vaikutuksista
- 9:2011 Haakstad, J., Findlay, P., Loukkola, T., Nazaré, M. H. & Schneijderberg, C.: Report of the panel of the review of the Finnish Higher Education Evaluation Council
- 10:2011 Pirttilä, A., Olausson, C., Autio, J., Kinnunen, M., Raaheim, A., Östman, K. & Holm, K.: Auditering av kvalitetssäkringssystemet vid Arcada – Nylands svenska yrkes-högskola
- 11:2011 Hulkko, P., Kanniainen, J.-P., Nurkka, A., Uusitalo, T., Westerlund, H., Mattila, J. & Östman, K.: Metropolia Ammattikorkeakoulun laadunvarmistusjärjestelmän auditointi
- 12:2011 Tarkkanen, T., Lappalainen, A., Kerttu Oikarinen, Rautiainen, M., Ryhänen, K., Mattila, J. & Mustonen, K.: Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun laadunvarmistusjärjestelmän auditointi
- 13:2011 Karttunen, P., Jokisalo, S., Kettunen, P., Oresto, J., Ruohonen, M., Talvinen, K. & Mustonen, K.: Humanistisen ammattikorkeakoulun laadunvarmistusjärjestelmän auditointi
- 14:2011 Urponen, H., Eskelinen, H., Mattila, M., Saarela, M., Vornanen, J., Moitus, S. & Saari lammi, M.-L.: Kuvataideakatemian laadunvarmistusjärjestelmän auditointi
- 15:2011 Niemi, H., Aittola, H., Harmaakorpi, V., Lassila, O., Svärd, S., Ylikarjula, J., Hiltunen, K. & Talvinen, K.: Tohtorikoulutuksen rakenteet muutoksessa. Tohtorikoulutuksen kansallinen seuranta-arviointi

- 16:2011 Maassen, P., Spaapen, J., Kallioinen, O., Keränen, P., Penttinen, M., Wiedenhofer, R. & Kajaste, M.: Evaluation of research, development and innovation activities of Finnish universities of applied sciences: A Preliminary report
- 1:2012 Granö, P., Elonen, A., Kauppi, A. & Holm, K.: Aalto-yliopiston taideteollisen korkeakoulun uusinta-auditointi
- 2:2012 Pekkarinen, E., Grandin, A., Kreuz, J., Levä, K., Suntioinen, S., Mustonen, K. & Kajaste, M.: Poliisiammattikorkeakoulun laadunvarmistusjärjestelmän auditointi
- 3:2012 Niemelä, J., Kivistö, J., Lindblad, P., Räisänen, A., Wahlgrén, A., Holm, K. & Saari-
lammi, M.-L.: Vaasan yliopiston laadunvarmistusjärjestelmän auditointi
- 4:2012 Virtanen, T., Järvinen, M.-R., Karppanen, E., Mäkipää, A. & Moitus, S.: Tampereen
yliopiston laadunvarmistusjärjestelmän uusinta-auditointi
- 5:2012 Nykänen, M., Aaltonen, M., Männistö, T., Puusaari, P., Sneck, M., Talvinen, K. & Saa-
rilammi, M.-L.: Oulun seudun ammattikorkeakoulun laadunvarmistusjärjestelmän
auditointi
- 6:2012 Niemelä, J., Ahola, S., Blomqvist, C., Juusola, H., Karjalainen, M., Liljander, J.-P.,
Mielityinen, I., Oikarinen, K., Moitus, S., Mattila, J. ; Teichler, U.: Evaluation of the
Bologna Process Implementation in Finland
- 7:2012 Maassen, P., Kallioinen, O., Keränen, P., Penttinen, M., Spaapen, J., Wiedenhofer,
R., Kajaste, M., & Mattila, J.: From the bottom up – Evaluation of RDI activities of
Finnish Universities of Applied Sciences
- 8:2012 Paaso, J., Markus, A., Göthberg, P., Lindesjö, E., Tulijoki, J.-P., Östman, K., Holm, K.
& Nordblad, M.: Auditering av Yrkeshögskolan Novia 2012
- 9:2012 Andersson, Ö., Lejonqvist, G.-B., Lindblad, P., Holm, K. & Nordblad, M.: Förnyad au-
ditering av kvalitetssäkringssystemet vid Högskolan på Åland
- 10:2012 Virtanen, A., Keränen, H., Murtovuori, J., Rutanen, J., Yanar, A., Hiltunen, K., Saari-
lammi, M.-L.: Kymenlaakson ammattikorkeakoulun auditointi 2012
- 11:2012 Talvinen, K.: Enhancing Quality. Audits in Finnish Higher Education Institutions
2005–2012
- 12:2012 Lyytinen, A., Kohtamäki, V., Pekkola, E., Kivistö, J. & Hölttä, S.: Korkeakoulujen si-
dosryhmäyhteistyön laadunhallinta – Nykytilan kartoitus ja tulevat haasteet
- 13:2012 Raaheim, A. & Karjalainen, A.: Centres of excellence in university education –
Finland 1999–2012. An evaluation
- 14:2012 Korkeakoulujen laatujärjestelmien auditointikäsi kirja vuosiksi 2011–2017
- 15:2012 Audit manual for the quality systems of higher education institutions 2011–2017
- 16:2012 Auditeringshandbok för högskolornas kvalitetssystem för åren 2011–2017
- 1:2013 Antikainen, E.-L., Auvinen, P., Huikuri, S., Pieti, T., Seppälä, K., Saari-
lammi, M.-L. & Apajalahti, T.: Mikkelin ammattikorkeakoulun auditointi 2013
- 2:2013 Välimaa, J., Fonteyn, K., Garam, I., van den Heuvel, E., Linza, C., Söderqvist, M.,
Wolff, J. U. & Kolhinen, J.: An Evaluation of International Degree Programmes in
Finland
- 3:2013 Urponen, H., Hyvönen, U., Karjalainen, A., Salo, T. & Hiltunen, K.: Sibelius-Akate-
mian uusinta-auditointi 2013

- 4:2013 Hazelkorn, E., Härkönen, O., Jungblut, J., Kallioinen, O., Pausits, A., Moitus, M. & Nordblad, M.: Audit of JAMK University of Applied Sciences 2013
- 5:2013 Ilmavirta, V., Salminen, H., Ikävalko, M., Kaisto, H., Myllykangas, P., Pekkarinen, E., Seppälä, H. & Apajalahti, T.: Korkeakoulut yhteiskunnan kehittäjinä. Korkeakoulujen yhteiskunnallisen ja alueellisen vaikuttavuuden arviointiryhmän loppuraportti
- 6:2013 Haakstad, J., Frederiks, M., Keränen, H., Lanarès, J., Levä, K., Prisăcariu, A. & Hiltunen, K.: Audit of the University of Graz 2013
- 7:2013 Karila, K., Harju-Luukkainen, H., Juntunen, A., Kainulainen, S., Kaulio-Kuikka, K., Mattila, V., Rantala, K., Ropponen, M., Rouhiainen-Valo, T., Sirén-Aura, M., Goman, J., Mustonen, K. & Smeds-Nylund, A.-S.: Varhaiskasvatuksen koulutus Suomessa. Arviointi koulutuksen tilasta ja kehittämistarpeista
- 8:2013 Pyykkö, R., Eriksson, S., Krusberg, J.-E., Rauhala, P., Rissanen, R., Vieltojärvi, M., Kekäläinen, H., Hiltunen, K., Moitus, S. & Apajalahti, T.: Korkeakoulujen arvioinnin suunnannäyttäjät. Korkeakoulujen arviointineuvosto 1996–2013 ja arviointitoiminnan tulevaisuus

Vuonna 2014 julkaistavat raportit

- 1:2014 Salskov-Iversen, D., Kutschke, C., Melgin, T., Pirttilä, A., Ward, M., Apajalahti, T. & Seppälä, H.: Audit of Hanken School of Economics 2014
- 2:2014 Mäki, M., Eskelinen, H., Hannula, O., Saxén, H., Toikka, M., Vuorinen, R., Mustonen, K. & Kajaste, M.: Tampereen teknillisen yliopiston auditointi 2014